

ATATURK
UNIVERSITY
PUBLICATIONS

Research in Sport Education and Sciences

*Formerly: Journal of Physical Education and Sport Sciences
Official journal of Atatürk University, Faculty of Sport Sciences*

Volume 24 • Issue I • March 2022

EISSN 2822-3527
sports-sciences-atauni-press.org

Research in Sport Education and Sciences

Owner

Necip Fazıl KİSHALI

Department of Physical Education and Sports Teaching, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Associate Editors

Buket ŞERAN

Department of Coaching Education, Atatürk University Faculty of Sports Sciences, Erzurum, Turkey

Gökhan AYDIN

Department of Sports Management Sciences, Atatürk University Faculty of Sports Sciences, Erzurum, Turkey

Levent ÖNAL

Department of Recreation, Atatürk University, Faculty of Sports Sciences, Erzurum, Turkey

English Consulting

Selçuk YAZICI

Department of Translation and Interpreting, Atatürk University, School of Foreign Languages, Erzurum, Turkey

Statistical Consulting

Cengiz KARAGÖZOĞLU

Department of Physical Education and Sports Education, Marmara University, Faculty of Sports Sciences, İstanbul, Turkey

Mehmet Suphi ÖZÇOMAK

Department of Statistics, Atatürk University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Erzurum, Turkey

Ozan SEVER

Department of Recreation, Atatürk University, Faculty of Sports Sciences, Erzurum, Turkey

Editor

Yunus Sinan BİRİCİK

Department of Sports Management Sciences, Atatürk University, Faculty of Sports Sciences, Erzurum, Turkey

Editorial Board

A. Haktan SİVRİKAYA

Department of Physical Education and Sports, Balıkesir University, Faculty of Sport Sciences, Balıkesir, Turkey

Ahmet KIZILTUNÇ

Department of Medical Biochemistry, Atatürk University, Faculty of Medicine, Basic Medical Sciences, Erzurum, Turkey

Ahmet ŞİRİNKAN

Department of Recreation, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Akın ERDAL

Department of Physical Medicine and Rehabilitation, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Akın ÇELİK

Department of Sport Management, Atatürk University, Physical Education and Sports Vocational School, Erzurum, Turkey

Ali KIZILET

Department of Movement and Training Sciences, Marmara University, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey

Alparslan KURUDİREK

Department of Sport Management Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Arslan KALKAVAN

Department of Physical Education and Sports Education, Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Sports Science, İstanbul, Turkey

Ayşe KİN İŞLER

Department of Sports and Coaching, Hacettepe University, Faculty of Sports Sciences, Exercise and Sport Sciences, Ankara, Turkey

Başaran GENÇDOĞAN

Department of Guidance and Psychological Counseling, Atatürk University, Faculty of Kazım Karabekir Education, Erzurum, Turkey

Bülent GÜRBÜZ

Department of Sport Management, Ankara University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

C. Tuğrulhan ŞAM

Department of Movement and Training Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Dursun KATKAT

Department of Sport Management, Mersin University, Faculty of Sport Sciences, Mersin, Turkey

Emre BELLİ

Department of Sport Management Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Founder

İbrahim KARA

General Manager

Ali ŞAHİN

Publishing Director

Gökhan ÇİMEN

Editor

Hira Gizem FİDAN

Publications Coordinators

Defne DOĞAN
Vuslat TAŞ

Web Coordinator

Doğan ORUÇ

Finance Coordinator

Osman YALÇIN

Contact

Address: Büyükdere Cad.
105/9 34394

Şişli, İstanbul, Turkey

Phone: +90 212 272 13 50

E-mail: info@cordus.com.tr

Research in Sport Education and Sciences

Ercan ZORBA

Department of Sport Management, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Sport Sciences, Muğla, Turkey

Erdal ZORBA

Department of Physical Education and Sports Education, Gazi University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

Erdoğan TOZOĞLU

Department of Physical Education and Sports, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Fatih KIYICI

Department of Health Sciences, Atatürk University, Faculty of Physical Education and Sports, Erzurum, Turkey

Fatih YENEL

Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Gazi University, Ankara, Turkey

Gökhan BAYRAKTAR

Department of Sport Sciences, İbrahim Çeçen University, Faculty of Sports Sciences, Ağrı, Turkey

Gül BALTACI

Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Ankara, Turkey

Güleda BURMAOĞLU

Department of Physical Education and Sports Teaching, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Günay ESKİCİ

Department of Sports Health Sciences, Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Sport Sciences, Çanakkale, Turkey

H. Alper GÜNGÖRMÜŞ

Department of Recreation, Alaaddin Keykubat University, Faculty of Sports Science, Antalya, Turkey

Hakan SUNAY

Department of Sport Management, Ankara University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

Hülya AŞCI

Department of Psychosocial Areas in Sports, Marmara University, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey

Hüseyin EROĞLU

Department of Physical Education and Sports, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Sport Sciences, Kahramanmaraş, Turkey

İbrahim YILDIRAN

Department of Physical Education and Sports Education, Gazi University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

İbrahim CİCİOĞLU

Department of Physical Education and Sports Education, Gazi University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

İlhami GÜLÇİN

Department of Biochemistry, Atatürk University, Faculty of Pharmacy, Erzurum, Turkey

İlhan ŞEN

Department of Physical Education and Sports Education, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Kemal GÖRAL

Department of Movement And Training Sciences, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Sport Sciences, Muğla, Turkey

Kubilay ÖCAL

Department of Recreation, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Sport Sciences, Muğla, Turkey

Mehmet GÜNAY

Department of Physical Education and Sports Education, Faculty of Sports Science, Gazi University, Ankara, Turkey

Mehmet TUNÇKOL

Department of Recreation, Bartın University, Faculty of Sport Sciences, Bartın, Turkey

Mir Hamid SALEHIAN

Islamic Azad University, Iran

Miroslav SLIZIK

University of Matej Bel, Slovakia

Murat AKYÜZ

Department of Coach Training, Manisa Celal Bayar University, Faculty of Sport Sciences, Manisa, Turkey

Murat KALDIRIMCI

Department of Sports Health Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Murat TAŞ

Department of Coach Training, Manisa Celal Bayar University, Faculty of Sport Sciences, Manisa, Turkey

Mustafa BAŞ

Department of Physical Education Sports Teaching, Karadeniz Technical University, Faculty of Sport Sciences, Trabzon, Turkey

Nurcan DEMİREL

Department of Sport Management Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Orcan MIZRAK

Department of Sport Management Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Osman İMAMOĞLU

Department of Sport Management, Ondokuz Mayıs University, Faculty of Yaşar Doğu Sport Sciences, Samsun, Turkey

Ömer ŞENEL

Department of Coaching Training, Gazi University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

Özcan SAYGIN

Department of Coaching Education, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Sports Sciences, Movement and Training Sciences, Muğla, Turkey

Özgür BOSTANCI

Department of Physical Education and Sports Teaching, Ondokuz Mayıs University, Yaşar Doğu Faculty of Sports Sciences, Samsun, Turkey

Recep GÜRSOY

Department of Coaching Education, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Sports Sciences, Sports Health Sciences, Muğla, Turkey

Research in Sport Education and Sciences

S. Erim ERHAN

Department of Physical Education and Sports, Tekirdađ Namık Kemal University, Faculty of Sport Sciences, Tekirdađ, Turkey

Sema ALAY

Department of Sports Management Sciences, Marmara University, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey

Sertaç ERCİŞ

Department of Recreation, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Suat KARAKÜÇÜK

Department of Recreation, Gazi University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

Sümmani EKİCİ

Department of Sports Management, Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Sports Sciences, Muğla, Turkey

Şahin ÖZEN

Department of Movement and Training Sciences, Marmara University, Faculty of Sports Sciences, İstanbul, Turkey

Şebnem CENGİZ

Department of Physical Training and Sports, Celal Bayar University, Faculty of Sport Sciences, Manisa, Turkey

Tengku Fadilah Tengku KAMALDEN

Putra Malaysia University, Faculty of Educational Studies, Malaysia

Ümid KARLI

Department of Sport Sciences, Abant İzzet Baysal University, Faculty of Sport Sciences, Bolu, Turkey

Vedat ÇINAR

Department of Physical Education and Sports Education, Fırat University, Faculty of Sports Sciences, Elazığ, Turkey

Velittin BALCI

Department of Sport Management, Ankara University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

Yunus ÖZTAŞYONAR

Department of Sports Management Sciences, Atatürk University, Faculty of Sport Sciences, Erzurum, Turkey

Yusuf HİDAYAT

Universitas Pendidikan, Fakultas Pendidikan Olahraga dan Kesehatan, Indonesia

Zafer ÇİMEN

Department of Sport Management, Gazi University, Faculty of Sport Sciences, Ankara, Turkey

Research in Sport Education and Sciences

AIMS AND SCOPE

Research in Sport Education and Sciences is a scientific, open access periodical published in accordance with independent, unbiased, and double-blinded peer-review principles. The journal is the official online-only publication of Atatürk University Faculty of Sports Sciences, and it is published quarterly in March, June, September and December. The publication languages of the journal are Turkish and English.

Research in Sport Education and Sciences aims to publish original articles, case reports, reviews, and letters to the editor at the highest scientific value in all fields of physical education and sports science. The journal also publishes book reviews, and biographies within the scope of the journal.

The scope of the journal includes, but not limited to movement and training sciences, physical education and sport teaching sciences, recreation, health sciences in sport, management sciences in sports, and psycho-social sciences in sport.

The target audience of the journal includes sport professionals, amateurs and researchers who are interested or working in physical education and sports sciences, and sports medicine physicians.

The editorial and publication processes of the journal are shaped in accordance with the guidelines of the International Council of Medical Journal Editors (ICMJE), the World Association of Medical Editors (WAME), the Council of Science Editors (CSE), the Committee on Publication Ethics (COPE), the European Association of Science Editors (EASE), and National Information Standards Organization (NISO). The journal conforms to the Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (doaj.org/bestpractice).

All expenses of the journal are covered by the Atatürk University Faculty of Sports Sciences. Processing and publication are free of charge with the journal. No fees are requested from the authors at any point throughout the evaluation and publication process. All manuscripts must be submitted via the online submission system, which is available at www.sportssciences-ataunipress.org. The journal guidelines, technical information, and the required forms are available on the journal's web page.

Statements or opinions expressed in the manuscripts published in the journal reflect the views of the author(s) and not the opinions of the Atatürk University Faculty of Sports Sciences, editors, editorial board, and/or publisher; the editors, editorial board, and publisher disclaim any responsibility or liability for such materials.

Research in Sport Education and Sciences is an open access publication, and the journal's publication model is based on Budapest Open Access Initiative (BOAI) declaration. All published content is available online, free of charge at www.sportssciences-ataunipress.org. Authors retain the copyright of their published work in the Research in Sport Education and Sciences. The journal's content is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC) that allows third parties to share and adapt the material except for commercial purposes provided that proper credit is given to the authors and the original work.

You can find the current version of the Instructions to Authors at <https://sportssciences-ataunipress.org/>.

Editors: Yunus Sinan Biricik

Address: Atatürk University Faculty of Sports Sciences, Erzurum, Turkey

E-mail: sinan.biricik@atauni.edu.tr

Publisher: AVES

Address: Büyükderece Cad., 105/9 34394 Şişli, İstanbul, Turkey

Phone: +90 212 272 13 50

E-posta: info@cordus.com.tr

Web: www.cordus.com.tr

Research in Sport Education and Sciences

CONTENTS

RESEARCH ARTICLES

- 1** Investigation of the Technological Pedagogical Field Knowledge Competencies of Physical Education and Sports Teachers in Terms of Class Management Behavior
Bekir ÇAR, Latif AYDOS
- 10** Features of Popular Sport Movies
Gökhan ÇETİNKAYA, Metecan KIZILÇAM
- 16** The Structure and Culture of Crossfit in Turkey as a Fitness Trend
Hüseyin SARIÇAM, Murat MADAN, Aytekin SOYKAN
- 23** Individuals' Reasons and Expectations About Attending To A Fitness Centre
Nadigül GÜDÜL, Yücel OCAK
- 29** Investigation of the Relationship between Psychological Capitals and Work Stress of Academic Staff Working in Faculty of Sports Sciences
Burak KARABABA, Muharrem Alparslan KURUDİREK, Muhammet İrfan KURUDİREK

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Yeterliliklerinin Sınıf Yönetimi Davranışları Açısından İncelenmesi

Investigation of the Technological Pedagogical Field
Knowledge Competencies of Physical Education
and Sports Teachers in Terms of Class Management
Behavior

Bekir ÇAR¹
Latif AYDOS²

¹Bandırma Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Balıkesir, Türkiye
²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) yeterliliklerinin sınıf yönetimi davranışları açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini; 2020–2021 Ankara'nın ilçeleri olan Altındağ, Çankaya, Çubuk, Etimesgut, Keçiören, Mamak, Polatlı, Pursaklar, Sincan ve Yenimahalle ilçelerinde görev yapmakta olan 416 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın demografik özelliklerini belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu", teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) düzeylerini belirlemek için "Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ölçeği" ile "Sınıf Yönetimi Davranışları Ölçeği" kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde; tek yönlü t-testi, varyans analizi, Kruskal Wallis, Mann Whitney-U, Pearson Korelasyon Analizi ve Reegresyon Analizi kullanılmıştır. TPAB ölçeği alt boyutlarına bakıldığında tüm faktörlerden ve tüm ölçekten yüksek puan aldıkları ve sınıf yönetimi davranışlarının da oldukça olumlu olduğu bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş ve gün içinde teknoloji kullanımı süresine göre TPAB düzeyleri anlamlı bir şekilde farklılaşırken; cinsiyet, spor branşı ve mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, spor branşı ve gün içinde teknoloji kullanımı süresine göre sınıf yönetimi davranışları anlamlı bir şekilde farklılaşırken; mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Ayrıca beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi düzeyleri ile sınıf yönetimi davranışları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre öğretmenlerin TPBA düzeyleri arttıkça sınıf yönetimi davranışlarının da daha olumlu hale geldiği düşünülebilir. Araştırma sonuçlarında kullanıcılara ve araştırmacılara yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor, teknolojik pedagojik alan bilgisi, sınıf yönetimi davranışları

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) competencies of physical education and sports teachers in terms of classroom management behaviors. The sample of the research consists of 416 physical education and sports teachers working in Altındağ, Çankaya, Çubuk, Etimesgut, Keçiören, Mamak, Polatlı, Pursaklar, Sincan and Yenimahalle districts of Ankara in 2020-2021 academic year. "Personal Information Form" was used to determine the demographic characteristics of the study, "Technological Pedagogical Content Knowledge Scale" and "Classroom Management Behaviors Scale" were used to determine the levels of technological pedagogical content knowledge (TPACK). In the analysis of quantitative data; one-way t-test, variance analysis, Kruskal Wallis, Mann Whitney-U, Pearson Correlation Analysis and Regression Analysis were used. When the sub-dimensions of the TPACK scale were examined, it was found that they got high scores from all factors and the whole scale, and their classroom management behaviors were also quite positive. While the TPACK levels of physical education and sports teachers differ significantly according to their age and the duration of technology use during the day; it did not differ significantly according to gender, sports branch and professional seniority. While the classroom management behaviors of physical education and sports teachers differ significantly according to gender, age, sports branch and the duration of technology use during the day; there was no significant difference according to professional seniority. In addition, a positive significant relationship was found between the technological pedagogical content knowledge of physical education and sports teachers and their classroom management behaviors. Accordingly, it can be thought that as teachers' TPBA levels increase, their classroom management behaviors become more positive. Various suggestions were made for the users and researchers in the results of the research.

Keywords: Physical education and sports, technological pedagogical content knowledge, classroom management behaviors

Geliş Tarihi/Received: 06.04.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 01.02.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Bekir ÇAR

E-posta: carbekir@gmail.com

Cite this article: Çar, B., & Aydos, L. (2022). Investigation of the technological pedagogical field knowledge competencies of physical education and sports teachers in terms of class management behavior. *Research in Sport Education and Sciences*, 24(1), 1-9.

Copyright@Author(s) - Available online at: sports-sciences-ataunipress.org

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Bilgi çağının ortaya çıkmasında teknoloji temel konulardan birisidir ve yaşantımızın ayrılmaz bir bölümü olmuştur. Teknolojinin olduğu her alanda insanoğluna sağlamış olduğu kolaylıklar onun eğitim alanında da önemli oranda kullanılmasına neden olmaktadır. Teknolojik yeniliklerle birlikte teknolojinin sıklıkla kullanılmasına başlaması ve eğitimin içinde olmasıyla alan ve pedagoji bileşenlerinin içinde teknolojinin de bulunması gerektiği düşüncesi ortaya çıkarak Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi türetilmiştir (Koehler & Mishra, 2005; 2009; Mishra & Koehler, 2006; Schmidt ve ark., 2009).

Öğretmenlerin meslek hayatında başarılı olabilmeleri için kendilerini alan, pedagoji ve teknoloji bilgileri açısından geliştirmeleri büyük önem arz etmektedir. Öğretmenlerin kendi sahalarındaki gelişmeleri izlemesi, çağdaş öğretim modelleri ve stratejilerini öğretim sürecine eklemek ve yaşadığı dönemde adapte olmak için bilgi ve iletişim teknolojilerini yeterli seviyede kullanabilmeleri sağlanmalıdır. Bu nedenle iyi bir teknoloji bilgisine sahip olmak öğretmenlerin branşlarındaki bilgilerini geliştirmede avantaj sağlamaktadır (Gündüz, 2018).

Teknolojinin öğretim süreciyle bütünleştirilmesindeki temel gayret öğrencilerin teknolojiyi kalemelerini ve kitaplarını kullanmasına benzer kolaylıkla erişebilmelerini sağlar. Fakat eğitimde teknoloji bütünleştirilmesi bu işin sadece belirli bir bölümünü oluşturur (Çakır & Yıldırım, 2009). Eğitim içerisinde öğretmenlerin öğretim sürecinde teknolojinin hedefe ulaşması gerektiğini, öğretmenlerin eğitim sürecinde öğrencilerin bilgi kapasitelerini artırabilmeleri için bu seçimin doğru yapılmış olmasının gerekmektedir. Çünkü öğrenme sürecinde teknolojiden faydalanmaktan ziyade öğretmenlerin bu teknolojiyi derslerinde daha fazla kullanmaları gerekir (Çakır, 2015).

Öğretmenlerin TPAB'lerini verimli kullanabilmeleri için çok fazla duyuya hitap eden öğrenme ortamlarına gereksinimleri vardır. Bu anlamda Milli Eğitim Bakanlığı bilgi teknolojileri alanında milli amaç ve politikaları "bilgi çağına ayak uydurmak, bilgi ve teknoloji toplumu olmak için global fikir üreten ve milliyetçi davranan bireyler ortaya çıkarmak, halkımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü her zaman yükseltmek için eğitim sisteminin her aşamasında teknolojiyi savunma ve kullanma" olarak belirlemiştir (Can, 2003).

Öğretmenlerin teknolojiyi eğitim sürecine eklemeleri konusundaki zayıf yönlerinin giderilmesi sağlanmalıdır. Teknoloji; pedagoji ve konu alanı ile birleştirilerek eğitim sürecini daha aktif ve değişik yollarla kullanması gerekir. Aktif öğretim tekniklerini kullanmanın en faydalı yönü teknoloji ve pedagojiyi karıştırarak bir bütün halinde getirilmesi gerekmektedir. Öğretilmesi, öğrenilmesi gereken temel özellikleri alan bilgisini, öğrenme ve öğretme teknikleri olan pedagoji ile teknolojiyi birlikte kullanmayı bilmek mühim bir konudur (Mishra & Koehler, 2006). Bu problem doğrultusunda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin, sınıf yönetimi davranışları açısından incelenerek bu iki olgu arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının belirlemeye çalışılacağı bu araştırmanın sonuçlarının, öğrencilere, öğretmenlere ve öğretim elemanlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın çalışma evrenini Ankara ilinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri, örneklemi ise Ankara ilinin ilçeleri olan Çankaya,

Altındağ, Yenimahalle, Keçiören, Pursaklar, Çubuk, Polatlı ve Marmak'da bulunan Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmuştur. Bu çalışmada Ankara'da çalışan 448 beden eğitimi ve spor öğretmenine ulaşılmış, istatistiklerin sağlıklı yapılabilmesi adına uyumsuz veriler çıkartılarak toplamda 416 öğretmenin verisi kullanılmıştır. Çalışmaya dâhil edilen katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Özellikler	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Erkek	266	63,9
	Kadın	150	36,1
	24-28 arası	26	6,3
	29-33 arası	109	26,2
Yaş	34-38 arası	85	20,4
	39-43 arası	95	22,8
	44-48 arası	65	15,6
	49 ve üstü	36	8,7
	1-7 yıl	122	29,3
Kıdem	8-15 yıl	155	37,3
	16 yıl ve üstü	139	33,4
	Atletizm	38	9,1
	Basketbol	22	5,3
	Futbol	128	30,8
Branş	Voleybol	54	13,0
	Raket Sporları	34	8,2
	Mücadele Sporları	46	11,1
	Su Sporları	21	5,0
	Diğer Sporlar	73	17,5
Bilgisayar/Cep Telefonu Kullanma Süresi	1 saat ve daha az	138	33,2
	İki saat	132	31,7
	Üç saat ve üstü	146	35,1
Toplam		416	100,0

Tablo 1'de görüldüğü üzere çalışmaya verisi dâhil edilen beden eğitimi ve spor öğretmeni sayısı 416'dır. Bu öğretmenlerin 266'sı erkek (%63,9), 150'si kadındır (%36,1). Öğretmenlerin %6,3'ü 24-28 yaş aralığında, %26,2'si 29-33 yaş aralığında, %20,4'ü 34-38 yaş aralığında, %22,8'i 39-43 yaş aralığında, %15,6'sı 44-48 yaş aralığında ve %8,7'si 49 yaşında veya üzerindedir. Görüldüğü üzere katılımcıların büyük çoğunluğu 45 yaşının altında denilebilir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin branşları da çok çeşitlilik göstermektedir. Öğretmenlerin %30,8'inin branşı futbol, %13'ünün voleybol, %11,1'inin güreş, karate, tekvando gibi mücadele sporları, %9,1'inin atletizm, %8,2'sinin badminton ve tenis gibi raket sporları, %5,3'ünün basketbol, %5'inin yüzme, kano gibi su sporları ve %17,5'inin ise jimnastik, eskrim, halk oyunları, halter, hentbol, kayak gibi diğer sporlardır. Bu öğretmenlerin %33,2'si günde 1 saat veya daha az, %31,7'si iki saat, %35,1'i ise 3 saat ve üstü bilgisayar/cep telefonu kullanmaktadır. 3 saatten daha fazla bilgisayar veya cep telefonu kullanan öğretmen yoktur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama çalışmalarının hedefi, araştırılan konuyu tasvir ederek, var olan durumu ortaya çıkarmaktır, bu sebeple eğitim alanındaki araştırmalarda çoğunlukla tarama çalışmaları kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2017). Anket formu üç kısımdan oluşmaktadır. Bunlar;

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu, katılımcıların cinsiyet, yaş, spor branşı, mesleki kıdem ve gün içinde teknoloji kullanımı gibi özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan oluşturulmuştur.

Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ölçeği (TPAB): Araştırmada veri toplama aracı olarak TPAB ile ilgili verilerin toplandığı 51 maddeden oluşan Schmitd ve ark. (2009) tarafından geliştirileni Horzum ve ark. (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ölçeği" kullanılmıştır. Horzum ve ark. (2014) tarafından ölçeğin güvenilirliğine ait çalışmalarda ölçeğin tamamında cronbach alpha 0,98 olarak bulunmuştur. Alt boyutlarının tümünün 0,82 ile 0,89 arasında olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada ölçülen özelliklerinin tümüne bakıldığında iç tutarlılık kat sayısı 0,98 olarak bulunmuştur. Alt boyutlarının tümüne bakıldığında ise 0,87 ve 0,95 Arası değiştiği görülmüştür. Bu sonuçlar ışığında ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Sınıf Yönetimi Davranışları Ölçeği: Araştırmada veri toplama aracı olarak sınıf yönetimi davranışları ile ilgili verilerin toplandığı 38 maddeden oluşan Ünlü ve ark. (2008) tarafından geliştirilen "Sınıf Yönetimi Davranışları Ölçeği" kullanılmıştır. Ünlü ve ark. (2008) tarafından geliştirilen ölçeğin tamamında cronbach alpha 0,92 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçülen özelliklerinin tümüne bakıldığında iç tutarlılık kat sayısı ,92 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ışığında ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

TPAB ölçeğinin beden eğitimi öğretmenlerine uygulanması ile elde edilen veriler veri tabanına kaydedilerek değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB yeterliliklerine ilişkin ölçeğin her bir alt boyutuna yüzde, frekans, ortalama ve standart sapmaları hesaplanarak betimsel istatistikleri yapılmıştır.

Çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB Ölçeği ve Sınıf Yönetimi Profili Ölçeğinden aldıkları puanların betimsel özellikleri ile çarpıklık ve basıklık düzeylerine göre normallik dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.
TPAB Ölçeği ve Sınıf Yönetimi Profili Ölçeğinden Alınan Toplam Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek Puanı	Minimum	Maksimum	Çarpıklık	Basıklık
TPAB Toplam	161	255	-0,023	-0,826
Sınıf Yönetimi Profili Toplam	127	190	-0,163	-0,946

TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tabloda da görüldüğü üzere TPAB Ölçeği toplam puanları ile Sınıf Yönetimi Profili Ölçeğinden elde edilen toplam puanlarının basıklık ve çarpıklık değerlerine göre normal dağılım gösterdiğini söylemek mümkündür. Çünkü puanların çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında da ikisinin de -1 ile +1 aralığında yer aldığı görülmektedir. Bu nedenle bu iki ölçekten elde edilen toplam puanlar arasında gerçekleştirilen korelasyon ve regresyon analizlerinde Pearson Korelasyon Katsayısı ve Basit Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

İki ölçekten elde edilen toplam puanların araştırmanın bağımsız değişkenlerinin grupları arasında normal dağılıp dağılmadığı da test edilmiştir. Buna göre her iki ölçekten alınan puanlar cinsiyet ve mezuniyet kategorilerinde normal dağılmış, bu nedenle bu değişkenler için bağımsız gruplarda aritmetik ortalamaların arasındaki farkı tespit etmek için t testi kullanılmıştır. Benzer şekilde her iki ölçekten alınan puanlar yaş, kıdem ve gün içinde teknoloji kul-

lanım sürelerinde de normal dağılmış, bu nedenle bu değişkenler için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Spor branşı kategorisinde ise her iki ölçekten alınan puanlar normal dağılmamıştır. Bu nedenle bu değişkenler için tek yönlü varyans analizinin non-parametrik karşılığı olarak Kruskal Wallis testi, iki örneklem arasındaki verilerin aynı anakütleden mi yoksa değişik iki ana kütlede mi geldiğini incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi, parametrik varyans analizinde bağımsız gruplar arası farklılığı incelemek amacıyla Tukey ve grup ortalamalarını karşılaştırmak amacıyla Dunnet C testi kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan sporcuların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de incelenmiştir.

Bu bölümde, araştırma soruları için toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular araştırma sorularının sırasına uygun olarak tablo ve açıklamalarıyla birlikte verilip bunlara dayalı olarak yorumlar yapılmıştır.

Tablo 3.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	S
Sınıf Yönetimi Davranışı	416	127,00	190,00	166,25	14,99

Tablo 3'te görüldüğü gibi çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenleri Sınıf Yönetimi Davranışı Ölçeğinden en düşük 127, en yüksek de 190 puan almışlardır. Ölçekten alınabilecek maksimum puanın 190 olduğu bu ölçekten öğretmenlerin aldığı ortalama puan ise 162,86'dır. Görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının oldukça olumlu olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 4.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin TPAB Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	S
Teknoloji Bilgisi	416	11,00	30,00	24,54	4,25
Pedagoji Bilgisi	416	21,00	35,00	30,50	4,21
Alan Bilgisi	416	16,00	40,00	35,16	5,00
Teknolojik Alan Bilgisi	416	12,00	30,00	25,32	4,16
Pedagojik Alan Bilgisi	416	19,00	40,00	35,16	5,08
Teknolojik Pedagojik Bilgi	416	13,00	40,00	34,07	5,69
Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi	416	17,00	40,00	33,96	5,65
TPAB Toplam	416	161,00	255,00	218,71	23,49

TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tablo 4'te görüldüğü gibi çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenleri maksimum 30 puan alınabilen teknoloji bilgisi alt faktöründen ortalama 24,54 puan, maksimum 35 puan alınabilen pedagoji bilgisi alt faktöründen ortalama 30,50 puan, maksimum 40 puan alınabilen alan bilgisi alt faktöründen ise ortalama 35,16 puan almışlardır. Benzer şekilde maksimum 30 puan alınabilen teknolojik alan bilgisi alt faktöründen ortalama 25,32 puan, maksimum 40 puan alınabilen pedagojik alan bilgisi alt faktöründen ortalama 35,16 puan, maksimum 40 puan alınabilen teknolojik pedagojik bilgi alt faktöründen ortalama 34,07 puan ve son olarak maksimum 40 puan alınabilen teknolojik pedagojik alan bilgisi alt faktöründen ise ortalama 33,96 puan almışlardır. Ölçekten alınabilecek en yüksek toplam puan olan 255 puan üzerinden alınan ortalama puan ise 218,71'dir. Bu ortalama puanlara bakıldığında çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB Ölçeğinin tüm faktörlerinden ve tüm ölçekten yüksek puan aldıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 5.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre TPAB Düzeyleri Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
TPAB Düzeyleri	Kadın	150	216,75	24,77	1,278	414	,202
	Erkek	266	219,82	22,71			

TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tablo 5'te görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeylerini veren toplam puanları incelendiğinde kadın öğretmenlerin TPAB düzeyleri (=216,75) ile erkek öğretmenlerin TPAB düzeyleri (=219,82) arasında $t(414)=1,278$, $p = ,202 > ,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Buna göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri cinsiyetlerine göre değişmediği görülmüştür.

Tablo 6.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre TPAB Düzeyleri Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Yaş Aralığı	N	\bar{X}	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F	p	Post Hoc (Dunnnett C)
TPAB Düzeyleri	24-28	26	226,42	23,43	13414,93				
	29-33	109	222,47	22,80		2682,99			
	34-38	85	218,16	20,72	215484,46				
	39-43	95	209,74	21,75			5,105	,000*	A>D
	44-48	65	224,74	24,31	228899,38				B>D
	49 ve üstü	36	215,86	27,91					E>D

* $p < ,05$ Kategoriler: A: 24-28; B: 29-33; C: 34-38; D: 39-43; E: 44-48; F: 49 ve üstü; TPAB = teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tablo 6'da görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşlarına göre TPAB düzeylerine ilişkin farklılıklar incelendiğinde $F(5,410)=5,105$, $p = ,000 < ,05$ 'e göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu farklılığın kaynağının tespiti için, varyanslar homojen dağılmadığından Dunnnett C testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre 39-43 yaş aralığındaki öğretmenlerin TPAB düzeyleri (=20,74), 24-28 yaş aralığındaki (=226,42), 29-33 yaş aralığındaki (=222,47) ve 44-48 yaş aralığındaki (=224,74) öğretmenlerin TPAB düzeylerinden anlamlı bir şekilde düşük çıktığı tespit edilmiştir.

Tablo 7.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Spor Branşlarına Göre TPAB Düzeyleri Arasındaki Farklılığa Ait Kruskal Wallis Analizi Sonuçları

Branş	N	Sıra Ort.	sd	X^2	p
Atletizm	38	215,99			
Basketbol	22	217,89			
Futbol	128	199,54			
Voleybol	54	217,73			
Raket Sporları	34	211,25	7	4,48	,723
Mücadele Sporları	46	234,72			
Su Sporları	21	196,48			
Diğer Sporlar	73	196,32			

TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi;

Tablo 7'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar spor branşlarına göre anlamlı bir şekilde değişmediği tespit edilmiştir ($X^2[7,416]=4,48$; $p = ,723 > ,05$). Buna göre farklı branşlarda olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri birbirinden anlamlı şekilde değişiklik göstermemektedir.

Tablo 8.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre TPAB Düzeyleri Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kıdem	N	\bar{X}	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F	p
TPAB Düzeyleri	1-7 yıl	122	219,90	23,14	255,39	127,70	0,231	,794
	8-15 yıl	155	218,40	21,79	228643,99			
	16 yıl ve üstü	139	218,01	25,65	228899,39	553,62		

TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tablo 8'de görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri mesleki kıdemlerine göre $F(2,413)=,231$, $p = ,794 > ,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ortalamalara bakıldığında da mesleki kıdem açısından üç kategoriye dâhil edilen öğretmenlerin ortalamalarının ne kadar benzer oldukları görülmektedir. Buna göre çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri öğretmenlik yapma sürelerine göre anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür.

Tablo 9.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Gün İçinde Teknoloji Kullanım Sürelerine Göre TPAB Düzeyleri Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Süre	N	\bar{X}	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F	p	Post Hoc (Tukey)
TPAB Düzeyleri	1 saat ve daha az	138	219,41	23,24	4544,21	2272,11			
	İki saat	132	214,16	22,02	224355,17	543,33	4,183	,016*	C>B
	Üç saat ve üstü	146	222,16	24,48	228899,38				

* $p < ,05$ Kategoriler: A: 1 saat ve daha az, B: 2 saat, C: 3 saat; TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tablo 9'da görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gün içinde teknoloji kullanım sürelerine göre TPAB düzeylerine ilişkin değişiklikler incelendiğinde $F(2,413)=4,183$, $p = ,016 < ,05$ 'e göre anlamlı değişiklik olduğu tespit edilmiştir. Bu değişikliğin kaynağının tespiti için, varyanslar homojen dağıldığından Tukey testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre günde üç saat ve üstü teknoloji kullanan öğretmenlerin TPAB düzeyleri (=222,16), gün içinde iki saat teknoloji kullanan öğretmenlerin TPAB düzeylerinden (=214,16) anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır.

Tablo 10.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Davranışları Arasındaki Farklılığa Ait Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Sınıf Yönetimi Davranışları	Kadın	150	168,35	15,06	-2,156	414	,032*
	Erkek	266	165,07	14,85			

* $p < ,05$

Tablo 10'da görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarını veren toplam puanları incelendiğinde kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları (=168,35) ile erkek öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları (=165,07) arasında $t(414)=-2,156$, $p = ,032 < ,05$ 'e göre anlamlı bir değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları cinsiyetlerine göre değişmektedir ve bu değişiklik kadın öğretmenler lehinedir. Ortalamalar arasında çok az fark olsa da kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının, erkek beden eğitimi ve spor öğretmenlerine kıyasla daha olumlu olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 11.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Sınıf Yönetimi Davranışları Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Yaş Aralığı	N	\bar{X}	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F	p	Post Hoc (Tukey)
Sınıf Yönetimi Davranışları	24-28	26	166,12	16,39	2699,59	539,92	2,445	,034*	B>D
	29-33	109	169,19	16,00					
	34-38	85	166,69	13,67	90544,91				
	39-43	95	162,09	14,57		220,84			
	44-48	65	167,32	14,08	93244,50				
	49 ve üstü	36	165,44	14,95					

*p < ,05 Kategoriler: A: 24-28; B: 29-33; C: 34-38; D: 39-43; E: 44-48; F: 49 ve üstü

Tablo 11' de görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşlarına göre sınıf yönetimi davranışlarına ilişkin farklılıklar incelendiğinde $F(5,410)=2,445$, $p = ,034 < ,05$ 'e göre anlamlı değişiklikler olduğu tespit edilmiştir. Bu değişikliğin kaynağının tespiti için, varyanslar homojen dağıldığından Tukey testi yapılmıştır. Tablodaki ortalamalar göz önünde bulundurulduğunda, ortalamaların birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Bu nedenle sadece iki grup arasında anlamlı bir değişiklik tespit edilmiştir. Tukey testinden elde edilen sonuçlara göre 39-43 yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları puan ortalamaları (=162,09), 29-33 yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları puan ortalamalarından (=169,19) anlamlı bir şekilde düşük çıktığı tespit edilmiştir.

Tablo 12.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Spor Branşlarına Göre Sınıf Yönetimi Davranışları Arasındaki Farklılığa Ait Kruskal Wallis Analizi Sonuçları

Branş	N	Sıra Ort.	sd	X^2	p	Anlamlı Fark (Mann Whitney-U)
Atletizm	38	212,54	7	22,67	,002*	
Basketbol	22	233,48				
Futbol	128	175,57				B>C
Voleybol	54	256,23				F>C
Raket Sporları	34	216,43				H>C
Mücadele Sporları	46	234,83				D>C
Su Sporları	21	179,90				D>G
Diğer Sporlar	73	209,25				D>H

*p < ,05 Kategoriler: A: Atletizm, B: Basketbol, C: Futbol, D: Voleybol, E: Raket Sporları, F: Mücadele Sporları, G: Su Sporları, H: Diğer Sporlar

Tablo 12'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışı ölçeğinden aldıkları toplam puanlar spor branşlarına göre değiştiği tespit edilmiştir ($X^2[7,416]=22,67$; $p = ,002 < ,05$). Buna göre farklı branşlarda olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları birbirinden anlamlı şekilde farklıdır. Gruplar arası farkın kaynağını belirlemek için sekiz kategoriden oluşan bu değişkenin her kategorisi ikili kombinasyonlarla Mann-Whitney U analizine tabi tutulmuştur. Yapılan 28 ikili analizden sonra elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir: Futbol branşındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları, basketbol ($U = 1035,50$; $p = ,048 < ,05$), voleybol ($U = 2151,50$; $p = ,000 < ,05$), mücadele sporları ($U = 2112,00$; $p = ,005 < ,05$) ve diğer sporlar ($U = 3854,00$; $p = ,039 < ,05$) branşlarındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarından düşük olduğu tespit edilmiştir. Voleybol branşındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları, futbol branşındaki öğretmenlerle birlikte, su sporları ($U = 375,50$; $p = ,024 < ,05$) ve diğer sporlar ($U = 1473,00$; $p = ,015 < ,05$) branşındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarından yüksek çıktığı tespit edilmiştir.

Tablo 13.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi Davranışları Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kıdem	N	\bar{X}	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F	p
Sınıf Yönetimi Davranışları	1-7 yıl	122	167,15	16,20	166,51	83,26	0,369	,691
	8-15 yıl	155	166,17	14,46	93077,99			
	16 yıl ve üstü	139	165,55	14,53	93244,50	225,37		

Tablo 13' te görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları mesleki kıdemlerine göre değişmediği görülmektedir ($F(2,413) = ,369$; $p = ,691 > ,05$). Ortalamalara bakıldığında da mesleki kıdem açısından üç kategoriye dâhil edilen öğretmenlerin ortalamalarının ne kadar benzer oldukları görülmektedir. Buna göre çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları öğretmenlik yapma sürelerine göre değişmediği tespit edilmiştir.

Tablo 14.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Gün İçinde Teknoloji Kullanım Sürelerine Göre Sınıf Yönetimi Davranışları Arasındaki Farklılığa Ait Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Süre	N	\bar{X}	S	Kareler Toplam	Kareler Ort.	F	p	Post Hoc (Tukey)
Sınıf Yönetimi Davranışları	1 saat ve daha az	138	166,44	15,29	1446,87	723,44	3,26	,040*	C>B
	İki saat	132	163,77	14,94	91791,63	222,27			
	Üç saat ve üstü	146	168,32	14,52	93244,50				

*p < ,05 Kategoriler: A: 1 saat ve daha az, B: 2 saat, C: 3 saat

Tablo 14'te görüldüğü gibi beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gün içinde teknoloji kullanım sürelerine göre sınıf yönetimi davranışlarına ilişkin değişiklikler incelendiğinde $F(2,413) = 3,26$, $p = ,040 < ,05$ 'e göre değişiklik olduğu tespit edilmiştir. Bu değişikliğin kaynağının tespiti için, varyanslar homojen dağıldığından Tukey testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre günde üç saat ve üstü teknoloji kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları (=168,32), gün içinde iki saat teknoloji kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarından (=163,77) anlamlı bir şekilde yüksek çıktığı tespit edilmiştir.

Tablo 15.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin TPAB Düzeyleri ile Sınıf Yönetimi Davranışları Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Sınıf Yönetimi Davranışları	
	r	p
TPAB Düzeyleri	0,599	,000*

*p < ,05; TPAB = Teknolojik pedagojik alan bilgisi

Tablo 15'te görüldüğü gibi beden eğitim öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi düzeyleri ile sınıf yönetimi davranışları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r = 0,599$; $p = ,000 < ,05$). Buna göre öğretmenlerin TPAB düzeyleri arttıkça sınıf yönetimi davranışlarının da daha olumlu hale geldiğini söylemek mümkündür.

Tablo 16.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının TPAB Düzeylerini Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	T	p
Sabit	62,692	10,293	-	6,091	,000
Sınıf Yönetimi Davranışları	0,938	0,062	0,599	15,219	,000

$R = 0,599$ $R^2 = 0,359$
 $F(1,414) = 231,621$ $p = ,000*$

*p < ,05

Tablo 16'da görüldüğü gibi basit regresyon analizi sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının, TPAB düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir ($R=,599$; $R^2=,36$; $F(1,114) = 231,62$; $p = ,000 < ,05$). Buna göre öğretmenlerin TPAB düzeylerine ilişkin toplam varyansın %36'sının, sınıf yönetimi davranışları ile açıklandığını söylemek mümkündür.

Tartışma

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar incelenmiş ve bu konular ile alakalı diğer çalışmalardan elde edilen sonuçlarla tartışılmıştır.

Bu çalışmada da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB bilgilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde değişip değişmediği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda erkek beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle kadın beden eğitimi ve spor öğretmenleri arasında anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür. Bizim çalışmamıza paralel olarak Çam (2017), Turgut (2017), Demirezen ve Keleş (2020), Kaya (2019), Tosuntaş ve ark. (2021), Jang ve Tsai (2013), Karakaya (2013), Mutluoğlu (2012) ve Bakar ve ark. (2020) çalışmalarında da TPAB bilgilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir değişikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir. Çar ve Aydos'un (2020) beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin incelenmesi adlı çalışmasında, Erbaş ve Ünlü'nün (2017) beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının teknolojik eğitim düzeyleri çalışmasında, Karadeniz ve Vatanartiran'ın, (2015) sınıf öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgilerinin araştırılması adlı çalışmasında ve Koh ve ark. (2010) çalışmasında erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre teknoloji bilgisinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Akyıldız ve Altun'un (2018) çalışmasında ve Bilici ve Güler'in (2016) çalışmasında ise kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha yüksek puan aldıkları için anlamlı bir değişiklik tespit edilmiştir. Bir çok çalışmada farklı sonuçlara ulaşılmaması TPAB düzeyleri açısından cinsiyetin baskın olmadığı gözlemlenmiştir. Eğitimcilerin teknoloji tabanlı uygulamalarda cinsiyet bakımından program oluşturmaya gerek görülmemektedir. Problem durumlarına sebep olan farklı bağımsız ve kontrol değişkenlerine bakılıp bu bilgiler doğrultusunda araştırma yapılması daha verimli olabilir (Tuncer & Dikmen, 2018).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB'lerinin yaşlarına göre anlamlı bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir ($p < ,05$). Bu değişikliğin hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan karşılaştırma testi sonucunda ise 39-43 yaş aralığındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri, 24-28 yaş aralığı ve 44-48 yaş aralığındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeylerinden anlamlı bir şekilde düşük çıktığı bulunmuştur. Demirezen ve Keleş'in (2020) sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin araştırılması çalışmasında 23-28 yaş grubu öğretmenlerin pedagojik bilgi boyutu ve Dere'li'nin (2017) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknopedagojik alan bilgisi ve teknolojiye yönelik inançları araştırmasında 25-29 yaş grubu öğretmenlerin pedagojik bilgi boyutu puanlarının diğer yaş grubu değişkenlerine göre yüksek puanda çıktığı bulunmuştur. Kaya ve Yazıcı'nın (2019) sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterliliklerine ilişkin görüşleri, Bilici ve Güler'in (2016) ortaöğretim öğretmenleriyle yürütmüş olduğu TPAB çalışmasında ve Sabo ve Archambault'un (2012) TPACK'de Mozaikler: K12 çevrimiçi ve geleneksel öğretmenler arasında teknolojik pedagojik içerik bilgisi düzeylerinin karşılaştırılması çalışmalarında yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmediği tespit edilmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB'lerinin spor branşına göre anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür. Erbaş ve Ünlü'nün (2017) beden eğitimi öğretmen adaylarının teknolojik yeterlilikleri çalışmasında bireysel sporlar ve takım sporları yapan beden eğitimi öğretmen adaylarının teknolojik yeterliliklerinin değişmediği bulunmuştur.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB'lerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür. Çar ve Aydos (2020), çalışmasında ve Doğru ve Aydın'ın (2017) coğrafya öğretmenlerinin TPAB ile ilgili yeterliliklerinin araştırılması adlı çalışmasında da anlamlı bir değişiklik tespit edilememiştir. Bal ve Karademir'in (2013), Karakaya'nın (2013), Karataş'ın (2014) ve Mutluoğlu'nun (2012) çalışmalarında anlamlı bir değişiklik olduğu tespit edilmiştir. Niess ve ark. (2006) yaptıkları çalışmada pedagojik bilgi düzeyi düşük olan yeni ataması yapılmış öğretmenlerin, teknoloji, pedagoji ve içerik arasında bağlantı kurma konusunda daha zayıf olduğu görülmüştür. Akman'ın (2014) sosyal bilgiler öğretmenlerinin kendilerini bilgisayar ve teknoloji bilgisi konusunda yeterli gördüklerini ve mesleki hizmet yılı 0-5 yıl olan öğretmenlerin teknolojik imkanlardan daha iyi yararlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Mutluoğlu'nun (2012) kimya öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmasında öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça teknolojik bilgilerinin de azaldığını tespit etmiştir. Çakmaz'ın (2010) okul öncesi öğretmenlerinin mesleki hizmet yıllarının artmasına bağlı olarak kullandıkları teknolojilerin değiştiğini, kıdemli öğretmenlerin klasik yöntemler kullanarak eski teknolojileri kullandıklarını, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin yeni teknolojileri tercih ettiklerini saptamıştır. Yazar'ın (2019) çalışmasında öğretim elemanlarının kıdem yılı arttıkça TPAB ölçeği toplam puan ortalamaları azaldığı tespit edilmiştir. Jang ve Tsai'nin (2013) ortaokul fen bilgisi öğretmenleri ile ilgili çalışmasında ve Avcı'nın (2014) fen bilimleri öğretmenleri ile ilgili çalışmasında TPAB düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüştür.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB'lerinin gün içinde teknoloji kullanımına göre anlamlı bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. Buna göre günde üç saat ve üstü teknoloji kullanan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeylerinin, gün içinde iki saat teknoloji kullanan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeylerinden yüksek çıktığı bulunmuştur. Çar ve Aydos (2020), çalışmasında gün içinde bir saat teknoloji kullanan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gün içinde üç-dört saat ve üzeri teknoloji kullanan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Uçar ve ark. (2014), çalışmalarında teknoloji kullanma sıklığına bağlı olarak her gün bilgisayar kullanan fizik ve fen bilgisi öğretmen adaylarının haftada bir gün ya da daha az bilgisayar kullanan fizik ve fen bilgisi öğretmen adaylarının TPAB'lerinde değiştiği bulunmuştur. Öğretmen eğitimi bölümleri güncel eğitim teknolojileri ile desteklenmeli ve öğretmen eğitim programlarında ortaya çıkan beden eğitimi ve sporla ilgili teknolojilerin seyrek kullanımının nedeni incelenmelidir (Semiz & İnce, 2012).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Sınıf yönetimi davranış toplam puanlarına bakıldığında kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin erkek beden eğitimi ve spor öğretmenlerine göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ünlü'nün (2008) beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışları ve yeterlikleri, Taflan'ın (2007) özel ilköğretim okulu ve devlet okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımlarının araştırılması, Kadak'ın (2008) ilköğretim okullarında görev yapan öğ-

retmenlerin liderlik modelleri ile sınıf yönetimi arasındaki ilişkinin incelenmesi, Çelik'in (2014) farklı liderlik stillerine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının araştırılması ve Mery ve Taşkın'ın (2018) sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf yönetimi profilleri araştırılmasında da kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Akkaya'nın (2011) sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri araştırılması, Özçakır'ın (2007) beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi anlayışları araştırılmasında ise erkek beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış toplam puanlarında herhangi bir değişiklik tespit edilememiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının yaş dağılımlarına göre incelendiğinde anlamlı bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. 39-43 yaş aralığındaki beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puan ortalamaları 29-33 yaş aralığındaki beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puan ortalamalarından anlamlı bir şekilde düşük çıktığı bulunmuştur. Çelik'in (2014) çalışmasında 35-40 yaş aralığındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puan ortalamalarının 41 ve üzeri yaş aralığındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin göre sınıf yönetimi davranış puan ortalamalarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Olçun' un (2020), fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin araştırılması çalışmasında yaş değişkenine göre 41-48 ve 49-56 yaş üstü katılımcıların, 33-40 yaş grubu katılımcılara göre daha yüksek yeterlik düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. Bila'nın (2006) özel okul ile devlet okul öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımlarının araştırılması çalışmasında, Taflan'nın (2007) ve Akkaya'nın (2011) çalışmasında da yaş değişkenine göre değişiklik tespit edilememiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının spor branşına göre anlamlı bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. Buna göre futbol branşındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puanlarının; basketbol, voleybol, mücadele sporları ve diğer spor branşlarındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puanlarından anlamlı bir şekilde düşük olduğu bulunmuştur. Ünlü'nün (2008) beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri ve sınıf yönetimi davranışları araştırmasında ve Çelik'in (2014) farklı liderlik stillerine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının incelenmesi çalışmalarında spor branşına göre sınıf yönetimi davranış puanlarında değişiklik tespit edilememiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir şekilde değişmediği görülmüştür. Aluçdibi'nin (2010) ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji dersi motivasyon düzeylerinin araştırılması çalışmasında; 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin en yüksek ortalamaya sahip olduğu 21 yıl ve üzeri öğretmenlerin ise en düşük ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Olçun' un (2020), fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliklerinin araştırılması çalışmasında mesleki kıdem değişkenine göre 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin diğer öğretmenlerin daha az kıdeme sahip öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının gün içinde teknoloji kullanımına göre anlamlı bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. Buna göre günde üç saat ve üstü teknoloji kullanan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puanlarının, gün içinde iki saat teknoloji kullanan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranış puanlarına göre anlamlı bir şekilde yüksek çıktığı bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterlilikleri ile ilgili, yaş ve gün içinde teknoloji kullanımına göre farklılaşırken; cinsiyet, spor branşı ve mesleki kıdeme göre farklılık bulunmamaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarına yönelik puan dağılımına bakıldığında cinsiyet, yaş, spor branşı ve gün içinde teknoloji kullanımı değişkenlerine göre farklılaşırken; mesleki kıdem değişkenine göre farklılık bulunmamaktadır. Ayrıca beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin düzeylerine ilişkin toplam varyansın %36'sının, sınıf yönetimi davranışları ile açıklandığı ve TPAB düzeyleri arttıkça sınıf yönetimi davranışlarının da daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma neticesinde ulaşılan bulgular ve sonuçlardan meydana getirilen öneriler şunlardır: beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri ile öğretim verdikleri sınıf yönetimi davranışları konusunda öğrenci görüşlerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin TPAB düzeyleri ile sınıf yönetimi davranışları üzerine yapılan bu çalışma formasyon alıp beden eğitimi ve spor öğretmeni olan (spor yöneticiliği, antrenörlük ve rekreasyon) bölümünden mezun olan öğretmenler ve beden eğitimi ve spor öğretmeni bölümünden mezun olan öğretmenlere de yapılabilir ve bu çalışmada nicel yöntem (anket) kullanılmıştır; araştırmanın daha detaylı incelenebilmesi için nitel yöntemler kullanılabilir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden (Tarih: 14 Temmuz 2020, No: 07) alınmıştır.

Hasta Onamı: Çalışmaya katılan katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – B.Ç.; Tasarım – B.Ç.; Denetleme – L.A.; Kaynaklar – B.Ç.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – B.Ç.; Analiz ve/veya Yorum – B.Ç.; Literatür Taraması – B.Ç.; Yazıyı Yazan – B.Ç.; Eleştirel İnceleme – L.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Gazi University Institute of Educational Sciences (Date: July 14, 2020, Number: 07).

Informed Consent: Written consent was obtained from the participants participating in the study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – B.Ç.; Design – B.Ç.; Supervision – L.A.; Resources – B.Ç.; Data Collection and/or Processing – B.Ç.; Analysis and/or Interpretation – B.Ç.; Literature Search – B.Ç.; Writing Manuscript – B.Ç.; Critical Review – L.A.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

Akkaya, M. *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile mizah tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul İli Şişli İlçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.

- Akman, Ö. *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının teknolojik, pedagojik ve alan bilgisi öz yeterlilik algı düzeylerinin çok yönlü incelenmesi*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2014.
- Akyıldız, S., & Altun, T. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgilerinin (TPAB) bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 318-333. [\[Crossref\]](#)
- Aluçdibi, F. *Ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji dersi motivasyon düzeylerine biyoloji öğretmenlerinin sınıf yönetimi profillerinin etkisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010.
- Avcı, T. *Fen bilimleri öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi ve öz güven düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa, 2014.
- Bakar, N. S. A., Maat, S. M., & Rosli, R. (2020). Mathematics teacher's self-efficacy of technology integration and technological pedagogical content knowledge. *Journal on Mathematics Education*, 11(2), 259-276. [\[Crossref\]](#)
- Bal, M.S., & Karademir, N. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) konusunda öz-değerlendirme Seviyelerinin Belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34, 15-32. [\[Crossref\]](#)
- Bila, M. *Özel ilköğretim okulu öğretmenleri ile devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımlarının karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- Bilici, S., & Güler, Ç. (2016). Ortaöğretim öğretmenlerinin TPAB düzeylerinin öğretim teknolojilerini kullanma durumlarına göre incelenmesi. *Elementary Education Online*, 15(3), 898-921. [\[Crossref\]](#)
- Büyükoztürk, Ş. *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: 2017, Pegem. [\[Crossref\]](#)
- Can, T. (2003). Bolu ortaöğretim okulları yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri. *The Turkish Journal of Educational Technology- TOJET*, 2(3), 94-107.
- Çam, E. *İlköğretim öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) düzeylerinin yaşam boyu öğrenme, öz yeterlilik düzeyleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri açısından incelenmesi (Muş/Bulanık Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Amasya Üniversitesi, Amasya, 2017.
- Çakmaz, B. *Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim teknolojilerini kullanma durumlarının incelenmesi (Bolu Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2010.
- Çakır, R., & Yıldırım, S. (2009). Bilgisayar öğretmenleri okullardaki teknoloji entegrasyonu hakkında ne düşünüyorlar? *İlköğretim Online*, 8(3), 952-964.
- Çakır, H. S. (2015). Eğitimde teknoloji kullanım yöntemlerinin verimli öğrenme sürecine etkileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 56-63.
- Çar, B., & Aydos, L. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi ile ilgili yeterliliklerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(4), 441-454.
- Çelik, O. B. *Farklı liderlik stillerine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2014.
- Dereli, İ. *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknopedagojik alan bilgisi yeterlilikleri ve teknolojiye yönelik inançlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu, 2017.
- Demirezen, S., & Keleş, H. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(1), 131-150. [\[Crossref\]](#)
- Doğru, E., & Aydın, F. (2017). Coğrafya öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi ile ilgili yeterliliklerinin incelenmesi. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(2), 485-506. [\[Crossref\]](#)
- Erbaş, M. K., & Ünlü, H. (2017, Nisan). *Beden eğitimi öğretmen adaylarının tekno-pedagojik eğitim yeterliliklerinin incelenmesi*. 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi, Ulusal Eğitim Dernekleri Platformu ve Pegem Akademi/Karadeniz Teknik Üniversitesi, Antalya, 2017.
- Gündüz, R. *Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüven düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya, 2018. [\[Crossref\]](#)
- Horzum, M. B., Akgün, Ö. E., & Öztürk, E. (2014). The psychometric properties of the technological pedagogical content knowledge scale. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(3), 544-557. [\[Crossref\]](#)
- Jang, S. J., & Tsai, M. F. (2013). Exploring the TPACK of Taiwanese Secondary School Science Teachers Using A New Contextualized TPACK Model. *Australasian Journal of Educational Technology*, 29(4), 566-580. [\[Crossref\]](#)
- Kadak, Z. *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin liderlik stilleri ile sınıf yönetimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Karadeniz, Ş., & Vatanartiran, S. (2015). Sınıf öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgilerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 14(3), 1017-1028. [\[Crossref\]](#)
- Karakaya, Ç. *Fatih projesi kapsamında pilot okul olarak belirlenen ortaöğretim kurumlarında çalışan kimya öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2013.
- Karataş, A. *Lise öğretmenlerinin fatih projesi'ni uygulamaya yönelik teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin incelenmesi: Adıyaman ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, 2014.
- Kaya, M. T. *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan yeterlilikleri ve akıllı tahta öz-yeterliliklerinin incelenmesi: Afyonkarahisar Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 2019.
- Kaya, M., & Yazıcı, H. (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterliliklerine ilişkin görüşleri. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 105-136. [\[Crossref\]](#)
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2005). What happens when teachers design educational technology? The development of technological pedagogical content knowledge. *Journal of Educational Computing Research*, 32(2), 131-152. [\[Crossref\]](#)
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge?. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(1), 60-70. Erişim adresi: <http://128.192.17.191/EMAT7050/articles/KoehlerMishra.pdf>
- Koh, J., Chai, C. S., & Tsai, C. C. (2010). Examining the Technological Pedagogical Content Knowledge Of Singapore Preservice Teachers With a Large-Scale Survey. *Journal of Computer Assisted Learning*, 26, 563-573. [\[Crossref\]](#)
- Merey, Z., & Taşkın, Z. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf yönetimi profilleri üzerine bir araştırma. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 103-112.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework For Teacher Knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017. [\[Crossref\]](#)
- Mutluoğlu, A. *İlköğretim matematik öğretmenlerinin öğretim stilleri tercihlerine göre teknolojik pedagojik alan bilgilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Konya, 2012.
- Niess, M. L., Suhawoto, G., Lee, K., & Sadri, P. *Guiding Inservice Mathematics Teachers in Developing TPACK*. Paper Presented at the American Education Research Association Annual Conference, San Fransisco, CA, 2006.
- Olçun, H. *Fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa, 2020.
- Özçakar, S. *Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi anlayışları: Düzce ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2007.

- Sabo, K., & Archambault, L. (2012). Tesselations in TPACK: Comparing technological pedagogical content knowledge levels among K-12 online and traditional teachers. *In Society For Information Technology & Teacher Education International Conference*, 1, 4751-4756.
- Schmidt, D. A., Baran, E., Thompson A. D., Koehler, M. J., Misra, P., & Shin, T. (2009). Technological pedagogical content knowledge (TPACK): The development and validation of an assessment instrument for preservice teachers. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(2), 123-149. [\[Crossref\]](#)
- Semiz, K., & İnce, M. L. (2012). Beden eğitimi öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi, teknoloji bütünleştirme öz yeterliği ve öğretim teknolojisi çıktı beklentileri. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(7), 1248-1265.
- Taflan, A. *Özel ilköğretim okulu öğretmenleri ile devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- Tosuntaş, Ş. B., Çubukçu, Z., & Beauchamp, G. (2021). Teknopedagojik alan bilgisi yeterlikleri açısından öğretmen performansı. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 63-83. [\[Crossref\]](#)
- Tuncer, M., & Dikmen, M. (2018). Cinsiyetin teknopedagojik alan bilgisi üzerindeki etkisinin meta analiz yöntemiyle araştırılması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 85-92. [\[Crossref\]](#)
- Turgut, T. *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterlilikleri: Karabük ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük, 2017.
- Uçar, M. B., Demir, C., & Hiğde, E. (2014). Exploring the Self-Confidence of Preservice Science and Physics Teachers towards Technological Pedagogical Content Knowledge. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3381-3384. [\[Crossref\]](#)
- Ünlü, H. *Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri ve sınıf yönetimi davranışları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2008.
- Ünlü, H., Sünbül, M., & Aydos, L. (2008). Beden eğitimi öğretmenleri yeterlik ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 23-33.
- Yarar, G. *İngilizce öğretim elemanlarının teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin sınıf yönetimi profilleri açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2019.

Popüler Spor Filmlerinin Özellikleri

Features of Popular Sport Movies

Gökhan ÇETİNKAYA¹
Metecan KIZILÇAM²

¹İstanbul Okan Üniversitesi,
Uygulamalı Bilimler Fakültesi,
Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul,
Türkiye

²İstanbul Okan Üniversitesi,
Uygulamalı Bilimler Fakültesi,
Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul,
Türkiye

ÖZ

Çalışmamızın amacı popüler spor filmlerinin genel özelliklerini ortaya koymaya çalışmaktır. Araştırma nitel yöntem ile hazırlanmış ve tarama modelinde dizayn edilmiştir. Bu kapsamda IMDb veri tabanında yer alan tüm spor içerikli filmler taranmış ve 307 popüler film çalışmaya dâhil edilmiştir. SPSS 25.0 programı aracılığıyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; Amerikan sinemasının popüler spor filmlerine liderlik ettiği görülmektedir (%71,7). Britanya sinemasında (%8,5) ve Hint sinemasında da sporun önemli bir içerik olduğu tespit edilmiştir. Boks (%11,7), Amerikan futbolu (11,1), beyzbol (%9,8) yarış sporları (%7,8), basketbol (%7,2), futbol (%6,8) ve dövüş sporları (%6,2) araştırmaya konu olan filmlerde sıklıkla yer alan diğer spor branşlarıdır. Filmlerde öne çıkan ana tema dramadır (%65,80). En çok işlenen diğer temaların, komedi (%41,69) ve biyografi (%22,80) olduğu bulgulanmıştır. Popüler spor filmlerinin büyük oranda (%69,34) kâr elde ettiği izlenmektedir. Filmlerin izleyicilerden aldığı puanların aritmetik ortalaması 10 üzerinden 6,75 olarak bulunmuştur. Metaskor aritmetik ortalaması ise 100 üzerinden 48,57'dir. Dünya sineması için önemli içeriklerden biri olan popüler spor filmlerinin, izleyicilerin beğenisini genel anlamda kazandığı ancak aynı başarıyı sinema profesyonellerinin kriticlerinde gösteremediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Film endüstrisi, sinema ve spor, sporla ilgili filmler, popüler sinema

ABSTRACT

The aim of our study is to try to reveal the general features of popular sports movies. The research was prepared with the qualitative method and designed in the descriptive survey model. In this context, all sports movies in the IMDb database were scanned and 307 popular movies were included in the study. The data obtained through the SPSS 25.0 program were analyzed. According to the research findings; It is seen that American cinema leads popular sports movies (71.7%). It has been determined that sports is an important content in British cinema (8.5%) and Indian cinema. Boxing (11.7%), American football (11.1%), baseball (9.8%), racing sports (7.8%), basketball (7.2%), football (6.8%), and combat sports (6.2%) are other sports branches that are frequently featured in the films that are the subject of the research. The main theme that stands out in the movies is drama (65.80%). It was found that the other mostly covered themes were comedy (41.69%) and biography (22.80%). It is observed that popular sports movies make a great profit (69.34%). The arithmetic mean of the scores of the movies from the audience was found to be 6.75 out of 10. The metacore arithmetic mean is 48.57 out of 100. It has been concluded that popular sports films, which are one of the important contents for world cinema, have been appreciated by the audience in general, but cannot show the same success in the critics of cinema professionals.

Keywords: Film industry, cinema and sports, sport-related films, popular cinema

Giriş

Spor, iyi bir hikâyede olması gereken kahramanlar, kötüler, zafer, felaket, başarı, mutsuzluk, gerilim, drama gibi birçok unsuru taşır ve çekici bir film anlatısı sunar (Poulton & Roderic, 2008). Spor ve sinema arasındaki uzun ve tarihi ilişkinin temelleri 1890'lı yıllara dayanmaktadır (Betss, 1974; Crosson, 2013). Spor, film için oldukça önemli bir konudur ve ekran keşfi için çeşitli fırsatlar sunar (Rowe, 1998). Aktarım ve kültürel zenginlikleri ile öne çıkan spor filmleri aracılığıyla sporun sinemaya, sinemanın da spora değer kattığı ve iki endüstrinin de izleyici kitlelerini arttırdığı görülmektedir (Tarakçoğlu, 2019).

Box Office (2021) verilerine göre 2019 yılında sinema sektörünün küresel hasılat geliri 42,5B USD olarak gerçekleşmiş ve 8 film 1B USD üzerinde hasılat yapmıştır. 2009 yılında çekilen Avatar filmi tek başına 2.85B USD gişe hasılatı elde etmiş, DVD ve Bluray gelirleri ise 429M USD seviyesine ulaşmıştır (The Numbers, 2021). Motion

Picture Association (2020) yayınladığı raporda, küresel ev/mobil eğlence vs. gelirler de eklendiğinde 2019 yılında sektör büyüklüğünün 101B USD olduğunu aktarmaktadır.

Küresel spor pazarının değeri, 2019 yılı itibarıyla 458,8B USD büyüklüğüne ulaşmıştır ve 2030 yılı için öngörülen pazar değeri 826B USD olarak tahmin edilmektedir (The Business Research Company, 2021). Son çalışmalar ise spor pazarının güncel değeri ile ilgili 620B USD rakamına işaret etmektedir (Kearney, 2021).

Rakamlardan da anlaşılacağı üzere sinema ve spor, devasa büyüklüğe sahip endüstrilerdir. Bu iki endüstrinin bir entegrasyon ürünü olan spor filmleri, yarışmaları, yarışmacıları, izleyicileri, sporla ilgili diğer temaları ele alırlar ve modern kültürün en popüler ifadelerinden biri olarak, spor yoluyla sosyal sorunlarının üzerine eğilirler (Levental, 2018). Spor filmleri, spor kültürünü, değerlerini ve yaşam tutumlarını sergilemek için önemli bir platform ve kültürel iletişimin önem-

Geliş Tarihi/Received: 29.09.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 01.02.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Gökhan ÇETİNKAYA

E-posta: gokhan.cetinkaya@okan.edu.tr

Cite this article: Çetinkaya, G., & Kızılçam, M. (2022). Features of popular sport movies. *Research in Sport Education and Sciences*, 24(1), 10-15.

Copyright@Author(s) - Available online at: sports-sciences-ataunipress.org

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

li bir taşıyıcısıdır (Jeong & Chon, 2011). Englert (2018) Hollywood spor filmleri üzerine hazırladığı çalışmada, “spor ve sinemayı ele aldığınızda Amerika Birleşik Devletleri’nin tamamını ele alırsınız” görüşünü ortaya koyarak, spor filmlerinin kültürün gizli veya tanıdık yönlerini ortaya koyan çok güçlü ve önemli bir araç olduğunu vurgulamaktadır.

Popüler kelimesinin sözlükte “herkesçe tanınan, bilinen” ve “halkın arasında yaşayan motiflere, öğelere yer veren, onlardan yararlanan, halkın zevkine uygun, halk tarafından tutulan” şeklinde birbirine yakın iki anlamı bulunmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2021). Sinema, anlamına uygun olarak, ilk günden bu yana sinemaseverlere hikâyeler anlatan ve geniş kitlelere ulaşan bir eğlence aracı olarak görülmektedir (Uğur & Altay, 2020). Popüler filmlerin, hikâye anlatımındaki kolay anlaşılır ve ilgi çekici anlatımları, ticari başarı için bilinçli olarak kurgulanmaktadır ve dolayısıyla popüler olmayan filmlerden bu yönleriyle kategorik olarak ayrılmaktadır (Arslantepe, 2008).

Önemini farklı açılardan ortaya koymaya çalıştığımız spor filmleri, sinema ve sporun ortak paydasıdır. Literatürde bu sinema türünde “popüler film” ve “spor filmi” başlıklarına yönelik yeterli araştırma bulunmayışı, çalışmamızın hareket noktasını teşkil etmektedir. Popüler spor filmlerini ele alarak, genel profillerinin çıkartılması araştırmamızın temel amacını oluşturmaktadır. Ayrıca çalışma boyunca, araştırma sorumuz olan “spor filmleri türündeki yapımların popülerite kazanmasına etki eden değişkenler nelerdir?” ifadesine yanıt bulmaya çalışılacaktır. Araştırma sonuçlarıyla spor filmleri üzerine yapılacak bilimsel çalışmalar için kaynak bir eser ortaya çıkartılarak literatürün zenginleşmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Yöntem

Araştırma Grubu

Araştırmamızda betimsel araştırma türlerinden biri olan “tarama modeli” kullanılmıştır. “Tarama geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu, var olduğu şekilde tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir” (Karasar, 2020).

Araştırmanın evrenini IMDb veri tabanında yer alan 7502 spor içerikli film teşkil etmektedir. Örneklemin oluşturulmasında, araştırmacının çalışmanın amaçlarına en uygun olduğunu değerlendirdiği birimleri çalışmaya kapsamına aldığı ve örneklemin evreni temsil zorunluluğu bulunmayan, tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden “amaçlı örnekleme” kullanılmıştır (Baştürk & Taştepe, 2013). Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini 307 popüler spor filmi oluşturmuştur. Popüleritenin belirlenmesinde filmlerin IMDb üzerindeki değerlendirme sayıları esas alınmıştır. İzleyicilerden 10.000 ve üzerinde değerlendirme alan yapımlar popüler film kategorisinde kabul edilerek çalışmaya dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden “doküman analizi” kullanılmıştır. “Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir” (Kıral, 2020). Araştırmamızda Brand Finance (2021) tarafından yayınlanan rapora göre dünyanın 1 numaralı şirketi Amazon’a ait olan ve 40 yılı aşkın süredir yayında olan internet film veri tabanı IMDb’nin verileri kullanılmıştır (IMDb, 2021). Web sitelerinin trafikleri üzerine uzmanlaşmış internet şirketi Alexa’ya (2021) göre IMDb dünyanın en çok trafik alan 70. web sitesidir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler analiz edilmek üzere IBM Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 25.0 istatistik programına aktarılmıştır. Tanımlayıcı istatistik yöntemlerinden frekans tabloları ve çapraz tablolar çıkartılarak ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır.

Bulgular

Tablo 1.
Popüler Spor Filmlerinin Branş ve Yıl Değişkenlerine Göre Dağılımı

Branş	1980 öncesi	1880-1889	1990-1999	2000-2009	2010 ve sonrası	Toplam
Amerikan Futbolu	3 %1,0	2 %0,7	8 %2,6	15 %4,9	6 %2,0	34 %11,1
At Yarışı	2 %0,7	0 %0,0	0 %0,0	4 %1,3	2 %0,7	8 %2,6
Atletizm	0 %0,0	1 %0,3	1 %0,3	2 %0,7	5 %1,6	9 %2,9
Basketbol	0 %0,0	1 %0,3	9 %2,9	8 %2,6	4 %1,3	22 %7,2
Beyzbol	2 %0,7	5 %1,6	10 %3,3	7 %2,3	6 %2,0	30 %9,8
Boks	3 %1,0	3 %1,0	5 %1,6	10 %3,3	15 %4,9	36 %11,7
Buz Hokeyi	1 %0,3	1 %0,3	4 %1,3	2 %0,7	3 %1,0	11 %3,6
Diğer	4 %1,3	9 %2,9	14 %4,6	37 %12,1	29 %9,4	93 %30,3
Dövüş Sportu	2 %0,7	3 %1,0	2 %0,7	7 %2,3	5 %1,6	19 %6,2
Futbol	0 %0,0	1 %0,3	1 %0,3	12 %3,9	7 %2,3	21 %6,8
Yarış Sporları	5 %1,6	1 %0,3	1 %0,3	8 %2,6	9 %2,9	24 %7,8
Toplam	22 %7,2	27 %8,8	55 %17,9	112 %36,5	91 %29,6	307 %100,0

Tablo 1’de popüler spor filmlerinin branşlarına ve çekildiği yıllara göre dağılımı yer almaktadır. Boks (%11,7), Amerikan futbolu (11,1) ve beyzbol (%9,8) en çok filme konu olan spor dallarıdır. Bu branşları: yarış sporları (%7,8), basketbol (%7,2), futbol (%6,8) ve dövüş sporları (%6,2) izlemektedir.

Filmlerin %36,5’lik kısmının 2000 - 2009 yılları arasında çekildiği görülmektedir. 2010 ve sonrasında çekilen filmlerin oranı %29,6 olarak bulunmuştur. 2000 öncesi çekilen filmler ise %33,9’luk dilimi oluşturmaktadır.

Tablo 2.
Popüler Spor Filmlerinin Süre Değişkenine Göre Dağılımı

Süre	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
60-89 dakika	18	5,9	5,9
90-119 dakika	199	64,8	70,7
120-149 dakika	70	22,8	93,5
150 dakika ve üstü	20	6,5	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 2’de popüler spor filmlerinin süre değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %64,8’lik kısmının bir buçuk saat ile iki saat aralığında bir süreye sahip olduğu tespit edilmiştir. Film sürelerine ilişkin aritmetik ortalama değeri ise 113,58 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.
Popüler Spor Filmlerinin Puan Değişkenine Göre Dağılımı

Puan	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
3'den az	2	,7	,7
3,0-3,9	3	1,0	1,6
4,0-4,9	7	2,3	3,9
5,0-5,9	41	13,4	17,3
6,0-6,9	115	37,5	54,7
7,0-7,9	107	34,9	89,6
8,0-8,9	31	10,1	99,7
9,0-10,0	1	,3	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 3'de popüler spor filmlerinin IMDb veri tabanında izleyicilerden aldıkları puanlara göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %37,8'i 50.000 ve üzeri oy sayısına ulaşırken, %62,2'lik kısmın 50.000'den daha az sayıda oy almıştır. 10 puan üzerinden yapılan değerlendirmede filmlerin %3,9'luk kısmı 5,0 puanın altında kalmıştır. Filmlerin %85,7 gibi önemli bir bölümü 5,0 - 7,9 puan aralığında yer almaktadır. %10,4'lük kısım ise 8 ve üzeri puan almıştır. Puanların aritmetik ortalaması ise 6,75 olarak bulunmuştur.

Tablo 4.
Popüler Spor Filmlerinin Metaskor Değişkenine Göre Dağılımı

Metaskor	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
10'dan az	45	14,7	14,7
10-19	2	,7	15,3
20-29	13	4,2	19,5
30-39	28	9,1	28,7
40-49	42	13,7	42,3
50-59	64	20,8	63,2
60-69	50	16,3	79,5
70-79	36	11,7	91,2
80-89	24	7,8	99,0
90-100	3	1,0	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 4'de popüler spor filmlerinin IMDb veri tabanında profesyonellerden aldıkları meta skorlara göre dağılımı yer almaktadır. Tabloya konu olan filmlerin %57'si 20 ve üzerinde kritik alırken, 20'den daha az kritik alan filmlerin oranı %43'dür. 100 puan üzerinden yapılan değerlendirmede filmlerin %57,7'sinin 50 puan üzerinde metaskor aldığı saptanmıştır. Metaskor aritmetik ortalaması ise 48,57'dir.

Tablo 5.
Popüler Spor Filmlerinin Ödül Değişkenine Göre Dağılımı

Ödül	Oscar Almayan	Oscar Alan	Toplam
Ödül Almayan	107	0	107
	%34,9	%0,0	%34,9
Ödül Alan	181	19	200
	%59,0	%6,2	%65,1
Toplam	288	19	307
	%93,8	%6,2	%100,0

Tablo 5'de popüler spor filmlerinin ödül alma değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %65,1'inin ödül kazandığı, %34,9'luk kısmının ise ödül kazanmadığı izlenmektedir. Ödül alan filmler arasında 19 filmin Oscar ödülü almaya hak kazandığı görülmektedir.

Tablo 6.
Popüler Spor Filmlerinin Top Rated Değişkenine Göre Dağılımı

Top Rated	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Top Rated Olmayan	298	97,1	97,1
Top Rated	9	2,9	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 6'da popüler spor filmlerinin top rated olma değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Tabloda filmlerin %2,9'unun IMDb'nin 250 filminden oluşan top rated kategorisinde yer almayı başardığı görülmektedir. %97,1'lik kısmının ise top rated kategorisinde yer alamamıştır.

Tablo 7.
Popüler Spor Filmlerinin Bütçe Değişkenine Göre Dağılımı

Bütçe	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Bilinmeyen	88	28,7	28,7
25 Milyon Dolardan Az	119	38,8	67,4
25,00-49,99 Milyon Dolar	62	20,2	87,6
50,00-74,99 Milyon Dolar	20	6,5	94,1
75,00-99,99 Milyon Dolar	7	2,3	96,4
100 Milyon Dolardan Fazla	11	3,6	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 7'de popüler spor filmlerinin çekildikleri bütçe değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %28,7'sine ait bütçe verisine ulaşılamadığı görülmektedir. Filmlerin çoğunlukla 50 milyon dolardan daha düşük rakamlı bütçeler ile planlandığı bulgulanmıştır.

Tablo 8.
Popüler Spor Filmlerinin Getiri Değişkenine Göre Dağılımı

Getiri	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Bilinmeyen	26	8,5	8,5
25 Milyon Dolardan Az	124	40,4	48,9
25-49,99 Milyon Dolar	64	20,8	69,7
50-74,99 Milyon Dolar	28	9,1	78,8
75-99,9 Milyon Dolar	18	5,9	84,7
100 Milyon Dolardan Fazla	47	15,3	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 8'de popüler spor filmlerinin elde ettikleri maddi getiri değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %8,5'ine ait getiri verisine ulaşılamamaktadır. 47 filmin 100 milyon dolar ve üzeri getiri elde etmesi tablodaki en çarpıcı bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 9.
Popüler Spor Filmlerinin Kâr-Zarar Değişkenine Göre Dağılımı

Kâr-Zarar	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Bilinmeyen	95	30,9	30,9
Zarar	65	21,2	52,1
Kâr	147	47,9	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 9'da popüler spor filmlerinin kâr-zarar değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %30,9'luk kısmına ait kâr-zarar verisine ulaşılamamaktadır. Verisine ulaşılan 212 filminden 147'sinin (%69,34) kârlı olduğu izlenmektedir.

Tablo 10.
Popüler Spor Filmlerinin Ülke Değişkenine Göre Dağılımı

Ülke	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Almanya	6	2,0	2,0
Avusturya	1	,3	2,3
Birleşik Krallık	26	8,5	10,7
Çin	2	,7	11,4
Fransa	3	1,0	12,4
Hindistan	20	6,5	18,9
Hong Kong	3	1,0	19,9
İran	1	,3	20,2
İrlanda	1	,3	20,5
İtalya	1	,3	20,8
Japonya	2	,7	21,5
Kanada	5	1,6	23,1
Norveç	1	,3	23,5
Ortak Yapım	10	3,3	26,7
Panama	1	,3	27,0
Sırbistan	1	,3	27,4
Türkiye	2	,7	28,0
USA	220	71,7	99,7
Yeni Zelanda	1	,3	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 10'da popüler spor filmlerinin çekildikleri ülke değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. 10 filmde 7'sinin (%71,7) Amerika Birleşik Devletleri'nde çekildiği görülmektedir. Birleşik Krallık (%8,5) ve Hindistan (%6,5) yüksek sayıda film çekilen diğer ülkelerdir. Ortak yapımların oranı ise %3,3 olarak bulunmuştur.

Tablo 11.
Popüler Spor Filmlerinin Dil Değişkenine Göre Dağılımı

Dil	Frekans	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Almanca	3	1,0	1,0
Farsça	1	,3	1,3
Fransızca	2	,7	2,0
Hintçe	18	5,9	7,8
İngilizce	266	86,6	94,5
İspanyolca	1	,3	94,8
İtalyanca	1	,3	95,1
Japonca	2	,7	95,8
Kantonca	2	,7	96,4
Mandarin	1	,3	96,7
Norveççe	1	,3	97,1
Portekizce	1	,3	97,4
Sırpça	2	,7	98,0
Tamil	3	1,0	99,0
Telugu	1	,3	99,3
Türkçe	2	,7	100,0
Toplam	307	100,0	

Tablo 11'de popüler spor filmlerinin çekildikleri dil değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. İngilizcenin, %88,6'lık oranla filmlerde kullanılan temel dil olduğu tespit edilmiştir. Hintçe %5,9'luk oranla en çok kullanılan ikinci dildir.

Tablo 12.
Popüler Spor Filmlerinin Tema Değişkenine Göre Dağılımı

Tema	Frekans
Aile	54
Aksiyon	59
Animasyon	12
Belgesel	18
Biyografi	70
Drama	202
Fantezi	15
Gerilim	11
Komedi	128
Macera	28
Mistik	1
Müzikal	5
Romantik	56
Savaş	5
Sci-Fi	11
Suç	25
Tarih	16
Western	1
Toplam	717

Tablo 12'de popüler spor filmlerinin çekildikleri tema değişkenine göre dağılımı yer almaktadır. Filmlerin %65,80'lik kısmında drama temasına rastlanmıştır. İkinci sık işlenen tema %41,70 ile komedi-dir. Biyografi ise üçüncü tema konumundadır (%22,80).

Tartışma

Spor içerikli filmler bir sporun, bir spor etkinliğinin veya bir sporcunun odak noktası olduğu yapımlardır (Poulton & Roderic, 2008). Araştırmamızda spor filmleri hakkında genel bir bilgi verilmesi ve temel bazı özelliklerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Çalışmamız popüler olan ve IMDb veri tabanında yer alan spor filmleri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma bulgularına göre; Amerikan sinemasının beklenildiği gibi popüler spor filmlerine liderlik ettiği görülmektedir (%71,7). Britanya sinemasında (%8,5) ve Hint sinemasında da (%6,5) sporun önemli bir içerik olduğu tespit edilmiştir. Ransom'a (2014) göre 1950'lerden beri tüm Asya'da ve hatta Doğu bloğunda popüler olan Hint sineması, son zamanlarda Batı'da da kitlesel popülerlik kazanmıştır. Araştırma bulgularımızda Hint sinemasının, popüler spor filmleri listesindeki üst basamaklarda yer alması Ransom'un yaptığı tespitlerle örtüşmektedir.

Boks (%11,7), Amerikan futbolu (%11,1), beyzbol (%9,8) yarış sporları (%7,8), basketbol (%7,2), futbol (%6,8) ve dövüş sporları (%6,2) popüler spor filmlerine sıklıkla konu olan branşlardır. Crosson (2021), Avrupa sineması özelinde 1911-2018 yılları arasında çekilen spor filmlerini inceleyen çalışmasında, futbolun büyük bir farkla en çok ilgi gören spor olduğunu ortaya koymuştur. Pearson ve ark. (2003), 1930-1995 yılları arasında Hollywood üzerine yaptıkları çalışmada, temaslı sporlar ve temassız sporlar temelinde konuyu ele almış ve dünyadaki siyasi, kültürel değişimlerin spor sinemasında öne çıkan spor dalları üzerinde etkisi olduğunu bulgulamışlardır. İsveç sinemasının 1900'lerin başı ile 2000'lerin başı arasındaki gelişimini araştıran Dahlén de (2020) benzer şekilde spor sinemasında farklı yıllarda farklı branşların öne çıktığını ve bu durumda ulusal

dinamiklerle, elde edilen sportif başarıların rol oynadığını tespit etmiştir. Bu çalışmaların sonuçları bizlere branşlarla ilgili elde ettiğimiz bulguların bir genelleme yapmak için yeterli olmadığını, sadece gösterge niteliğinde ele alınabileceğini söylemektedir.

Wakefield ve ark. (2017) "spor filmi" türünü ele aldıkları ve 44 yapımda üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada olumlu ve olumsuz çok sayıda temanın varlığından bahsetmekte ve türün tema yönünden zengin olduğunu ortaya koymaktadırlar. Yaptığımız çalışmanın sonuçlarına göre "drama" (%65,80) popüler spor filmlerin ana teması konumundadır. Dram içerikli filmlerde genellikle gerçeklik dozu yüksektir (Özön, 1984). Bu durumun, spor filmlerinde drama temasının sıklıkla işlenmesinin temel nedenlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Popüler sinema filmlerinin çoğunlukla dramatik yapı üzerine kurgulanması ise bir diğer temel nedeni teşkil edebilir (Gültekin, 2018). Çalışma sonuçlarına göre "komedi" (%41,69) ve "biyografi" (%22,80) temalarının drama temasından sonra diğer çok kullanılan temalar olduğu tespit edilmiştir.

Popüler spor filmlerinin bütçe ve getirileri dikkate alındığında çoğunlukla (%69,34) kâr elde ettiği izlenmektedir. Murtha ve Özyurtçu (2020) ise çalışmalarında sporun geniş kitlelere yaygın olmasına karşın spor filmlerinin ticari başarıyı nadiren elde ettiğini aktarmaktadır. Murtha ve Özyurtçu'nun değerlendirmesinin öznel oluşunun veya çalışmamızda popüler filmlerin örneklem olarak alınmış olmasının değerlendirmeler arasındaki farklılığı açıklayabileceği düşünülmektedir.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından tanınan bir organizasyon olan Fédération Internationale Cinéma Télévision Sportifs (FICTS), sinema ve televizyonda spor konulu içeriklerin gelişimi yönünde çalışmalar yapan bir federasyondur (Sportmoviestv, 2021). 1983 yılında kurulmuştur ve 123 ülke federasyona üyedir (FICTS Federation, 2020). Bu ülkelerden biri olan Türkiye'de bugüne kadar 4 kez "Uluslararası FICTS Spor Filmleri Festivali" düzenlenmiştir (Tanitmader, 2021). FICTS (2020), verilerine göre günümüzde 5 kıtada 20 ülkede düzenlenen "World FICTS Challenge" dünyanın en yaygın spor festivali ağını oluşturmaktadır. İlk defa 1979 yılında düzenlenen ve 2022 yılında 42'si düzenlenecek olan "Sport Film Festival" bir diğer çok bilinen organizasyondur (SFF, 2021). Bu iki festival dışında ulusal ve uluslararası birçok spor filmi festivali düzenlenmektedir (CSFF, 2021; HISFF, 2021; IEM, 2021; ISFFO, 2021; WSFF, 2021). Geniş kitlelere ulaşan ve büyük ilgi uyandıran film festivalleri sinema endüstrisi açısından majör öneme sahip bileşenlerinden biridir (Yetkiner, 2018). Festivaller, gösterimleri ve festival boyunca yapılan etkinlikler ile sinemaseverleri etkileyerek filmlerin geniş kitlelere ulaşmasına aracılık etmektedirler (Pitter, 2016). İyi organize edilen ve medya araçlarında karşılık bulmayı başaran festivallerin, popüler spor filmlerinin sayısını arttıracığı umulmaktadır.

Popüler spor filmlerinin önemli bir bölümünün ödül kazandığı izlenmektedir (%65,1). Özellikle 19 filmin Oscar ödülüne layık görülmesi dikkat çekici bir bulgudur. Sinema sektöründe önemli bir motivasyon aracı, performans ve başarı kriteri olarak görülen ödüller, aynı zamanda oyuncuların kariyer yolculuğunda önemli kilometre taşlarıdır (Zengin, 2014). Bu bağlamda daha fazla kurumun spor filmleri alanında ödül vermesinin, filmlerin kalitesine olumlu olarak yansıtacağı düşünülmektedir.

Çalışmamızda bulguların izleyiciler ve profesyonellerin verdiği puanlar arasındaki fark çarpıcı bir şekilde yüksek olarak değerlendirilebilir (%28,04). Biyografi temalı spor filmleri üzerine yapılan bir araştırmada bu fark %11,91 gibi kabul edilebilir bir seviyede bulun-

muştur (Çetinkaya & Kızılçam, 2021). Schultz (2014), üç kült filmi incelediği çalışmasında önemli eleştirilerde bulunmaktadır. Tarihi spor filmlerini bireyleri eğlendirmek ve hareket ettirmek; basitleştirilmiş, doğrusal, romantik ve teleolojik anlatılarda sunulan, sıkı çalışmanın, kararlılığın ve sporun meritokrasisinin önemi hakkında meseller olarak tanımlayan yazar, geçmişin ticari amaçlar için kullanılması, çoğu zaman eleştirel ve nüanslı yorumların varoluşu ve tarihin karmaşıklığını iki saatlik zaman dilimine sıkıştırma çabası gibi olumsuzluklara dikkat çekmektedir (Schultz, 2014). Schultz tarafından tarihi spor filmleri için getirilen eleştirilerin popüler filmler ve spor filmlerinin geneli için de geçerli olup olmadığı sorusu yeni bir araştırma konusu olarak değerlendirilebilir.

Sonuç ve Öneriler

Spor ve sinemanın temel anlamı ve yakınlıkları göz önüne alındığında yalnızca spor bilimciler için değil, bir bütün olarak beşeri bilimler alanındaki bilimsel araştırmacılar için zengin ve çeşitli görsel kaynaklar arşividir (Poulton & Roderic, 2008). Bu bağlamda yaptığımız literatür taramasında ülkemizde konuya yönelik bilimsel çalışma sayısının son derece sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle spor, sinema, tarih, psikoloji gibi alanlarda spor filmleri üzerine pek çok çalışılabilecek orijinal konu bulunabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızdan elde edilen en değerli çıktının, dünya sineması için önemli içeriklerden biri olan spor filmlerinin, izleyicilerin beğenisini genel anlamda kazandığı ancak aynı başarıyı sinema profesyonellerinin kritiklerinde gösteremediği sonucu olduğu düşünülmektedir. İkinci önemli sonucumuz popüler spor filmlerinde öne çıkan ana temanın "drama" oluşudur. Bir diğer kıymetli görülen tespit ise ülkemizde spor içerikli filmler üzerine yapılan çalışmaların sayıca az ve nitelik bakımından dünyadaki örneklerine oranla yetersiz bulunmasıdır. Bu alanda çalışma yapmayı düşünen araştırmacıların branşlar ve temalar üzerine yoğunlaşabileceği değerlendirilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – G.Ç., M.K.; Tasarım – G.Ç., M.K.; Denetleme – G.Ç.; Kaynaklar – G.Ç., M.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – M.K.; Analiz ve/veya Yorum – G.Ç., M.K.; Literatür Taraması – G.Ç., M.K.; Yazıyı Yazan – G.Ç., M.K.; Eleştirel İnceleme – G.Ç., M.K.

Teşekkür: Destekleri için Tanitmader Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Can Saraçoğlu'na teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – G.Ç., M.K.; Design – G.Ç., M.K.; Supervision – G.Ç.; Resources – G.Ç., M.K.; Data Collection and/or Processing – M.K.; Analysis and/or Interpretation – G.Ç., M.K.; Literature Search – G.Ç., M.K.; Writing Manuscript – G.Ç., M.K.; Critical Review – G.Ç., M.K.

Acknowledgments: Tanitmader Chairman of the Board of Directors for his support we would like to thank Mr. Can Saraçoğlu.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Alexa. (2021) *Top sites*. <https://www.alexacom/siteinfo/imdb.com>
- Arslantepe, M. (2008). Popüler sinema filmlerinde hikâye anlatımı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 237-256.
- Baştürk, S., & Taştepe, M. (2013). *Evren ve örneklem*. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Vize Yayıncılık.
- Betts, J. R. (1974). *America's sporting heritage: 1850-1950*. Addison Wesley Publishing Company.
- Box Office. (2021). *News & analysis*. <https://www.boxofficepro.com/global-box-office-2019-record-42-5-billion> [Crossref]
- Brand Finance. (2021). *Brand value analysis*. https://brandfinance.com/wp-content/uploads/1/brand_finance_global_500_2020_preview.pdf
- Crosson, S. (2013). *Sport and film*. Routledge. [Crossref]
- Crosson, S. (2021). *European cinema and the football film: "play for the people who've accepted you" in: football and popular culture singing out from the stands*. Routledge. [Crossref]
- CSFF. (2021). *Canadian sport film festival*. <https://sportfilmfestival.ca>
- Çetinkaya, G., & Kızılcıam, M. (2021). *Biyografi temalı spor filmlerine genel bir bakış*. The 4th Physical Education, Sport, Recreation & Dance Congress, Turkey, 219-232.
- Dahlén, P. (2020). *Sport and national culture in Swedish film*. Routledge. [Crossref]
- Englert, B. (2018). The Hollywood sports film - visualizing hidden and familiar aspects of American culture. *Historical Social*, 43(2), 165-180.
- FICTS Federation. (2020). *Catalogue 2020*. <http://www.ficts-federation.it/catalogue2020.pdf>
- Gültekin, G. (2018). Popüler sinemada sanal özgürlük sunumu: Pi'nin yaşamı örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 1-19.
- HISFF. (2021). *Annual Houston international sports film festival*. <https://www.hisff.org>
- IEM. (2021). *International extreme sports film festival*. <https://www.iesfilm-festival.com>
- IMDb. (2021). <https://www.imdb.com/chart/top/>
- ISFFO. (2021). *The international sports film festival of Ohio*. <https://www.isffo.org>
- Jeong, E. J., & Chon, B. S. (2011). Comparative study on characteristics of sports movies between Korea and the U.S. *The Journal of the Korea Contents Association*, 11(12), 152-161. [Crossref]
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayınları.
- Kearney. (2021). *The sports industry*. <https://www. Kearney.com/communications-media-technology/article?/a/the-sports-market>
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Journal of Social Sciences Institute*, 8(15), 170-189.
- Levental, O. (2018). *Turn left at the end of the world: Israeli periphery in sport films*. The 5th International Congress of Exercise and Sport Sciences, Israel, (11)3, 111.
- Motion Picture Association. (2020). <https://www.motionpictures.org/press/new-report-2019-global-theatrical-and-homeentertainment-market-surpasses-100-billion-for-first-time-ever>
- Murtha, R., & Özyurtçu, T. (2020). Untangling the differences between live and filmed sport, or why are sport movies bad?. *Aethlon: The Journal of Sport Literature*, 37(2), 79-88.
- Özön, N. (1984). *100 soruda sinema sanatı*. Gerçek Yayınevi.
- Pearson, D. W., Curtis, R. L., Haney, C. A., & Zhang, J. J. (2003). Sport films: social dimensions over time, 1930-1995. *Journal of Sport & Social Issues*, 27(2), 145-161. [Crossref]
- Pitter, R. (2016). The Canadian sport film festival. *Journal of Sport History*, 43(3), 332-335. [Crossref]
- Poulton, E., & Roderic, M. (2008). Introducing sport in films. *Sport in Society*, 11(2-3), 107-116. [Crossref]
- Ransom, A. J. (2014). Bollywood goes to the stadium: gender, national identity, and sport film in Hindi. *Journal of Film and Video*, 66(4), 34-49. [Crossref]
- Rowe, D. (1998). If you film it, will they come?: Sports on film. *Journal of Sport and Social Issues*, 22(4), 350-359. [Crossref]
- Schultz, J. (2014). The truth about historical sport films. *Journal of Sport History*, 41(1), 29-45.
- SFF. (2021). *The Paladino D'oro sport film festival*. <http://www.sportfilmfestival.org>
- Sportmoviestv. (2021). *The federation internationale cinema television sportifs*. <https://www.sportmoviestv.com>
- Tanıtımdere. (2021). *Kültür, turizm ve spor filmleri tanıtma derneği*. <http://sporfilmler.blogspot.com>
- Tarıkçıoğlu, S. (2019). Türkiye sinemasında spor. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2) 464-478.
- Türk Dil Kurumu. (2021). *TDK Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr>
- The Business Research Company. (2021). *Global Sports Market*. <https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/sports-market>
- The Numbers. (2021). *Avatar*. <https://www.the-numbers.com/movie/Avatar#tab=more>
- Uğur, U., & Altay, S. (2020). Popüler sinemada mistik bir aşk masalı örneği: 'Suyun Sesi' filmi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 286-300. [Crossref]
- Wakefield, H. M., Olympia R. P., King, T. S., Wakefield, B. H., & Weber, C. J. (2017). Positive and negative themes found in sport-related films. *Clinical Pediatrics*, 56(6), 525-534. [Crossref]
- WSFF. (2021). *The women sports film festival*. <https://womensportsfilm.com/about>
- Yetkiner, B. (2018). Türkiye'de film festivallerinin dönüşüm yapısı. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1596-1625. [Crossref]
- Zengin, M. O. (2014). Being old and being a woman: A research on the age and gender relationship in the award-winning actors and actresses of the Turkish cinema. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 4(2), 72-84. [Crossref]

Bir Fitness Trendi Olarak CrossFit'in Türkiye'deki Yapısı ve Kültürü

The Structure and Culture of CrossFit in Turkey as a Fitness Trend

Hüseyin SARIÇAM¹

Murat MADAN²

Aytekin SOYKAN³

¹Haliç Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Rekreasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye

²İstanbul Gedik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye

³Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, İstanbul, Türkiye

öz

Dünyada daha önceki yıllarda ortaya çıkmış ve yayılmış olan CrossFit sporunun Türkiye'deki gelişimi ve CrossFit'e ait kültürünün nasıl olduğunu anlamak ve mevcut durumuyla ilgili bilgi edinmek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılan çalışmada, veri toplama tekniği olarak bireysel görüşme formu hazırlanmış ve görüşme tekniği ile yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarını İstanbul, Ankara, Muğla, Aydın ve Manisa illerinde yaşayan CrossFit sporuyla en az 2 yıl süreyle ilgilenmiş, çeşitli ulusal ve uluslararası müsabakalara katılmış, 6 erkek 4 kadın olmak üzere toplamda 10 gönüllü oluşturmaktadır. Verilerin analizinde 6 ana tema ve 14 alt kategoriye ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucu olarak CrossFit'in sağladığı faydalardan dolayı tercih edildiği, CrossFit yapanların fiziksel yönden fit görünümlü oldukları, CrossFit'e aidiyetlerini gösterir çeşitli ekipmanlar kullandıkları, takım ruhu ve dayanışmaya önem verdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: CrossFit, fitness, kültür, spor merkezi

ABSTRACT

The purpose of this study is to understand the development of the CrossFit sport in Turkey and the culture of CrossFit, which has emerged and spread around the world in previous years, and to learn about its current situation. In the study, in which case study design, one of the qualitative research methods, was used, an individual interview form was prepared as a data collection technique and was carried out with the interview technique. The participants of the study consist of 10 volunteers, 6 men and 4 woman, who have participated in various national and international competitions, who have been involved in CrossFit sport for at least 2 years in İstanbul, Ankara, Muğla, Aydın and Manisa. In the analysis of the data, 6 main themes and 14 sub-categories were reached. As a result of the study, it has been determined that CrossFit is preferred due to the benefits it provides, CrossFit performers look physically fit, they use various equipment that show their belonging to CrossFit, team spirit and solidarity are emphasized.

Keywords: CrossFit, fitness, culture, sport center

Giriş

Yüksek yoğunluklu karışık antrenman programları birçok toplumda farklı antrenman zeminlerinde fiziksel kondisyonu arttırmak için onlarca yıldır kullanılmaktadır. Son zamanlarda ayrıca antrenman tutkunları arasında bu tarz programların bir modifikasyonu olarak "Yüksek Yoğunluklu Güç Antrenmanı" mümkün olduğunca en hızlı şekilde en fazla tekrarlar sergilenen direnç egzersizleri popüler olmuştur. Bu bağlamda CrossFit yeni ve popüler bir antrenman metodu ve yarışma metodu olarak karşımıza çıkmaktadır (De Sousa ve ark., 2016).

CrossFit, 2000 yılındaki başlangıcından bu yana popüleritesi artan çok bileşenli bir egzersiz programıdır. Şu anda, dünya çapında 120'den fazla ülkede 13.000'den fazla bağlı CrossFit spor salonu bulunmaktadır ve bunların yarısından fazlası Amerika Birleşik Devletleri'nde yer almaktadır (Stracciolini ve ark., 2020) CrossFit 2000 yılındaki başlangıcından bu yana hızla milyar dolarlık uluslararası bir fitness sektörüne dönüşmüş ve 2013'te CrossFit'e bağlı spor salonu sistemi yak-

laşık 1,5-2 milyar dolara ulaşmıştır Bailey ve ark. (2019).

CrossFit, direnç egzersizlerini, cimnastik ve geleneksel aerobik yaklaşımlarını, (Bisiklet, kürek çekme, koşma gibi) genel fiziksel hazırlığı ortaya çıkarmak için günden güne değişen tek bir egzersiz olarak birleştiren yüksek yoğunluklu bir fonksiyonel egzersiz şeklidir (Mangine ve ark., 2020). CrossFit, yüksek yoğunlukta gerçekleştirilen sürekli değişen fonksiyonel hareketler olarak tanımlanan bir fitness programı aracılığıyla aerobik kapasiteyi ve tüm vücut kas gücünü arttırmayı amaçlamaktadır (Larsen ve ark., 2020). CrossFit günün egzersizi "Workout of the Day (WOD)" olarak bilinen farklı CrossFit devrelerinin her biri için belirli bir şekilde birleştirildiği egzersizlerden oluşur. Öte yandan, belirli bir görevdeki performans genellikle söz konusu görevi bitirmek için gereken süre ölçülerek veya gerçekleştirilen tekrarların sayısı veya kaldırılan toplam ağırlık belirlenerek değerlendirilir (Martínez-Gómez ve ark., 2020). İlk CrossFit yarışması kazanana (Fittest on Earth™) unvanının verildiği Reebok CrossFit Games™'dir (Mangine ve ark., 2020). CrossFit'in bu

Geliş Tarihi/Received: 25.10.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 10.02.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Hüseyin SARIÇAM
E-posta: huseyinsaricam@halic.edu.tr

Cite this article: Sarıçam, H., Madan, M., & Soykan, A. (2022). The structure and culture of crossfit in Turkey as a fitness trend. *Research in Sport Education and Sciences*, 24(1), 16-22.

Copyright@Author(s) - Available online at: sportsciences-ataunipress.org

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Yöntem

denli popüler olması ve kitlelere yayılmasının ardındaki gerçeğin topluluk duygusunun barındırılması ve vücut kütlesi ile egzersiz, yüksek şiddetli interval antrenman, kuvvet antrenmanı ve fonksiyonel antrenman türlerini tek bir modelde toplamasından dolayı olduğu düşünülmektedir (Başar ve ark., 2020).

CrossFit'in dünya çapında popülerliğinin artması araştırmacıların da ilgisini çekmiş ve bu alanda yapılan çalışmaların sayısı da günden güne artmaktadır. CrossFit ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde CrossFit'e ait fizyolojik ve fiziksel parametrelerin incelendiği, genellikle vücut kompozisyonu, anaerobik kapasite, kuvvet ve güç, çeşitli motor parametreleri ve yaralanma gibi konular üzerinde durulduğu ve az da olsa psikolojik unsurlarla ilgili olduğu gözlemlenmektedir (Başar ve ark., 2020). CrossFit yapanlarda sporcu yaralanmalarıyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde Sprey ve ark. (2016) CrossFit sakatlık risklerini belirlemeye çalıştığı 622 kişiyle yaptığı çalışmasında katılımcıların %31'inin CrossFit yaparken sakatlık yaşadığını vurgulamıştır. Benzer şekilde Hak ve ark. (2013) yaralanma risklerini araştırdığı çalışmasında 132 katılımcının %74'ünün CrossFit yaparken sakatlık geçirdiğini ve bunların çoğunlukla omuz, sırt, kol ve dirsek yaralanmaları olduğunu bulmuştur. CrossFit'in fizyolojik etkilerinin incelendiği çalışmada Drum ve ark. (2017) CrossFit, uygulayıcılar tarafından yorucu veya "çok zor" bir aktivite olarak algılandığını ve ayrıca, bir antrenmandan 48 saat sonra aşırı yorgunluk hissi, kas ağrısı, şişme ve uzuv hareket güçlükleri gibi sıkıntıları bildirdiklerini vurgulamıştır. CrossFit'in psikolojik etkisini belirlemek üzere yapılan çalışmada Eather ve ark. (2016) ergenlik dönemindeki 51 öğrenciye yönelik 8 hafta süren CrossFit antrenmanı uygulamasında öğrencilerin tamamında mental sağlık çıktılarında fark bulunamamıştır. CrossFit'i sosyal açıdan ele alan çalışmaları incelediğimiz zaman, Bailey ve ark. (2019) CrossFit'de örgüt kültürü üzerine yapmış olduğu çalışmasında CrossFit'de paylaşılan deneyimlerden kaynaklanan örgüt kültürü ve güçlü bir topluluk duygusunun, CrossFit organizasyonunun hızlı büyümesinin ve başarısının, arkasındaki itici güç olduğuna inanıldığını vurgulamıştır. Benzer şekilde yapılan bir başka çalışmada ise Whiteman ve ark. (2018) yapmış olduğu çalışmada CrossFit'in geleneksel bir spor salonuna kıyasla daha büyük bir topluluk düzeyi duygusu sunabileceğini ve özel olarak CrossFit uygulayıcılarının geleneksel spor salonunun üyelerine göre daha yüksek düzeyde sosyal çevreye ve topluma aidiyet duygularına sahip olduğunu vurgulamıştır.

CrossFit alanındaki araştırmaların genelde antrenman bilimleri ile kısıtlı olması ve CrossFit'in sosyal boyutuyla ilgili çalışmaların yok denilecek kadar az olmasından dolayı, bu çalışmanın literatürde büyük bir açığı kapatacak olması yönünden önem arz etmektedir. Bu sebeple bu çalışmanın amacı son yıllarda giderek önem kazanan bir fitness trendi olan CrossFit'e sosyal yönden bir bakış açısı kazandırmaktır.

Araştırmanın Amacı

Dünyada daha önceki yıllarda ortaya çıkmış ve yayılmış olan CrossFit sporunun Türkiye'deki gelişimi ve CrossFit'e ait kültürünün nasıl olduğunu anlamak ve mevcut durumuyla ilgili bilgi edinmek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Değişen ve gelişen fitness trendlerinde CrossFit'in yeri, yapısı ve günden güne artan ilginin ülkemizdeki durumunun belirlenebilmesi ve CrossFit'in tanınırlığının artırılması konusunda çalışma önem arz etmektedir.

Araştırma Deseni

Türkiye'de son yıllarda popüler olan fitness trendlerinden CrossFit'e ait mevcut işleyiş, kültürel ve sosyal yapının belirlenebilmesi için diğer bir değişle CrossFit'deki mevcut durumun yansımalarını belirlemek adına bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun hareket edilmiştir. Durum çalışması; araştırmacı tarafından genellikle bir programın, durumun, olayın, eylemin, sürecin ya da bir ya da birden fazla bireyin derinlemesine incelendiği nitel bir araştırma desendir (Creswell, 2014; Patton, 2014).

Araştırma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını İstanbul ilinde yaşayan CrossFit sporuyla en az 2 yıl süreyle ilgilenmiş çeşitli ulusal ve uluslararası müsabakalara katılmış 6 erkek 4 kadın olmak üzere toplamda 10 gönüllü oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme dolgun bilgi içerdiği düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak verir (Karataş, 2015). Çalışmada katılımcılar "K" harfiyle rumuzlandırılmıştır. Çalışma grubuna yönelik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.
Katılımcılara Yönelik Kişisel Bilgiler

Rumuz	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Alanı	Yaşadığı İl	Meslek	CrossFit Yılı
K1	E	40	Sağlık	İstanbul	Doktor	3
K2	E	39	Sağlık	İstanbul	Diş Hekimi	6
K3	E	24	Spor	İstanbul	Antrenör	4
K4	K	28	İktisat	İstanbul	İnsan Kaynakları Danışmanı	4
K5	E	24	Spor	İstanbul	Antrenör	2
K6	K	22	Spor	İstanbul	Öğrenci	3
K7	E	26	Spor	Muğla	Antrenör	4
K8	E	36	Fen Bilimi	Manisa	Akademisyen	5
K9	K	25	Spor	Aydın	Antrenör	4
K10	K	27	İşletme	Ankara	E-Ticaret	3

E: erkek; K: kadın

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada durum çalışmalarında başlıca kullanılan veri toplama tekniği olarak bireysel görüşme formu hazırlanmış ve görüşme tekniği ile yürütülmüştür. CrossFit sporunun mevcut durumunu ve kültürünü belirlemek için sporcuların tecrübe bilgi ve birikimlerine ulaşabilmek ve derinlemesine bilgi alabilmek adına nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Öncelikle araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmacılar tarafından sorular hazırlanmış ve değerlendirmesi için CrossFit sporunda tecrübeli bir öğretim üyesinin görüşleri alınmış ve sorular üzerinde mutabakata varılmıştır. Görüşme formunda "CrossFit'e başlama nedenlerin nelerdir? CrossFit ile Fitness arasında ne gibi farklar vardır? Tipik bir CrossFit merkezini tanımlar mısınız? CrossFit sporcusuna özel ayırt edici özellikler nelerdir? Covid-19 pandemisinin CrossFit'e yansımaları nasıl olmuştur?" sorularına yer verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde katılımcılara önceden hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme soruları yönlendirilmiş ve görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup ortalama 15-25 dakika arası sürmüştür.

Verilerin Çözülmesi

Görüşmelerde alınan ses kayıtları Microsoft Word programında doküman haline getirilmiştir. Analize başlanmadan önce dokümanlar bir başka kişi tarafından tekrar okunarak transkript haline getirilen ham verilerde hata olup olmadığına bakılmıştır. Her bir transkript baştan sona okunarak genel kanaat oluşturulmaya çalışılmıştır. Veriler satır satır ve cümle cümle kodlama prensibine göre uygun olacak şekilde kodlanmıştır. Kodlama sürecinde açık kodlama ve seçici kodlama prensiplerine uygun hareket edilmiştir. Kodlar oluşturulduktan sonra alt kategoriler ve bunlardan da hareketle 6 ana temaya ulaşılmıştır. Elde edilen temalar bulgular bölümünde ayrı başlıklar olarak sunulmuştur.

Verilerin çözülmesi için veri analiz tekniği olarak içerik-tematik analiz kullanılmıştır. Verilerin bölümlere ayrılmasından sonra anlamlı kavramlar oluşturulmaya çalışılıp benzer anlamları çağrıştıran kavramlar kod olarak belirlenmiş ve kodlardan hareketle kategoriler ve sonrasında temalar oluşturulmuştur. Temalarda anlam bütünlüğü sağlandıktan sonra yorumlama yapılmıştır. İçerik analizinde elde edilen temalar örüntü olarak bulgular bölümünde sunulmuştur. Okuyucuların mevcut durumu zihinlerinde canlandırılmaları adına temsil gücü en yüksek alıntılar seçilmiştir.

Araştırmada İnanırlılık, Tutarlılık ve Teyit Edilebilirlik

İnanırlılık

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonunda ses kayıtları yazıya aktarılmış ve elde edilen dökümlerin doğruluğunun teyit edilmesi adına katılımcılar tarafından okunup incelenmiştir.

Tutarlılık

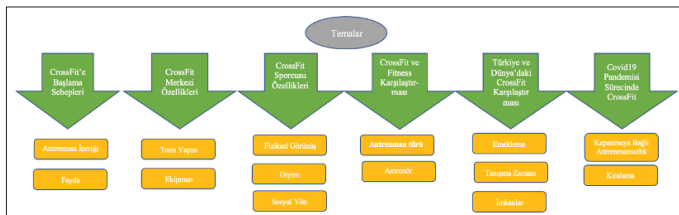
Araştırmada tutarlılığı arttırmak adına bulgular yorum ve genellemeden uzak tutularak okuyuculara sunulmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin tamamı nitel araştırmaya hakim ve fitness alanında tecrübeli bir öğretim üyesi tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve değerlendirilmiştir. Tüm kodlayıcılar genel olarak fikir ve görüş birliğine varmışlardır. Kodlamalara ait güvenilirliği hesaplamak adına Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik hesaplamak için önermiş olduğu formül [Güvenirlik= Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] kullanılmıştır. Yapılan kodlamalarda her bir soru için oluşturulan kodlarda %80'nin üzerinde görüş birliği sağlanmıştır.

Teyit Edilebilirlik

Araştırmada teyit edilebilirliği sağlamak adına görüşmelerde elde edilen ham veriler ve kodlamalar daha sonra ihtiyaç halinde incelemeye imkân tanımak adına araştırmacı tarafından saklanmaktadır.

Bulgular

Çalışmada mülakat verilerinin analizi sonucunda 6 ana temaya ve bu temalarla ilişkili 14 alt kategoriye ulaşılmıştır. Elde edilen temalardan bazıları birbirleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir. Temalar ve alt kategorilere yönelik örüntü Şekil 1'de Detaylı olarak gösterilmiştir. Elde edilen temalar şu şekildedir.

Şekil 1. Temalar ve Kategorileri Gösterir Örüntü

- 1) CrossFit'e Başlama Sebepleri
- 2) CrossFit Merkezi Özellikleri
- 3) CrossFit Sporcusu Özellikleri
- 4) CrossFit ve Fitness Karşılaştırması
- 5) Türkiye ve Dünya'daki CrossFit Karşılaştırması
- 6) Covid 19 Pandemisi Sürecinde CrossFit

Crossfit'e Başlama Sebepleri

Katılımcıları CrossFit sporuna yönelten nedenlerin araştırıldığı so-ruda antrenman içeriği ve sağladığı faydalar yönünden 2 alt kategoriye ayrıldığı gözlemlenmiştir.

Antrenman İçeriği

CrossFit sporunun yapısı gereği rekabete yönelik olduğu ve içerisinde mücadele barındırdığı katılımcıların çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Mücadele koduyla ilgili başlangıçta CrossFit'e başlama sebebinin farklı olmasına rağmen daha sonraları fikrini değiştiren unsur olduğuna yönelik K2 görüşlerini "Neden Cross-Fit, öncelikle kilo verme amacıyla başlamıştım fakat bundan sonra bunun bir rekabete yönelik olması grup halinde yapılması ve sürekli kendini geliştirme çabası beni motive etti ve daha çok içine çekti. Şu anda da devam ettiren şey yarışmacı ve rekabetsel ruh diyebilirim." şeklinde görüş bildirmiştir. Fitness ve vücut geliştirmeden farklı yapısından dolayı tercih ettiğiyle ilgili olarak K4 görüşlerini "Beni CrossFit'e iten sebep bence hiçbir zaman bundan önce yaptığım fitness, bodybuilding tarafı gibi durağanlık oranının çok daha düşük olması her gün farklı bir daha challengevari bir şeyle geliyor olması..." şeklinde ifade ederken K6 "Rekabetin doruklarını CrossFit sayesinde yaşatabilirsiniz..." diyerek rekabet ve mücadelenin üst seviyelerde yaşadığı vurulanmıştır.

CrossFit sporunun farklı metodlarla yapıyor olmasından dolayı katılımcılar tarafından tercih edildiği katılımcıların çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. CrossFit'in kendine has dinamiklerinin olduğuna yönelik K3 görüşlerini "İçerisinde birçok antrenman metodu bulunduğuna bir sistem kendine has bir sistemi var bu yüzden antrenör olduğum ve aynı zamanda sporcu olduğum için CrossFit bana daha yakın bir spor branşı gibi göründü ve içerisine girdiğim zaman da gerçekten benim için çok uygun bir branş olduğu yönünde kanaat getirdim ve şu anda da dediğim gibi antrenman sistemi mi buna yönelik çalışmalarını devam ettiriyorum." şeklinde ifade ederken, multidisipliner bir sistem olduğu ve içerisinde farklı parametreleri bulundurduğuyla ilgili K4 cümlelerini "CrossFit'in farklı metotları olması sadece bir taraftan oluşmaması yani metabolik kondisyona da eğilebiliyorsun, kuvvete de sadece cimnastiğe de bu anlamda hani kendi içinde açıldığı zaman bütün disiplinlerin bir arada oluşu ilgimi çekiyor" şeklinde ifade ederken, K9 "Dayanıklılık ve gücün bir arada olması beni en çok etkileyen kısmı olmuştur..." diyerek CrossFit'e başlama sebebinin vurulamıştır.

Fayda

CrossFit sporunun fizyolojik, psikolojik ve sosyal yönden kişisel kazanımlarının olduğuna ilişkin K1 K2 K3 K6 K9 K10 görüşlerini bildirmişlerdir. Kendisine katkılarıyla ilgili olarak K3 "...CrossFit'e başladığım zaman her yönden bana katkılarını görmeye başladım yani beni daha çok içine çekti ve şöyle de bir şey var CrossFit gerçekten fiziksel yönden iyi olmanızı talep eden bir spor ve aynı zamanda da en çok önemli olan konulardan biri psikolojik olarak da sizi ciddi anlamda zorlayan bir branş..." şeklinde ifadelerde bulunurken K10 "CrossFit sayesinde vücudunuz ister istemez belirli şekle giriyor ve bu ruhsal olarak iyi hissetmenize sebep veriyor. Çevrenizde dikkat çekiyor ve olumlu tepkiler alıyorsunuz..." diyerek kişisel faydalara dikkat çekmiştir.

CrossFit Merkezi Özellikleri

CrossFit merkezi özellikleri teması; tesis yapısı ve ekipman alt kategorilerinden oluşmaktadır.

Tesis Yapısı

Katılımcıların çoğunluğu tesis yapısıyla ilgili görüşlerini bildirmiş olup, CrossFit merkezinin yüksek tavana sahip olması ve zeminin yumuşak malzemeye kaplı olması gerektiğini vurgulamışlardır. Bu kategoriyle ilgili olarak K4 zeminin yumuşak olması gerekliliğini kişiye zarar vermemesi açısından gerekli bulunduğunu "CrossFit salonu nasıl olur yüksek tavanlı olur aynı asla fitness salonlarındaki gibi olmaz olmaz yerde genelde halteri vesaire ya da el üstünde yürürken düştüğün zaman canın daha az yakacak şekilde kauçuk bir zemin olur." şeklinde ifade ederken K5 zeminin ve ağırlıkların zarar görmeyip, oluşacak olan titreşimin önlenmesi açısından gerekli olduğuyla ilgili görüşlerini "CrossFit merkezleri genelde yüksek tavan oluyor daha sonrasında kauçuk zeminimiz olmak zorunda çünkü halteri attığımızda hem titreşimi emmesi gerekir yani zemine zarar vermemesi gerekiyor" şeklinde ifade etmiştir. Derslerin grup halinde yapılıyor olmasından dolayı geniş bir çalışma alanına ihtiyaç olduğuyla ilgili ise K3 "CrossFit'de genellikle grup dersleri olduğundan dolayı geniş bir alana sahip oluyorlar" şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. K1 kişi başı gerekli alan ile ilgili "CrossFit salonu kauçuk kaplı bir zeminde 3 metre yüksekliğe sahip bir tavan yüksekliği olan bir kişi için en az 10 metrekare alana ihtiyaç duyar" derken, K2 ise fitness merkezlerinden farklı bir şekilde geniş alana ihtiyaç olduğunu "CrossFit merkezi normal spor salonlarından biraz daha farklı olur sporun yapılacağı alan geniş olmalıdır en azından bir 200-250 metrekare ihtiyaç vardır" şeklinde ifade etmiştir.

Ekipman

Ekipman alt kategorisiyle ilgili katılımcıların çoğunluğu görüşlerini bildirmişlerdir. CrossFit merkezlerinde çok az sayıda alet bulunduğu, genelde serbest ağırlıkların, barların, elektriksiz makinelerin olduğu ve CrossFit'e özgü aletler olduğuyla ilgili K2 görüşlerini "içeride daha az ekipman vardır genelde vücut ağırlığına yönelik olduğu için duvarlarda barfiks aparatları tırmanma halatları jimnastik türevleri ve bolca halter ve plaka bulunur. Kullanılan materyaller de elektrikli alet neredeyse hiç yoktur onun dışında halter vücut ağırlığını dayalı barfiks ve jimnastik hareketleri dışında kullanılan toplam 3 tane makine vardır bunlardan bir tanesi bisiklet, bir tanesi ergonometre kürek çekme aleti, bir diğeri skierg dediğimiz kayak simülatör aletidir" şeklinde ifade ederken, K8 "Sadece fitness merkezine gitmiş olup ilk kez CrossFit merkezi gören birisi etrafın boş olduğunu alıştığı aletlerin olmadığını görecektir fakat CrossFit kendine özgü serbest ağırlıkların barların olduğu bir ortama sahiptir." şeklinde ifade etmiştir. CrossFit sporunda kardiyovasküler sistemi güçlendirmek için kullanılması gereken aletlerle ilgili olarak K5 görüşlerini "...bir sürü barfiks demiri görebiliriz halat görebiliriz yani diğer fitness salonundan ayıracak özelliklerde makinalarının olması, yani kürek ergometresi olmalı, kayak ergometresi olmalı, ayrıca bisiklet önemli çünkü bu sporun metabolik kondisyon kısmında biz bu makinalarla takviye ediyoruz" şeklinde ifade etmiştir.

CrossFit Sporcusu Özellikleri

CrossFit sporcusu özellikleri teması fiziksel görünüş, sosyal yön ve giyim alt kategorilerinden oluşmaktadır.

Fiziksel Görünüş

CrossFit sporuyla uğraşan bireylerin vücut yapıları ele alındığı zaman, kas kitlesi bakımından vücut geliştirme sporu yapanlar kadar kas kitlesine sahip olmasalar dahi yeteri kadar kitleye sahip oldukları, bu kitlenin yanı sıra yağsız, hatlı bir görünüme sahip oldukları katılımcıların çoğunluğu tarafından ifade edilmiş ve K1 düşüncele-

rini "CrossFit sporcuları genelde fiziksel olarak çok fit görünen asla bir fitness ya da vücut geliştirme yapan biri gibi iri olmayan ancak bir koşu atleti kadar da zayıf görünmeyen bir koşu atletinden daha güçlü görünen kişilerdir." şeklinde ifade etmiştir. Benzer şekilde K2 görüşlerini "fiziksel görünüş olarak çok fazla varyasyon göstermekle beraber CrossFit yapan sporcuların yani elit olarak yarışan atletlerin yüzde doksanı oldukça definedir ve vücut yağ oranları yüzde 10'un altındadır." diyerek belirtmiştir. Aşırı kas kitlesinin dezavantaja dönüşebileceğiyle ilgili olarak ise K5 düşüncelerini "Tipik bir CrossFit sporcusu genellikle şöyle oluyor çok fazla hipertrofiye kaçmıyor çünkü çok fazla hipertrofi yaptığı zaman hareket kabiliyeti azalıyor esnekliği azalıyor ve burada da çok beklenen bir şey değil o yüzden biraz daha slim fitten halice vücut geliştirme sporcusundan daha zayıf bireylerden bahsediyoruz." şeklinde ifade ederken, K7 "ideal şekilde kas kitlesine sahip atletik yapıda olurlar çünkü büyük kas kitlesine sahip olmak hareket kısıtlılığına sebebiyet verebilir..." açıklamalarında bulunmuştur.

Giyim

CrossFit sporcularının fitness yapanlardan farklı olarak giyim konusunda daha rahat kıyafetler tercih ettikleriyle ilgili olarak K3 görüşlerini "Kılık kıyafet olarak normal salonlara göre biraz daha rahat tabii ki dediğim gibi sosyal ilişkiler ve oraya gelen insanların bakış açıları biraz daha farklı olduğu için bu kılık kıyafete de yansıtılabilir daha rahat giyimler mesela çok basit bir örnek özellikle erkek sporcular da çok terlediğiniz zaman CrossFit salonunda üzerindeki tişörtünü çıkarmak sorun değil daha rahat hareket edebiliyorsun ya tabii ki normal bir fitness salonunda böyle bir şey mümkün değil salonda tişörtünü çıkaramazsın bu konuda uyarı alırsın." şeklinde ifade etmiştir. CrossFit sporcusunun diğer sporculardan ayırt edici giyim unsurlarının olduğuyla ilgili olarak K4 eğlenceli bir ifadeyle "CrossFit'de birazcık malzeme kullanımı da öne çıkıyor hatta bununla ilgili de genelde espri konusu olabiliyor bazı atletler bileklik takıyor, arms slive, takılıyor dizlik takıyor gibi gibi. Elcik ve parmaklarını bantladığın flaster önemlidir. Birazcık hani bundan da ayırt edebilirsin bir CrossFit sporcusunu." Yine konuyla bağlantılı olarak CrossFit'e özel aksesuar kullanımı ve marka tercihleriyle ilgili olarak K5 "CrossFit sporcusu dediğimiz zaman benim naçizane düşüncem kesinlikle bir prototip var mutlaka Tactical marka çanta giyerler, dizlik sırt çantanın yanında olur, elcik olur, Reebok ya da Rogue marka tercih ediliyor daha çok. Mutlaka CrossFit ayakkabısı ile gezerler." ifadelerinde bulunurken, K9 "CrossFit sporcusunu çoğunlukla Reebok marka giyinirken görürsünüz..." şeklinde kullandıkları markaya dikkat çekmiştir.

Sosyal Yön

CrossFit sporcusunun gündelik hayatta sosyal yaşantısına yönelik taşıdığı özelliklerle ilgili olarak katılımcıların çoğunluğu görüş bildirmiş olup, sosyal ilişkilerin güçlü olma sebebinin antrenmanların toplu şekilde yapılmasıyla ilişkilendiren K3 görüşlerini "Grup halinde antrenmanlar yapıldığı için insanlar birlikte antrenman yaptıkları için bence sosyal ilişkiler çok güzel insanlar birbirleriyle çok güzel anlaşabiliyorlar ve dediğim gibi antrenman yapmaya geldiği için herkes bu konuda çok güzel bir dostluklar kurulabiliyor. Ben de bu konuda CrossFit içine girdiğim zaman çok güzel dostluklar edindim ve çok güzel insanlar tanıdım birlikte antrenman yaptık birlikte yarışma tecrübeleri edindik ve bu camiaya girdiğim zaman güzel bir ilişki içerisinde olduğu için CrossFit sporcuları birçok insanı da bu noktada tanıyabiliyorsunuz, ilişki içerisinde olabiliyorsunuz. Bu yönden ben çok güzel olduğunu düşünüyorum daha dostane bir salon kültürleri var..." şeklinde ifade etmiştir. Bireysel bir spor olmasına rağmen CrossFit sporcularının takım ruhu benimsemiş gibi davrandıklarıyla ilgili olarak K2 "...bireysel bir spor olmasına rağmen

çok fazla ben merkezli değildir. Bencil olduklarını söyleyemem genelde bir yardımlaşmaya gruplaşmaya ve sosyalleşmeye yatkın bir yapısı vardır CrossFit yapan kişilerin.” şeklinde ifade edilmiştir. K5 K2’yi destekler nitelikte “...Sosyal ilişkilerinde ise yapıcıdır yani hepsi birbirine yardımcı olmayı seven insanlardan oluşur diyebilirim.” demiştir.

CrossFit ve Fitness Karşılaştırması

CrossFit ve fitness karşılaştırması teması antrenman türü ve antrenör alt kategorilerinden oluşmaktadır.

Antrenman Türü

Fitness ile hedeflenen hipertrofik bir kas görüntüsüyken bu durumun CrossFit sporunda farklı olduğuyla ilgili olarak K1 “CrossFit ile normal fitness arasındaki en büyük fark bence fitness’ın daha çok kitle artışına ve kuvvet odaklı antrenman yapması, CrossFit’in ise hem kuvvete odaklı antrenman yapması hem de bir sporcunun atletin jimnastik olarak da atletiyi yukarıya taşımak istemesiyle ayrıştırılabilir.” şeklinde ifade ederken benzer şekilde K5 “Normal fitness’ı ele aldığımız zaman çok fazla performans beklentisi yok sadece hipertrofi ve diyetle bir yarışmaya bir müsabakaya katılabilirken CrossFit’de ne yazık ki böyle bir şey mümkün değil 3 tane bizim CrossFit’i oluşturan temel antrenman programımız var bunlar cimnastik olimpiik kaldırış ve metabolik kondisyon o yüzden bu üçünü harmanlayarak yapıyor ve bundan ziyade bir CrossFit sporcusunun da en önemli noktası sürekli çalışacağı bir şey olması fitness’ta her zaman belli program bağlı kalırken CrossFit’de bu biraz daha bireysel herkesin eksik günü farklı olabiliyor ve buna yönelik çalışma yapması diyebilirim.” şeklinde ifade etmiştir. Öte yandan CrossFit’de yapılan hareketlerin günlük hayatta doğal olarak yapılan hareketleri destekler nitelikte olduğuyla ilgili olarak K2 “CrossFit için şunu diyebiliriz yapılan hareketler antrenman düzeni beslenme ve yaşam stili normal hayata daha adaptedir. Yani şunu demek istiyorum CrossFit sayesinde daha rahat bir şekilde merdiven çıkarsınız daha rahat bir şekilde evdeki su damacanasını sebilden su döküp takarsınız ve daha iyi bir nefese ve tahminen umut ederek söylüyorum bunu daha uzun ve daha kaliteli bir yaşlılığa erişirsiniz. Hareketler izole hareketler değildir yani çay bardağı nasıl kaldırılıyorsa aslında CrossFit’de de buna benzer hareketler yaparsınız. Bence bodybuilding ve normal fitnessdan en bariz farkı budur...” ifadelerinde bulunurken, K8 “İnsan doğal yaşamında tırmanma, koşma, atlama, fırlatma gibi hareketleri yapan biri olduğu için bu hareketleri yapabileme imkanı CrossFit tarafından sağlanırken geleneksel fitness salonlarında bu imkanı bulamazsınız...” şeklinde açıklamıştır.

Antrenör

Fitness merkezlerine eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşarak antrenörler arasındaki farkın sebeplerine değinmek amacıyla K3 “Fitness salonları aslında çok fazla makinenin olması bir yandan fitness salonlarında ticari olarak özellikle bu zincir boyutta olanlara çok fazla ticari olarak yönelmelerine yol açıyor ve buradaki antrenörlerin de ticari döngünün içerisinde kalitesizleşmesine yol açıyor. Çünkü antrenör kalitesinden çok biraz da iş paraya baktığı için ve oradaki antrenörlerin çok fazla masrafa aslında yani kaliteli antrenörün o salona gelmesi için spor salonu sahibinin biraz da o antrenör için masraf yapması gerekiyor ama olay ticari olarak döndüğü için maalesef bu yüzden bir kere kalitesiz antrenör profili oluşabiliyor fakat CrossFit salonlarında böyle bir şey mümkün olmuyor çünkü oraya gelen insanla direkt antrenörün ilgilenmesi egzersiz gösterilmesi çok önemli ve CrossFit salonundaki antrenörün belli seviyede olabilmesi bu noktada çok önemli çünkü bahsettiğim gibi makine bazlı bir antrenman sistemi takip etmedikleri için

oradaki antrenörün belli başlı egzersizler bilmesi belli bir seviyede olabilmesi çok çok önemli.” ifadelerinde bulunarak iki branş arasında antrenör kalitesi farkı olduğuna değinmiştir. Benzer şekilde K6 “CrossFit için eğitmen üyelerden daha aktif bir şekilde bu sporu yapıyor olmalı ki tecrübelerini ve hareketleri doğru şekilde aktarabilsin. Fitness için hareketleri makineler zaten üyeye kendisi yapıyor fakat CrossFit’de durum bu şekilde değil.” diyerek antrenör farklılığına dikkat çekmiştir.

Türkiye ve Dünyada’daki CrossFit Karşılaştırması

Elde edilen tema tanışma zamanı, emekleme ve imkanlar alt kategorilerinden oluşmaktadır.

Tanışma Zamanı

CrossFit sporunda ülkelerin başarılı olmasının ardında o spor branşıyla erken tanışma arasında ilişki olduğunu vurgular nitelikte konuşmasıyla K2 “Yurt dışında bayağı yarışmış bir atlet olarak söyleyebilirim maalesef genel spor seviyemiz CrossFit’de de birebir bir şekilde devam ediyor yurt dışında hani nasıl dünya şampiyonluklarımızı sadece size halterde güreşte ve çok az sayılı bazı dövüş sporlarında kısıtlıysa CrossFit’de de başarımız Avrupa ve Dünya çapında maalesef çok eksik kalıyor yani ben bunu buna bağlıyorum CrossFit sporu ile birazcık geç tanıştı ülkemiz bu birazcık kronolojik olarak gidiyor. Yunanistan mesela Avrupa ülkesi az nüfus baktığımız zaman Amerika’ya en yakın başarılı sahip Avrupa ülkesi gibi öne çıkıyor İzlanda yine aynı şekilde öne çıkıyor bu birazcık CrossFit’in ülkelere daha önceki senelerde daha uzun zamandır girmiş olmasıyla alakalı diye düşünüyorum.” demiştir. Benzer şekilde

K3 görüşlerini “Yani yurt dışındaki birçok sporcuyu takip ediyorum sevdiğim çok fazla sporcular var tabii ki onların gittiği salonları da görüyoruz ve onların yaptığı antrenman sistemlerini görüyoruz yani birçok spor branşında olduğu gibi CrossFit salon bizde diğer ülkelere göre yani bu işi bu işte iyi olan ülkelere göre tabii ki biraz daha gerideyiz ve insanların da aslında CrossFit sporunu daha yeni yeni bizim ülkemize tanıdığı ve popüler olduğu için aslında daha yeni yeni gelişmeye çalışan, bizim ülkemiz için yeni bir spor branşı.” şeklinde ifade etmiştir.

Emekleme

CrossFit sporunun Türkiye’de yeni tanınan ve henüz gelişen spor branşı olduğuyla ilgili olarak K1 “Türkiye’de CrossFit her amatör branşlar olduğu gibi şu anda bir emekleme seviyesinde herhangi bir başarısı yok.” demiş ve K3 konuyla ilgili olarak “yurt dışıyla kıyasladığımız zaman diğer ülkelere kıyasladığımız zaman bizim ülkemizde şu an hala gelişmekte olan bir spor olarak düşünüyorum.” ifadelerinde bulunmuştur.

İmkanlar

Ülkeler arasındaki gelir farklarından ve spora erişim konusunda sahip olduğu imkanlar bakımından temelde ve genelde arada farkların oluşmasıyla ilgili olarak K4 üzüntülü ve sitemkâr bir tavırla “Coğrafya Kaderdir” benzetmesini yaparak, “Biz de CrossFit yapıyoruz onlar da yapıyor bakıldığında. Hani aynı ekipmanı vesaire kullanıyoruz ama kesinlikle Türkiye’de bir noktada biraz daha bunun böyle birçok daha geniş bir deneme grubunu yapıyoruz gibime geliyor. Atletlerin kalitesi olsun katledilen yol olsun tabii ki bunda birazcık çok sevdiğim coğrafya kaderdir sözünü de hatırlamak istiyorum çünkü bir noktada oradaki atletlerin beslenme şekli, işe gitme şekli ve onu elde ediş şekilleri ile bizim gün sonunda metrobüs-ten inip boxa ulaşmamız ve bunu saat beş buçuk altıda yapmamız arasında, başlatmamız arasında çok fark var. Dolayısıyla buradaki farklarda o total gelişimdeki farkı yaratıyor diyebilirim.” şeklinde ifade etmiştir. K5 ise yine sitemkâr bir ses tonuyla aradaki farkın

ekonomik olduğuyla ilgili olarak “Diğer sporlarda olduğu gibi yurt dışında da bir sosyoekonomik farktan dolayı daha yavaş geliyor yani buradaki bir insan en basiti bir makineye 10.000 TL para vermek zorunda iken oradaki adam kendi parası 900 lira gibi 900 dolar gibi bütçeye çok rahatlıkla makine alabiliyor evinin ortamı müsait veya buradaki yapan öğrenci popülasyonu daha çok bir yerden bir yere ulaşınca zorlanırken Amerika’da adam evinin garajında yaptığı için günde 3 antrenman yapabiliyor diğeri ise bir antrenman yapabiliyor ve bu da takdir edersiniz ki bir farkın bir açılmasını sağlıyor.” şeklinde görüşlerini bildirirken benzer şekilde ekonomik farklılıklara dikkat çekerek K10 “Ülkemize CrossFit için kullanılan malzemeler ithal olarak geldiği için bir de mevcut kur fiyatlarının aşırı yüksek olmasından dolayı eksik ekipmanlar ya da muadili ekipmanlarla bu sporu yapmak zorunda kalıyoruz. Tabii doğal olarak diğer ülkelerde aramızda fark oluşuyor...” ifadelerinde bulunmuştur.

Covid19 Pandemisi Sürecinde CrossFit

Bu tema tesis kapanmasına bağlı antrenmansızlık ve çare bulma alt kategorilerinden oluşmaktadır.

Kapanmaya Bağlı Antrenmansız Kalma

Pandemi sürecinde tüm fitness merkezleri gibi CrossFit merkezlerinin de kapanmasıyla ilgili olarak antrenmansız kalmanın psikolojik yönden kendisini etkilemesi ile ilgili K2 hüzünlü bir ses tonuyla “Pandemi sürecinde tabii ki de spor salonlarımız kapandı bu bizi çok fazla olumsuz yönde etkiledi şu dönemde psikolojik olarak ve mental olarak bayağı zorlanıyoruz çünkü istediğimiz antrenmanları yapamıyoruz sürekli az bir ekipmanla az bir halter ağırlığıyla az cimmastik olanaklarla hani elimizdekilerin en iyisi ile bir şeyler yapmaya çalışıyoruz ve bunda da hani %100 içimiz rahat değil dolayısıyla spor performans olarak gerilediğimizi düşünüyorum.” K5 kapanmayla birlikte antrenmansız kalmayı şu cümlelerle “...Bu direkt kanayan bir yaramız bizim çünkü CrossFit’de çok fazla ekipman var bunları temin etmeniz mümkün değil tek başınıza o yüzden tabii ki de antrenman bilimi olarak performans olarak bizi kötü etkiledi. Yani kesinlikle bir atrofi (kas kitlesinde azalma) oldum maksimal kuvvetlerimiz düştüğü veya cimmastik imkanı olmayanın jimnastiği düştü metcon (metabolic condition) imkanı olmayanın metconu düştü...” ifade ederken K7 “sağlık tedbirleri kapsamında spor merkezleri kapanınca bu bizi performans açısından çok etkiledi. Kas kayıpları ve kuvvetimizde azalmalar meydana geldi...” şeklinde ifade etmiştir.

Çare bulma

Tesislerin kapanmasına çare olarak katılımcılardan K4 ve K5 bazı temel aletleri kiralayarak mevcut duruma alternatif bulmak adına görüşlerini ifade etmişler ve K4 “bu dönemde açıkçası ben kendi adıma hiç kopmadım bilakis olabilecek malzemenin Maksimali neyse ki burada biz bir kiralama yöntemine gittik onun dışında şu an hani odam aynı zamanda antrenman salonum oldu diyebilirim...” ifadelerinde bulunurken K5 ise “...kiralama yöntemine gittik yani kız arkadaşım ben ve kuzenim olimpiik bar ve plaka kiraladık kuzenimin evine rağ yani pull-up barı yapmak zorunda kaldı. Dönüşümlü bir şekilde bu süreci minimum zararla atlatmaya çalışıyoruz...” şeklinde çözüm bulduklarını ifade etmişlerdir. CrossFit sporunda kapanmayla birlikte antrenmanlara çare olarak bir diğer yöntem ise online (çevrimiçi) egzersizler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla ilgili olarak K3 “tabii ki bu virüs dolayısıyla aslında sadece CrossFit değil hemen hemen birçok spor branşı bu konuda ciddi etkilendiğini düşünüyorum tabii ki bizde etkilendik. CrossFit ile ilgili gözlemlediğim kadarıyla CrossFit markası kendileri de online olarak antrenmanlar yayınlayıp, online yarışmalar yapmaya başladılar. İnsanları motive etmek için bu şekilde çok güzel çalışmaları var zaten CrossFit markası sosyal medyayı çok aktif kulla-

nan bir kurum. YouTube olsun Instagram olsun bu sayfaları çok iyi bir şekilde kullanıyorlar aynı şekilde internet sitelerinde de birçok araştırmalar da mevcut ve dediğim gibi yine nasıl ki birçok spor branşını şu an sosyal medya biraz daha ön plana çıktığı için böyle bir durumda herkes evine kapandığı için onlar da bu sporun içinde bulunan sporcular insanlara online yardımcı olmaya çalıştıklarını gözlemledim.” ifadelerinde bulunmuştur.

Tema ve alt kategorilerin hangi katılımcılar tarafından ifade edildiği Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2.
Tema ve Alt Kategorilerin Katılımcılara Göre Dağılımı

Rumuz	CrossFit'e Başlama Sebepleri	CrossFit Merkezi Özellikleri	CrossFit Sporcusu Özellikleri	CrossFit ve Fitness Karşılaştırması	Türkiye ve Dünya'daki CrossFit Karşılaştırması	Covid19 Pandemisi Sürecinde CrossFit
K1	∇ ∩	Δ ∩	∅ ∩ ∅	•	∩	
K2	∇ ∩	Δ ∩	∅ ∩ ∅	•	⊥	∩
K3	∇ ∩	Δ ∩	∅ ∩ ∅	• ∩	∩ ⊥	∩
K4	∇	Δ ∩	∅ ∩ ∅		⊥ !	∩
K5	∇	Δ ∩	∅ ∩ ∅	•	⊥ !	∩ ∩
K6	∇ ∩	Δ ∩	∅ ∩ ∅	• ∩	!	∩
K7	∩	∩	∅ ∩ ∅	•	!	∩
K8	∇	∩	∅ ∩ ∅	•	!	∩
K9	∇ ∩	Δ	∅ ∩ ∅	•	!	∩
K10	∇ ∩	Δ	∅ ∩ ∅	• ∩	!	∩

∇ Antrenman Doğası, ∩ Fayda, Δ Tesis Yapısı, ∩ Ekipman, ∅ Fiziksel Görünüş, ∩ Giyim, ∅ Sosyal Yön, • Antrenman Türü, ∩ Antrenör, ∩ Emekleme, ⊥ Tanışma Zamanı, ! İmkanlar, ∩ Kapanmaya Bağlı Antrenmansız Kalma, ∩ Çare Bulma

$$\nabla = \frac{n\%}{990}; \cap = \frac{n\%}{770}; \Delta = \frac{n\%}{880}; \emptyset = \frac{n\%}{880}; \emptyset \cap \emptyset = \frac{n\%}{770}; \bullet = \frac{n\%}{10100}; \bullet \cap = \frac{n\%}{880}; \bullet \cap \cap = \frac{n\%}{990}; \cap \perp = \frac{n\%}{330}; \perp = \frac{n\%}{440}; ! = \frac{n\%}{770}; \cap ! = \frac{n\%}{770}; \cap \cap = \frac{n\%}{330}$$

Tartışma

Çalışmada katılımcıların çoğunluğu tarafından da ifade edildiği gibi CrossFit sporunun kişilere sağladığı faydalardan ve antrenman sisteminde barındırdığı farklılıklardan dolayı tercih edildiği ilk bulunan sonuçlardan olmuştur. Yine benzer şekilde kişilere sağladığı faydalarla ilgili Dimuzio (2019) yapmış olduğu çalışmasında CrossFit gibi fitness rutinlerini yapan kadınların güç kazandıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı ve sosyal normları yıktığına yönelik olumlu faydalarından bahsetmiş olup çalışmasında yapmış olduğu görüşmede kadın katılımcı hem CrossFit hem gerçek yaşamdaki bariyerleri kaldırmakla ilgili olarak “...Birçok güven kazandım. Her gün küçük hedeflere ulaşmanın güven ve karakter geliştirebileceğini düşünmemekle ilgili aklımdaki engelleri kaldırdım...” diyerek CrossFit’in psikolojik faydasına vurgu yapmıştır. Rekabete dayalı bir branş olduğundan dolayı tercih edilmesi bir başka sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde çalışmamızla paralellik gösteren Sağıroğlu ve Uyar, 2017 CrossFit merkezlerine rekreatif etkinlik amaçlı katılımı etkileyen motivasyon faktörlerinin incelendiği çalışmasında REMM ölçeğine göre cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde rekabet alt boyutunda erkekler yönünde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

CrossFit yapan bireylerin yağsız kas kitlesine sahip oldukları, fit bir görümleri oluştuğu, giyimlerine özen gösterdikleri ve branşa özgü ayırt edici ekipmanlar kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. CrossFit’i yaşam tarzı olarak benimsediğini gösteren sporcular CrossFit ile alakalı ayakkabı (%81,3), kıyafet (%74) aldıklarını, genellikle CrossFit ile ilgili renkli kıyafet giydiklerini (Reebok CrossFit, Rogue Fitness gibi markalar) ve halat, dizlik gibi CrossFit ekipmanı aldıklarını belirtmişlerdir (Mulrooney & Van de Ven, 2019).

CrossFit sporcularının günlük yaşamlarında ve CrossFit camiasında sosyal yönden güçlü oldukları takım ruhu ve dayanışmaya önem verdikleri çalışmamızda karşımıza çıkan sonuçlardan olmuştur. Bunun ardında yatan sebebin CrossFit'e ait olan topluluk ve aidiyet duygusundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Benzer şekilde Pickett ve ark. (2016) 276 kişi ile yapmış olduğu çalışmasında topluluk duygusu yaratmada CrossFit'in diğer fitness türlerinden daha çok başarılı olduğunu bulmuştur. Ayrıca Whiteman-Sandland ve ark., (2018) topluluk duygusu konusunda 50 CrossFit spor salonu üyesi ve 50 geleneksel spor salonu üyesinin karşılaştırıldığı çalışmasında CrossFit spor salonlarında antrenman yapan sporcuların normal spor salonlarının üyelerine göre daha sıkı bir topluluk ve beraberlik duygusu bildirdiklerini bulmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Ülkemizin CrossFit ile tanışması diğer ülkelere nazaran daha sonraki yıllarda olması, sahip olunan imkânların kısıtlılığı ve ülkedeki ekonomik sıkıntılarının CrossFit gelişimi ve başarısı adına dezavantajlara sebep verdiği çalışmada elde edilen bulgular arasındadır. Bu sonuçlardan hareketle CrossFit'in başta sporcu dayanışması ve topluluğunun gelişmesine fayda sağlayacağı, kişileri fiziksel olarak iyi noktalara getirerek sağlıklı bireyler olması yönünde etkili olacağından ötürü yaygınlaşması konusunda yetkililer tarafından teşvik edici girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – H.S.; Tasarım – H.S.; Denetleme – A.S.; Kaynaklar – A.S.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – H.S.; Analiz ve/veya Yorum – H.S.; Literatür Taraması – M.M.; Yazıyı Yazan – H.S.; Eleştirel İnceleme – M.M., A.S.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – H.S.; Design – H.S.; Supervision – A.S.; Resources – A.S.; Data Collection and/or Processing – H.S.; Analysis and/or Interpretation – H.S.; Literature Search – M.M.; Writing Manuscript – H.S.; Critical Review – M.M., A.S.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Başar, M. A., Bulgan, Ç., Odabaşı, S., & Aktüre, K. G. (2020). Crossfit antrenman yöntemine bütünsel yaklaşım. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri*, 12(3), 434-445. [Crossref]
- Bailey, B., Benson, A. J., & Bruner, M. W. (2019). Investigating the organisational culture of CrossFit. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17(3), 197-211. [Crossref]
- Creswell, J. W. (2014). *Nitel araştırma yöntemleri* (Çev Edt: Bütün, M. ve Demir, S. B). Ankara: Siyasal Kitap.

- CrossFit. *Finding the Fittest on Earth*. CrossFit Games [Internet]. 2016 August 29, <https://games.CF.com/workouts/open/2016> Erişim Tarihi: 01.05.2021
- De Sousa, A. F., dos Santos, G. B., dos Reis, T., Valerino, A. J., Del Rosso, S., & Boullosa, D. A. (2016). Differences in physical fitness between recreational CrossFit® and Resistance Trained Individuals. *Journal of Exercise Physiology Online*, 19(5), 112-122.
- Dimuzio, N. (2019). *Disciplining the female body through fitness: "Women participating in CrossFit and perceptions of the body"*. (Publication No. 2847) [Master's thesis, University of Texas El Paso]. ProQuest Dissertations and Theses Global.
- Drum, S. N., Bellovary, B. N., Jensen, R. L., Moore, M., & Donath, L. (2017). Perceived demands and postexercise physical dysfunction in CrossFit® compared to an ACSM based training session. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 57(5), 604-609. [Crossref]
- Eather, N., Morgan, P. J., & Lubans, D. R. (2016). Effects of exercise on mental health outcomes in adolescents: Findings from the CrossFit™ teens randomized controlled trial. *Psychology of Sport and Exercise*, 26, 14-23. [Crossref]
- Hak, P. T., Hodzovic, E., & Hickey, B. (2013). The nature and prevalence of injury during CrossFit training. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 2013 Nov 22. [Crossref]
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Larsen, R. T., Hessner, A. L., Ishøi, L., Langberg, H., & Christensen, J. (2020). Injuries in Novice Participants during an Eight-Week Start up CrossFit Program-A Prospective Cohort Study. *Sports*, 8(2), 21. [Crossref]
- Mangine, G. T., Stratton, M. T., Almeda, C. G., Roberts, M. D., Esmat, T. A., Van-Dusseldorp, T. A., & Feito, Y. (2020). Physiological differences between advanced CrossFit athletes, recreational CrossFit participants, and physically-active adults. *PLoS One*, 15(4), e0223548. [Crossref]
- Martinez-Gómez, R., Valenzuela, P. L., Alejo, L. B., Gil-Cabrera, J., Montalvo-Pérez, A., Talavera, E., & Barranco-Gil, D. (2020). Physiological Predictors of Competition Performance in CrossFit Athletes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(10), 3699. [Crossref]
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd edition). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mulrooney, K. J., & van de Ven, K. (2019). *The Fittest on Earth: Performance and Image Enhancing Drugs Use Within UK CrossFit Communities*. In *Deviant Leisure* (pp. 187-211). Palgrave Macmillan, Cham. [Crossref]
- Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev Edt: Bütün, M. ve Demir, S. B). Ankara: PegemA
- Pickett, A. C., Goldsmith, A., Damon, Z., & Walker, M. (2016). The influence of sense of community on the perceived value of physical activity: a cross-context analysis. *Leisure Sciences*, 38(3), 199-214. [Crossref]
- Sağiroğlu, İ., & Ayar, H. (2017). Fitness ve CrossFit merkezlerine rekreatif egzersiz amaçlı katılımda etkili olan motivasyon faktörlerinin incelenmesi. *The Journal of International Anatolia Sport Science*, 2(2), 167-179. [Crossref]
- Sprey, J. W., Ferreira, T., de Lima, M. V., Duarte Jr, A., Jorge, P. B., & Santilli, C. (2016). An epidemiological profile of CrossFit athletes in Brazil. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine*, 4(8), 2325967116663706. [Crossref]
- Stracciolini, A., Quinn, B., Zwicker, R. L., Howell, D. R., & Sugimoto, D. (2020). Part I: CrossFit -Related Injury Characteristics Presenting to Sports Medicine Clinic. *Clinical Journal of Sport Medicine*, 30(2), 102-107. [Crossref]
- Whiteman-Sandland, J., Hawkins J., & Clayton, D. (2018). The role of social capital and community belongingness for exercise adherence: An exploratory study of the CrossFit gym model. *Journal of Health Psychology*, 23(12), 1545-1556. [Crossref]

Bireylerin Fitness Salonlarına Gitme Nedenleri ve Beklentileri

Individuals' Reasons and Expectations About Attending To A Fitness Centre

Nadigül GÜDÜL¹
Yücel OCAK²

¹Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni,
Yaşam Koleji, Bursa
²Afyon Kocatepe Üniversitesi, Spor
Bilimleri Fakültesi, Afyon, Türkiye

öz

Bu çalışmanın amacı, bir fitness merkezine üye olan bireylerin beklentilerini belirlemektir. 101'i erkek, 200'ü kadın olmak üzere 13 spor merkezinde 301 katılımcıya anket uygulandı. Anket formu, kişisel bilgileri ve beklentileri belirlemeyi amaçlayan 44 sorudan oluşmaktadır. İstatistiksel işlemler olarak anketin değerlendirilmesi SPSS paket programında frekans ve yüzde (%) dağılımı ile ilişkilendirmelerde k-kare, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizleri kullanılmış, anlamlılık düzeyi ,05 olarak belirlenmiştir. Fitness salonlarına giden bireylerin fitness salonlarını tercih etme nedenlerinin başında arkadaş tavsiyesi, sonrasında da ise ev ve iş yerine yakın olmasıdır. Katılımcıların sağlıklı olmak, spor yapmak ve stres atmak için spor salonlarına gittikleri ve spor salonlarında koşu bandı ve bisiklet egzersizlerini daha fazla kullandıkları görülmüştür. Erkeklerde vücut geliştirme önemli bir yer tutarken, obez ve kilolularda sağlıklı olmak daha öncelikli nedenler arasında görülmüştür. Yaş grupları, kilo grupları ve cinsiyet değişkenleri arasında ankete verilen sorularda istatistiki olarak anlamlı farklılıklar da görülmüştür ($p < ,05$). Çalışmada elde edilen bulgulara göre, işletme sahipleri, fitness salonlarına gelen bireylerin düşünceleri ve beklentileri noktasında salonlarında ve çalışma şekillerinde yeni düzenlemeler yapabilirler.

Anahtar Kelimeler: Fitness salonu, beklenti, egzersiz

ABSTRACT

The purpose of this study was to specify the reasons of individuals who attended to a fitness centre about attending to a fitness centre, the sports equipments that they used, and the expectations that they had. A questionnaire was conducted to a total of 301 participants at 13 sports centres and 101 of these participants were males and 200 were females. The questionnaire form consisted of 44 questions. SPSS package program was used in the evaluation of the obtained data. In the statistical evaluations, frequency and percentage (%) were used and chi-square was conducted in regressions, t-test and one-way variance analyses were implemented in independent samples, and the significance level was determined as .05. The primary reason that the individuals who attended to the fitness centres preferred these places was the friend's advice and, following this, it was close to their houses and working places. It was seen that the participants went to the fitness centres for keeping healthy, doing physical exercise, and relieving the stress and they used treadmill test and bicycle exercises more in these centres. While body building was important for men, it was concluded that keeping healthy was among the reasons that were more particularly for obese and overweight people. Statistically significant differences were also detected among the variables age groups, weight groups, and gender in line with the responses given for questionnaire ($p < .05$). According to the findings obtained in this study, owners of the business can make new arrangements in the centres and ways of work in relation to opinions and expectations of the individuals coming to the fitness centre.

Keywords: Sports centre, expectation, exercise

Giriş

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler, insan gücüne olan ihtiyacı ciddi oranda azaltmış ve fiziksel olarak yapılan işler azalmıştır. İnsan işgücü daha çok düşünsel boyutta ve bürolarda yapılabile hale gelmiştir. İnsanın fiziksel hareket sınırlılığına birde yanlış ve hazır gıdalarla beslenme alışkanlığı da eklenince ciddi sağlık sorunları oluşmaya başlamıştır. Obezite ve kardiyovasküler problemler bu sorunların başında yer almaktadır.

Egzersiz sağlık açısından önemi, her geçen gün büyük insan kitleleri tarafından anlaşılmakta ve egzersiz yapan kitle sürekli artmaktadır (Aydın, 2019; Karayol ve ark., 2020; Kaya ve ark., 2019). Son yıllarda fiziksel aktivitelere katılım giderek

artmıştır. Bu ilgi egzersizin beden ve ruh sağlığı üzerindeki olumlu etkilerinin ortaya konmasına bağlanabilir (Bıyıklı, 2007).

İnsan, yaşamını daha sağlıklı ve kaliteli bir şekilde sürdürebilmek için hareket etmeye ve antrenman yapmaya ihtiyaç duyar bu olgu günlük hayatımızdaki yapmış olduğumuz gereksinimlerden ayrı düşünülemez ve az da olsa fiziksel aktivitelerin organizma için gerekli olduğu görüşü birçok alanda kabul görmüştür (Güçlü, 2008).

Sağlık için egzersizin temel amacı; hareketsiz bir yaşamının neden olduğu organik ve fiziki bozuklukları önlemek, fiziksel uygunluğu ve sağlığı uzun yıllar muhafaza etmek, kişinin fizyolojik, psikolojik, sosyolojik, mesleki ve zihinsel dengesini kurmaktır (Bıyıklı, 2007; O'Sullivan, 2012).

*Bu çalışma Nadigül Gündül'ün Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

Geliş Tarihi/Received: 04.01.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 10.01.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Yücel OCAK
E-posta: yocak@aku.edu.tr

Cite this article: Gündül, N., & Ocak, Y. (2022). Individuals' reasons and expectations about attending to a fitness centre. *Research in Sport Education and Sciences*, 24(1), 23-28.

Copyright@Author(s) - Available online at: sportsciences-ataunipress.org

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Performans sporcularının dışındaki bireyler, ya kendi oluşturdukları yapı içerisinde sportif etkinliklere devam etmektedirler, ya da daha iyi sağlık düzeyine ulaşmak, kilo vermek, kilo almak ve yaşam kalitesini artırmak için çeşitli egzersiz programlarına yönelmektedirler (Sağiroğlu & Ayar, 2017; Soybalı ve ark., 2020). İnsanların fiziksel aktivite ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla açık ve kapalı alanlarda bu hizmetleri verecek spor tesisleri açılmaya başlanmıştır.

Görüldüğü gibi sporda artık yarışma amacının dışında sağlığın koruma düşüncesi önemli yer almakta ve insanlar bu düşünceyle spora yönlendirilmektedirler. Bu bağlamda geniş insan kitleleri çok değişik sportif etkinliklerde bulunmaktadır. Sağlıklı yaşam için egzersiz, rekreatif etkinlikler, fiziksel uygunluk, obezite vb. gibi sloganlarla fiziksel aktivite yapan insanların sayısının artırılması amaçlanmaktadır.

Fiziksel aktivitenin önemi anlaşıldıkça modern topluma fiziksel aktivite imkanı sunan fitness salonlarının üye sayılarında ve yoğunluklarında da bir artış gözlemlenmektedir (Ferrand ve ark., 2010). Fitness salonlarını kullanan bireyler çeşitli ve karmaşık motivasyonlara sahiptirler (Bodet, 2006) ve farklı beklentiler içerisindedirler.

Bu bağlamda, Fitness salonlarına giden bireylerin gittikleri salonları seçme nedenleri ve beklentilerinin belirlenmesi, spor salonlarının yapıları ve verilen hizmetlerin belirlenmesinde yönlendirici olabileceği gibi buralarda çalışan antrenörlere de yeni yaklaşımlar sunulabilecektir.

Yöntem

Bu araştırma; Bursa il merkezindeki spor salonlarına giden bireylerin, beklentilerini belirlemeye yönelik yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma evreni, Bursa il merkezindeki 13 büyük spor salonudur. Araştırmanın örneklemini; 13 adet spor salonuna giden ve araştırmaya gönüllü katılan 200'ü kadın ve 101'i erkek toplam 301 bireylerden oluşmuştur.

Anket formu kişisel bilgiler ve beklentileri belirlemeye yönelik 44 sorudan oluşmaktadır. Bu anketten elde edilen verilerle araştırmanın problemine çözüm aranmıştır. Anket ön test olarak spor salonuna giden 45 bireye uygulanmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve bu sonuçlar doğrultusunda uzman görüşleri alınarak ankete son şekli verilmiştir.

Anketin alfa değeri (α) 68,92'dir. İstatistiksel işlemler olarak anketin değerlendirilmesi SPSS paket programında frekans ve yüzde (%) dağılımı ile ilişkilendirmelerde k-kare, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizleri kullanılmış, anlamlılık düzeyi ,05 olarak belirlenmiştir.

Bu çalışma doktora tezinden üretilmiştir.

Bulgular

Tablo 1.
Fiziksel Özellikler Dağılımı

Parametre	N	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	301	31,97	11,429
Boy	301	168,52	8,807
Vücut Ağırlığı	301	68,09	13,379
VKİ	301	24,24	3,793

VKİ = vücut kitle indeksi

Katılanların yaş ortalamaları $31,97 \pm 11,429$ yaş, boy ortalamaları $168,52 \pm 8,807$ cm, vücut ağırlıkları ortalamaları $68,09 \pm 13,379$ kg ve BMİ indeks değerleri ise $24,240 \pm 3,793$ 'dür (Tablo 1).

Tablo 2.
Cinsiyet ve Medeni Durum ve Yaş Dağılımı

Parametre		n	%
Cinsiyet	Erkek	101	33,6
	Kadın	200	66,4
Medeni Durum	Evli	169	56,1
	Bekar	132	43,9
Erkek	18-30 yaş	55	54,5
	31-45 yaş	28	27,7
	46+	18	17,8
Kadın	18-30 yaş	112	56,0
	31-45 yaş	63	31,5
	46+	25	12,5

Ankete cevap verenlerin %3,6'sını erkek, %66,4'ünü kadınlar, %56,1 evli ve %43,9'da bekar bireylerden oluşmaktadır (Tablo 2).

Tablo 3.
Spor Salonuna Gelmekteki Amacınız Nedir? Sorusunun Yaş Gruplarına Göre Değerlendirilmesi

Parametre		18-30 yaş	31-45 yaş	46 yaş ve <	p
Stres atmak	n	82	42	15	,249
	%	49,1	46,2	34,9	
Kilo Vermek	n	71	48	23	,194
	%	42,5	52,7	53,5	
Spor yapmak	n	108	51	16	,004*
	%	64,7	56	37,2	
Doktorum Önerdiği İçin	n	6	6	11	,000*
	%	3,6	6,6	25,6	
Vakit geçirmek	n	29	8	4	,107
	%	17,4	8,8	9,3	
Kilo Almak	n	8	2	-	,228
	%	8	2,2	-	
Sağlıklı Olmak	n	98	59	27	,608
	%	58,7	64,8	62,8	
Vücut Geliştirmek	n	38	10	2	,004*
	%	22,8	11	4,7	
Diğer	n	4	-	-	,197
	%	2,4	-	-	

*p < ,05

Tablo 3'te spor yapmak, doktor önerisi ve vücut geliştirmek için spor salonuna gelenlerin yaş gruplarına göre değerlendirmesine bakıldığında istatistiksel olarak 0,05 seviyesinde anlamlı farklılık görülmektedir.

Tablo 4.
Neden Bu Spor Salonunu Tercih Ettiniz? Sorusunun Yaş Gruplarına Göre Değerlendirilmesi

Parametre		18-30 yaş	31-45 yaş	46 ve üzeri yaş	p
Arkadaş Tavsiyesi İle	n	84	31	11	,004*
	%	50,3	34,1	25,6	
Eve-İşe Yakın	n	41	21	19	
	%	24,6	23,1	44,2	
Tesadüfen	n	21	17	5	
	%	12,6	18,7	11,6	
Diğer	n	21	22	8	
	%	12,6	24,2	18,6	

*p < ,05

Tablo 4'te arkadaş tavsiyesiyle bu salonu seçtim diyenlerin oranı 18-30 yaş grubunda %50,3 iken, 31-45 yaş grubunda %34,1'dir. 46 yaş grubunun eve ve işe yakınlığı seçeneğinde %44,2'dir. Bu farklılıklar istatistik olarak 0,05 seviyesinde anlamlılığı ifade etmektedir.

Tablo 5.
En Çok Kullandığınız Spor Aletleri Nelerdir? Sorusunun Yaş Gruplarına Göre Değerlendirilmesi

Parametre		18-30 yaş	31-45 yaş	46 ve üzeri yaş	p
Koşu Bandı	n	116	66	38	,044*
	%	69,5	72,5	88,4	
Bisiklet	n	78	48	23	,555
	%	46,7	52,7	53,5	
Mekik	n	65	44	14	,165
	%	38,9	48,4	32,6	
Ağırlık İstasyonları	n	60	39,6	25,6	,284
	%	35,9	39,6	25,6	
Diğer	n	7	9	3	,195
	%	4,2	9,9	7	

p < ,05

Tablo 5'te gruplar arasındaki koşu bandı aletini kullanma farklılıkları istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Tablo 6.
Spor Salonuna Gelmekteki Amacınız Nedir? Sorusunun Vücut Ağırlığına Göre Değerlendirilmesi

Parametre		Düşük kilolu	Normal	Fazla kilolu	Obez	p
Stres atmak	n	28	82	23	6	,151
	%	50	49,7	39,7	27,3	
Kilo Vermek	n	11	76	38	17	,000*
	%	19,6	46,1	65,5	77,3	
Spor yapmak	n	38	99	31	7	,027*
	%	67,9	60	53,4	31,8	
Doktorum önerdiği için	n	3	7	9	4	,009*
	%	5,4	4,2	15,5	18,2	
Vakit geçirmek	n	13	22	6	-	,039*
	%	23,2	13,3	10,3	-	
Kilo almak	n	3	5	2	-	,677
	%	5,4	3	3,4	-	
Sağlıklı Olmak	n	35	97	35	17	,415
	%	62,5	58,8	60,3	77,3	
Vücut Geliştirmek	n	5	35	8	2	,105
	%	8,9	21,2	13,8	9,1	
Diğer	n	2	2	-	-	,356
	%	3,6	1,2	-	-	

*p < ,05

Tablo 6'de araştırmaya katılan bireylerin spor salonuna gelmekteki amaçlarına bakıldığında istatistiksel açıdan 0,05 düzeyinde bir farklılığa rastlanmıştır.

Tablo 7.
Neden Bu Spor Salonunu Tercih Ettiniz? Sorusunun Vücut Ağırlığına Göre Değerlendirilmesi

Parametre		Düşük Kilolu	Normal	Fazla Kilolu	Obez	p
Arkadaş Tavsiyesi ile	n	28	72	19	7	,410
	%	50	43,6	32,8	31,8	
Eve-İşe Yakın	n	12	40	22	7	,318
	%	21,4	24,2	37,9	31,8	
Tesadüfen	n	10	22	8	3	,136
	%	17,9	13,3	13,8	13,6	
Diğer	n	6	31	9	5	,227
	%	10,7	18,8	15,5	22,7	

Tablo 7'de grupların spor salonlarını tercih oranları görülmektedir.

Tablo 8.
En çok kullandığınız spor aletleri nelerdir? Sorusunun Vücut Ağırlığına Göre Değerlendirilmesi

Parametreler		Düşük kilolu	Normal	Fazla kilolu	Obez	p
Koşu Bandı	n	39	113	48	20	,038*
	%	69,6	68,5	82,8	90,9	
Bisiklet	n	31	77	27	14	,353
	%	55,4	46,7	46,6	63,6	
Mekik	n	18	68	27	10	,434
	%	32,1	41,2	46,6	45,5	
Ağırlık İstasyonları	n	10	65	22	10	,020*
	%	17,9	39,4	37,9	45,5	
Diğer	n	4	9	3	3	,495
	%	7,1	5,5	5,2	13,6	

*p < ,05

Tablo 8'de katılımcıların kullandıkları spor aletlerine bakıldığında ,05 seviyesinde anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Tablo 9.
Spor Salonuna Gelmekteki Amacınız Nedir? Sorusunun Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Parametreler		Erkek	Kadın	p
Stres atmak	n	38	101	,034*
	%	37,6	50,5	
Kilo Vermek	n	32	110	,000*
	%	31,7	55	
Spor yapmak	n	64	111	,191
	%	63,4	55,5	
Doktorum önerdiği için	n	8	15	,897
	%	7,9	7,5	
Vakit geçirmek	n	15	26	,658
	%	14,9	13	
Kilo almak	n	6	4	,072
	%	5,9	2	
Sağlıklı Olmak	n	49	135	,001*
	%	48,5	67,5	
Vücut Geliştirmek	n	38	12	,000*
	%	37,6	6	
Diğer	n	2	2	,483
	%	2	1	

*p < ,05

Tablo 9'da araştırmaya katılan bireylerin spor salonlarına gelmekteki amaçları değerlendirildiğinde istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlılık ortaya çıkmaktadır.

Tablo 10.
Neden Bu Spor Salonunu Tercih Ettiniz? Sorusunun Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Parametre		Erkek	Kadın	p
Arkadaş Tavsiyesi İle	n	42	84	,722
	%	41,6	42	
Eve-İşe Yakın	n	30	51	,255
	%	29,7	25,5	
Tesadüfen	n	15	28	,149
	%	14,9	14	
Diğer	n	14	37	,139
	%	13,9	18,5	

Tablo 10'da cinsiyetler arasındaki spor salonu tercih nedenleri görülmektedir.

Tablo 11.
En Çok Kullandığınız Spor Hangileridir? Sorusunun Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Parametre		Erkek	Kadın	P
Koşu Bandı	n	66	154	,031*
	%	65,3	77	
Bisiklet	n	42	107	,051*
	%	41,6	53,5	
Mekik	n	46	77	,240
	%	45,5	38,5	
Ağırlık İstasyonları	n	62	45	,000*
	%	61,4	22,5	
Diğer	n	3	16	,090
	%	3	8	

*p < ,05

Tablo 11'de kadın ve erkek araştırmacıların kullandıkları spor aletlerinin dağılımındaki farklılık istatistiki olarak ,05 seviyesinde anlamlılığı ifade etmektedir.

Tartışma

Fitness salonlarına giden bireylerin beklentilerini belirlemeye yönelik yapılan bu araştırmaya 200 kadın 101 erkek toplam 301 kişi katılmıştır.

Araştırmaya katılan bireyler yaş ortalamalarına, vücut ağırlıklarına, cinsiyetlerine ve medeni durumlarına göre değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin, spor salonuna gelmekteki amaçları yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde; 46 yaş ve üzeri grubun 62,8 oranında sağlıklı olmak için ve daha sonra %53,5 oranıyla kilo vermek için spor salonuna geldiklerini ifade ettikleri görülmüştür. 31-45 yaş grubu %62,8 oranında sağlıklı olmak için ve daha sonra sırayla %56 oranıyla spor yapmak için ve %52,7 oranıyla kilo vermek için spor salonuna geldiklerini ifade etmişlerdir. 18-30 yaş grubu ise %64,7 oranıyla spor yapmak, %58,7 oranında sağlıklı olmak ve daha sonra da %49,1 oranıyla stres atmak için spor salonuna geldikleri görülmüştür. Görüldüğü gibi bireylerin spor salonlarına gelme amaçları yaş gruplarına göre farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar yaşın verdiği fiziksel, ruhsal ve sosyolojik beklentilere göre değiştiğinin de bir göstergesidir. Bu çalışmada elde edilen diğer bir bulgu ise vücut geliştirmek için spor salonlarına giden bireylerin en yüksek oranda 18-30 yaş grubu bireylerinin olmasıdır. Gruplar arasındaki bu farklılık istatistiki olarak da anlamlı bulunmuştur (p < ,05). Doktor önerdiği için spor salonlarına gidenlerin oranı 46 yaş ve üzeri bireylerde diğer yaş gruplarına göre daha fazla oranlardadır. Bu farklılıklarda istatistiki olarak anlamlılığı ifade etmiştir (p < ,05). İstatistiki olarak anlamlı diğer bir farklılık ise 18-30 yaş grubunun %64,7 oranıyla spor yapmak için salonlara gitme istekleridir. Bu durum diğer yaş gruplarına göre oldukça yüksek oranlardadır (p < ,05).

Araştırmaya katılan bireylerin, "Neden Bu Spor Salonunu Tercih Ettiniz" sorusuna verdikleri cevaplar yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde; arkadaş tavsiyesi ile bu spor salonuna gittim diyenlerin en yüksek %50,3 oranıyla 18-30 yaş grubunda olduğu görülmüştür. İş yerine veya eve yakın olduğu için bu salonu seçtim diyenler ise %44,2 oranıyla 46 ve üzeri yaşlarda olduğu görülmüştür. Tesadüfen ve diğer sebeplerden bu salonu seçtim diyenlerin oranları %12 ile %18 aralığındadır. Bu oranlar ise yüksek değerlerde değildir. Yaş gruplarının spor salonunu tercih etme nedenleri arasındaki bu farklılıklar istatistiki olarak da anlamlıdır (p < ,05). Bu sonuçlar, 18-30 yaş aralığındaki bireylerde arkadaş ve grup yönlendirmesinin oldukça etkili olduğunun bir göstergesidir. Ayrıca

46 ve üzeri yaşlardaki bireylerde ise spor salonunun yakın olmasının önemli olduğu ve bu bireylerin spor salonuna en kısa yoldan ulaşma çabası içerisinde olduklarının bir göstergesidir.

Araştırmaya katılan bireylerin, en çok kullandıkları spor aletlerine bakıldığında; Fitness salonlarına giden bireylerin %70'den fazlası koşu bandını kullandıklarını belirtmişlerdir. Koşu bandı kullanım oranları, 18-30 yaş grubunda %69,5 oranında, 31-45 yaş grubunda %72,5 oranında ve 46 yaş ve üzeri grupta ise %88,4 oranındadır. Gruplar arasındaki bu farklılıklar istatistiki olarak da anlamlıdır (p < ,05). Araştırma sonuçları göstermektedir ki 46 yaş ve üzeri grubun büyük bölümü fitness salonlarında koşu bandı kullanmaktadır.

Bisiklet kullanımı 18-30 yaş grubunda %46,7 oranında iken diğer 2 yaş grubunda %53 oranındadır. Bisiklet kullanımı yaş gruplarında benzerlik göstermektedir. Mekik çekimi, 18-30 yaş grubunda %38,9 oranında iken, 31-45 yaş grubunda ise %48,4 oranındadır. 46 yaş ve üzeri grupta ise %32,6 oranındadır. Ağırlık istasyonlarının kullanımları ise 46 ve yaş üzeri bireylerde %25,6 oranıyla diğer yaş gruplarına daha göre düşük seviyededir. Bu değerlerden de görüldüğü gibi 46 ve yaş üzeri grup diğer gruplara oranla daha az mekik egzersizlerini ve ağırlık istasyonlarını tercih etmektedirler. Bu durum onların fiziksel yapılarıyla açıklanabilir.

Araştırmaya katılan bireylerin vücut ağırlıklarına göre, spor salonuna gelmekteki amaçları değerlendirildiğinde; düşük kilolu bireylerin %62,5 oranında sağlıklı olmak ve %67,9 oranında da spor yapmak için spor salonlarına gittikleri ifade etmişlerdir. Bu oranlar düşük kilolu bireylerin en yüksek oranlarda spor salonlarına gitme nedenleri olarak görülmektedir. Normal kilolu bireylerin daha çok spor yapmak, sağlıklı olmak ve stres atmak için spor salonuna geldikleri görülmektedir. Fazla kilolu bireylerin en çok %65,5 oranıyla kilo vermek için sonrasında ise sırayla %60,3 oranında sağlıklı olmak ve %53,4 oranıyla da spor yapmak için spor salonlarına gittikleri görülmüştür. Obez olan bireyler ise fazla kilolu bireylere benzer şekilde yaklaşık %80 oranlarda kilo vermek ve sağlıklı olmak için amaçlı spor salonuna gittiklerini ifade etmişlerdir. Obez ve fazla kilolu bireylerin doktor önerisi ile spor salonlarına gitme oranları düşük ve normal kilolu oranlara göre daha seviyelerdedir. Bu farklılıklar istatistiki olarak da anlamlılığı ifade etmektedir (p < ,05). Bunun yanında vücut ağırlıkları değişkenlerine göre kilo vermek, spor yapmak ve vakit geçirmek için spor salonlarına gitme nedenlerindeki farklılıklar istatistiki olarak da anlamlılık ifade etmiştir (p < ,05).

Araştırmaya katılan bireylerin vücut ağırlıklarına göre, "Neden Bu Spor Salonunu Tercih Ettiniz?" sorusuna verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde; fazla kilolu ve obez bireylerin, eve ve iş yerine yakın olduğu için spor salonunu tercih etme oranlarının, normal ve düşük kilolu bireylere göre belirgin bir şekilde yüksek düzeydedir. Bir başka ifade ile spor salonuna giderken bile daha az hareket ederek, bir an önce spor salonuna gitmek istemektelerdir. Bu durum fazla kilolu ve obez bireylerin hareket etme zorluklarından kaynaklandığı düşünülebilir. Düşük kilolu bireylerin %50'si arkadaş tavsiyesi ile bu spor salonunu tercih ettiğini beyan etmişlerdir. Bunu sırasıyla %43,6 oranıyla normal kilolu bireyler, %32,8 oranıyla fazla kilolu bireyler ve %31,8 oranıyla da obez bireyler takip etmiştir. Elde edilen verilerde dikkat çeken bir diğer husus ise bir spor salonunu tercih etme kriterleri içerisinde arkadaş tavsiyesinin en yüksek oranlarda olduğudur. Bu durum toplumsal etkileşimin ve grup dinamiği ile birlikte hareket edildiğinin bir göstergesidir. Tesadüfen bu salonu seçtim diyenlerde yine en yüksek oran %15,5 ile düşük kilolu bireylerde görülmüştür. Diğer grupta ise tesadüfen bu salonu seçme oranları yaklaşık %13 civarındadır. Tesadüfen ya da diğer sebeplerle spor salonunu seçiminin çok yüksek oranlarda olmadığı

başka bir çalışma bulgusudur. Vücut ağırlıkları ile spor salonunu tercih etme nedenleri arasındaki bu farklılıklar istatistiki olarak da anlamlıdır ($p < ,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin vücut ağırlıklarına göre, en çok kullandıkları spor aletleri tercihlerine bakıldığında, koşu bandını kullanma oranları düşük kilolu bireylerde %69,9, normal kilolularda %68,5, fazla kilolu bireylerde %82,8 ve obezlerde ise %90,9'dur. Fazla kilolu ve obez bireyler koşu bandını diğer gruplara oranla çok daha fazla kullanmaktadırlar. Benzer şekilde obez bireyler bisiklet egzersizlerini %63,6 oranıyla diğer gruplara göre daha fazla tercih etmişlerdir. Bu durum fiziksel özellikleri itibarıyla fazla kilolu ve obez bireylerin doğal yürüyüş formatına en uygun bir şekilde öncelikle koşu bantlarını, sonrasında ise bisiklet egzersizlerini tercih ettiklerinin bir göstergesidir. Araştırma bulgularında dikkat çekici diğer bir husus ise fazla kilolu ve obez bireyler ağırlık istasyonlarını ve mekik egzersizlerini diğer gruplara oranla çok daha fazla kullanmalarıdır. Gruplar arasındaki koşu bandı ve ağırlık istasyonlarının kullanım oranlarındaki farklılıklar istatistiksel olarak da anlamlılık ifade etmektedir ($p < ,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre spor salonuna gelmekteki amaçları değerlendirildiğinde; erkek bireylerin en yüksek seviyede %63,4 oranıyla spor yapmak için spor salonlarına gittikleri görülmüştür. Sonrasında sırayla, sağlıklı olmak için %48,5, vücut geliştirmek için %37,6, stres atmak için %36,7, kilo vermek için %31,7, vakit geçirmek için %14,9, doktorum önerdiği için %7,9, kilo almak için %5,9, diğer %2 ve cevaplarını vermişlerdir. Kadınların değerlendirmelerine bakıldığında ise öncelikli olarak sağlıklı olmak %67,5 oranında spor salonlarına gittikleri görülmüştür. Sonrasında ise en yüksek oranlarda spor yapmak %55,5, kilo vermek %55 ve stres atmak için %50,5 spor salonuna gittikleri görülmektedir. Veriler bakıldığında kadınların erkeklere oranla, sağlıklı olmak, kilo vermek ve stres atmak için daha fazla spor salonlarına gittikleri görülmüştür. Erkeklerin ise kadınlara oranla vücut geliştirmek için daha fazla spor salonlarına gittikleri görülmüştür. Erkek ve kadınların spor salonuna gitme amaçlarındaki bu farklılıklar istatistiksel olarak da anlamlılığı ifade etmektedir ($p < ,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre, "Neden Bu Spor Salonunu Tercih Ettiniz?" sorusuna verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde; erkek bireyler %41,6'sı arkadaş tavsiyesi ile %29,7'si ev ve iş yerine yakın olmasıyla, %14,9'u tesadüfen ve %13,9'u diğer sebeplerden dolayı demişlerdir. Kadınların ise %42'sinin arkadaş tavsiyesi ile, %25,5'inin ev ve işe yakın olması sebebiyle, %14'ünün tesadüfen ve %18,5'inin de diğer sebeplerden dolayı spor salonunu tercih ettikleri cevaplarını verdikleri görülmektedir. Erkekler ve kadınların spor salonlarını tercih nedenleri benzerlik göstermektedir. Cinsiyetler arasındaki spor salonu tercih nedenleri arasında rakamsal olarak farklılıklar olsa da bu farklılıkları istatistiki olarak anlamlılık ifade etmemektedir ($p > ,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerine göre, en çok kullandıkları spor aletleri tercihlerine bakıldığında Erkeklerin %61,4 oranında kadınların ise %22,5 oranında ağırlık istasyonlarını kullandıkları görülmüştür. Bu durum erkeklerin daha çok ağırlık antrenmanlarını tercih ettiklerinin bir göstergesidir. Kadınların ise erkeklere oranla koşu bandını ve bisiklet egzersizlerini daha fazla kullandıkları görülmüştür. Bu durum kadınların kardio çalışmalarını daha çok tercih ettikleri şeklindedir. Bu sonuç kadınların yukarıdaki sonuçlarda da görüldüğü gibi fazla kilolardan kurtulmak için spor salonlarına gittikleriyle de örtüşmektedir. Spor aletlerini kullandığı bu farklılıkların istatistiksel olarak ,05 seviyesinde anlamlı farklılığı ifade ettiği görülmektedir ($p > ,05$).

Farklı değişkenler göre fitness merkezlerinden beklentiler, memnuniyetler ve katılım nedenlerinin incelendiği literatür bilgilerine bakıldığında, birçok araştırmacı katılımcıların yaş durumlarını incelediğinde, 20-30 yaş aralığındaki kadınların daha çok egzersiz ve sportif etkinliklere katıldığını ifade etmişlerdir (Akça & Sunay, 2012; Eyer, 2003; Yıldırım ve ark., 1996). Çakmak ve Tapşın (2020) yaptıkları bir araştırmada belediyelerin sunduğu spor hizmetlerinden 26 ile 45 yaş aralığındaki bireylerin daha fazla yararlandığını ifade etmişlerdir. Bingöl ve Doğan (2010), çalışmalarında, 50 yaşın üzerinde olan bireylerin, daha genç yaşta olan bireylere oranla, spordan ve spor merkezlerinden beklentilerinin gerçekleşme düzeylerinin azaldığını ifade etmişlerdir. Gordon ve Scott (1976) da yaptıkları bir araştırmada, bireylerin yaşları yükseldikçe sportif faaliyetlerden uzaklaştıklarını bildirmişler.

Tunçel yaptığı çalışmada, öğretmenlerin çeşitli etkinliklere katılma nedenlerinin başında fiziksel uygunluk ve sağlıklı olmanın geldiğini ifade etmiştir (Tunçel, 1999). Duran, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlık durumlarını korumak yada geliştirmek için spor salonlarına yöneldiklerini ifade etmiştir (Duran, 2013). Akça ve Sunay (2012) yaptıkları bir araştırmada Sağlıklı olmak için özel spor merkezlerine gelen bireylerin oranı %49,5 iken, öz saygıyı arttırmak için gelen üyelerin oranı %38,1'dir. Boş zaman değerlendirilmesi ve iş, okul sonrası stres atımı için özel spor merkezlerine gelen üyelerin oranları sırasıyla %40,6 ve %39,2 iken, benlik duygusunu geliştirmek için gelen üyelerin oranı %38,1 ve yeni deneyimler kazanmanın oranı ise %33,3'tür (Akça & Sunay, 2012). Aytan, yaptığı çalışmada, spor yapan kadınların spordan beklentilerinin başında kilo verme (%43,3) ve zinde olma (%50) beklentilerinin geldiği sonucuna varmıştır (Aytan, 2013). Birçok literatür bulgusunda görüldüğü gibi öncelikli olarak sağlığın korunması için spor salonları tercih edilmiştir.

Eroğlu'nun İstanbul'da spor merkezlerinde üyelik yenilemelerini etkileyen faktörler üzerine yapmış olduğu çalışmada araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun spor yaptıkları tesisi tavsiye ettiklerini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda düzenli olarak spora katılım ile spor merkezinin eve veya işyerine uzak olması ilişkisini de ele alan Eroğlu düzenli olarak spor yapmayanların spor merkezine gelişi etkili olan spor merkezinin eve ve işyerine uzak olması probleminde düzenli olarak spor yapanlara göre daha fazla etkilenebilirler sonucuna ulaşmıştır (Eroğlu, 2006). Altun ve ark. (2020) yaptıkları çalışmada, bireylerin spor salonunu seçerken eve-işe olan uzaklığa, arkadaş tavsiyesine, eğitmenlerin yeterlilik düzeyleri ve hizmet kalitesi için araştırma yaparak seçtikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Öztürk yaptığı çalışmada, kadınların erkeklere göre ortam koşulları kalitesinden daha memnun oldukları ve beklentilerinin de yüksek olduğunu saptamıştır (Öztürk, 2010). Bıyıklı'nın yapmış olduğu çalışma da cinsiyetlere göre egzersize başlama nedenlerine bakılacak olursa genellikle fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı kalmak, kilo vermek ve fiziksel performansı artırmak olarak ortaya çıkmaktadır, yalnızca rekabet içeren aktiviteleri sevmeyi erkek katılımcılar daha önemli neden olarak görmektedir. Ayrıca fiziksel olarak sağlıklı kalmak evli katılımcılar açısından diğer katılımcılara oranla çok daha önemli bir neden olarak öne sürülmektedir (Bıyıklı, 2007).

Literatür bulgularına bakıldığında bir çok sonuç çalışma bulgularımızı destekler yöndedir.

Yaş grupları açısından Fitness salonlarına gitme nedenlerine bakıldığında tüm yaş gruplarında öncelikle spor yapmak, sağlıklı olmak ve stres atmak önemli faktörler olarak görülmüştür. 18-30

yaş grubu diğer yaş gruplarına göre vücut geliştirmeyi tercih ederken, 46 yaş ve üzeri de doktor önerisi ve sağlık için spor salonlarına gitmektedirler.

Obes ve kilolu bireylerde fitness salonlarına gitme nedenlerinde kilo vermek ve sağlıklı olmak ön plana çıkmaktadır. Yaş, kilo ve cinsiyet gruplarında spor salonunu tercih ederken arkadaş tavsiyesinin önemli oranda etkili olmaktadır. Yine fitness salonunun, ev ve iş yerine yakın olması da önemli bir tercih nedenidir. Özellikle obes ve kilolu bireylerde fitness salonlarının ev ve iş yerlerine yakın olmalarını tercih etmişlerdir.

Koşu bandı, bisiklet ve ağırlık istasyonları en çok kullanılan ekipmanlardır. Koşu bandı bayanlarda erkeklere oranla daha fazla kullanılmaktadır. Ağırlık istasyonlarını 18-30 yaş gurubu ve erkekler daha çok tercih etmektedirler.

Sonuç ve Öneriler

Bireylerin, stres atmak, kilo vermek, spor yapmak ve sağlıklı olmak için spor salonlarına geldiklerini göstermektedir. Spor salonunu tercih etme durumlarında ise arkadaş tavsiyesi oranları oldukça yüksektir. Bunu salonun, ev ve iş yerine yakın olması durumu izlemektedir. Katılımcıların, en koşu bandı ve serbest ağırlıkları kullandıkları görülmüştür.

Ayrıca bu çalışmada elde edilen bulgular ve öneriler doğrultusunda, işletme sahiplerinin fitness salonlarına gelen bireylerin düşünceleri ve beklentileri noktasında salonlarında ve çalışma şekillerinde düzenlemeler yapılabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – Y.O.; Denetleme – Y.O.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – N.G.; Analiz ve/veya Yorum – Y.O.; Literatür Taraması – N.G.; Yazıyı Yazan – Y.O., N.G.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – Y.O.; Supervision – Y.O.; Data Collection and/or Processing – N.G.; Analysis and/or Interpretation – Y.O.; Literature Search – N.G.; Writing Manuscript – Y.O., N.G.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

Akça, N. Ş., & Sunay, H. (2012). Özel spor merkezlerine üye olan bireylerin spora yönelme nedenleri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1474-1493.

Altun, M., Birtürk, A., & Soykan, A. (2020). Türkiye ve Dünyada Fitness Salonu Müşteri Beklentileri: Sistematiik Bir Derleme. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 34-47.

Aydın, A., (2019). Fitness Salonu Kullanan Bireylerin Fiziksel Aktivitelerine Etki Eden Faktörler (Yalova Örneği). *Spor Eğitim Dergisi*, 3(1), 54-68.

AYTAN KORUCU, G. (2013). Kadınların spora olan ilgilerinin incelenmesi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 777-790.

Bıyıklı, T. (2007). *Vücut İmgesinin ve Özel Spor Salonlarının Egzersize Başlama ve Devam Etme Motivasyonu Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi., Gazi Üniversitesi, Ankara.

Bingöl, A., & Doğan, A. A. (2010). The satisfaction amount of people who continues sport centers from sport and sport centers. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(3), 199-203.

Bodet, G. (2006). Investigating customer satisfaction in a health club context by an application of the tetraclasse model. *European Sport Management Quarterly*, 6, 149-65. [Crossref]

Çakmak, G., & Tapşın, F. O. (2020). Belediyelerin Sunduğu Spor Hizmetlerine Yönelik Halkın Algı ve Beklentileri-Adapazarı İlçesi Örneği. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 263-275. [Crossref]

Duran, A., (2013). *Vücut Geliştirme ve Fitness Salonlarına Giden Bireylerin Beklentileri (Lefkoşa Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, s. 19, 21, 23, Lefkoşa, KKTC

Eroğlu, E. (2006). *Spor Merkezlerinde Üyelik Yöntemlerini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması.*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Eyler, A. (2003). Personal, social and environmental correlates of physical activity in rural midwestern white women. *American Journal of Preventive Medicine*, 25, 86-92. [Crossref]

Ferrand, A., Robinson, L., & Valette, P. (2010). The intention-to-repurchase paradox: A case of the health and fitness industry. *Journal of Sport Management*, 24, 83-105. [Crossref]

Gordon, C. G., & Scott, J. (1976). In *Leisure and Lives: Personal Expressivity Across The Lifespan in Handbook of Aging and The Social Sciences*, (310-341), New York: Van Nostrand Reinhold Company.

Güçlü, M. (2008). *Kırıkkale İl Merkezi İlköğretim ve Lise Öğrencilerinin Beslenme ve Spor Aktivite Alışkanlıklarının Büyüme Durumlarıyla İlişkinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.

Karayol, M., Turhan, M. Ö., Ünver, R., & Ergenekon, B. (2020). Fitness Salonlarını Kullanan Bireylerin Müşteri Memnuniyet Durumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies-Social*, 15(3), 1261-1274. [Crossref]

Kaya, L. G., Yücedağ, C., Aşıkutlu, H. S., & Keskin, R. (2019). Üniversite fitness merkezlerinde kullanıcı memnuniyetinin incelenmesi: MAKÜ ve PAÜ örneği. *Uluslararası Mühendislik Tasarım ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 1-9.

O'Sullivan, E. L., (2012). *Power, Promise, Potential, and Possibilities of Parks Recreation and Leisure*. G. Kassing (Ed), An Introduction to Recreation and Leisure, NewYork: Human Kinetics.

Öztürk, H. (2010). *Sağlıklı Yaşam ve Spor Merkezi Müşterilerinin Tatmin Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenlerle İlişkinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Sağıroğlu, İ., & Ayar, H. (2017). Fitness ve Crossfit Merkezlerine Rekreatif Egzersiz Amaçlı Katılımda Etkili Olan Motivasyon Faktörlerinin İncelenmesi. *The Journal of International Anatolia Sport Science*, 2(2), 167-179. [Crossref]

Soybalı, H. H., Kabakulak, A., & Başar, B. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Düzeyi Üzerindeki Etkisi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği. *Journal of Recreation and Tourism Research/JRTR*, 7(2), 107-134. [Crossref]

Tunçel E. F. (1999). *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıklarında Sporun Yeri (İzmir İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Yıldırım, İ., Yetim, A., & Şenel, Ö. (1996). Farklı cinsiyetteki lise öğrencilerinin beden eğitimidersinden beklentileri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1, 52-57.

Spor Bilimleri Fakültelerinde Görev Yapan Akademik Personellerin Psikolojik Sermayeleri ile İş Stresi İlişkilerinin İncelenmesi

Investigation of the Relationship between Psychological Capitals and Work Stress of Academic Staff Working in Faculty of Sports Sciences

Burak KARABABA¹
Muharrem Alparslan
KURUDİREK²
Muhammet İrfan
KURUDİREK³

¹Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye
²Atatürk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye
³Artvin Çoruh Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, Artvin, Türkiye

ÖZ

Bu çalışma spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personellerin psikolojik sermayeleri ile iş stresi ilişkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personellerin psikolojik sermaye durumlarını incelemek için "psikolojik sermaye ölçeği" kullanılmıştır. Spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personellerin iş stresi durumlarını incelemek için "iş stresi ölçeği" kullanılmıştır. Toplanan verilere ait bilgiler SPSS programına işlendikten sonra bazı ilişkisel karşılaştırmalar için Mann-Whitney U testi, bazı ilişkisel karşılaştırmalar için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Katılımcıların unvan değişkenine göre iş stresi ölçeği, psikolojik sermaye ölçeği ve alt boyut ortalamalarının çoklu karşılaştırma sonucuna göre psikolojik sermaye ölçeği öz yeterlilik alt boyutunda Doç. Dr. unvanına sahip katılımcıların, Arş. Gör. ve Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Katılımcıların çalışma yaşı değişkenine göre iş stresi ölçeği, psikolojik sermaye ölçeği ve alt boyut ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda psikolojik sermaye ölçeği öz yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre psikolojik sermaye ölçeği öz yeterlilik alt boyutunda 16-20 yıl arası çalışma yaşına sahip katılımcıların, 1-5 yıl arası çalışma yaşına sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor bilimleri, psikolojik sermaye, iş stresi

ABSTRACT

This study aims to examine the relationship between psychological capital and job stress of academic staff working in sports sciences faculties. The "psychological capital scale" was used to examine the psychological capital status of the academic staff working in the faculties of sports sciences. The "work stress scale" was used to examine the job stress status of academic staff working in sports science faculties. After the information of the collected data was processed into the SPSS program, the Mann-Whitney U test was used for some relational comparisons and the Kruskal Wallis H test for some relational comparisons. According to the results of multiple comparisons of the job stress scale, psychological capital scale and sub-dimension averages according to the title variable of the participants, in the psychological capital scale self-efficacy sub-dimension, Assoc. Dr. Participants with the title of Res. See. and Dr. Instructor It is seen that they have a statistically significantly higher mean rank than the participants with the title of member. As a result of the comparison of the job stress scale, psychological capital scale and sub-dimension averages according to the working age variable of the participants, a statistically significant difference was found between the groups in the psychological capital scale self-efficacy sub-dimension. According to the results of multiple comparisons, it is seen that participants with a working age of 16-20 years in the psychological capital scale self-efficacy sub-dimension have a statistically significantly higher mean rank than participants with a working age of 1-5 years.

Keywords: Sports sciences, psychological capital, work stress

Giriş

Psikolojik sermaye; tecrübeye dayanan ödüllerin (bilgi, beceri, yetenek gelişimi) kazanımı sonucunda, bugün ve geleceğe yönelik bireysel faydaların elde edilebileceğine ilişkin bütüncül ruhsal durum olarak tanımlanmaktadır (Erkuş & Fındıklı, 2013). 2004 yılında, pozitif psikoloji ve pozitif örgütsel davranış yaklaşımlarından hareketle, Fred Luthans ve arkadaşları, ekonomik, sosyal ve insan

sermayelerini analiz ederek ve bu kavramlarla ilişkilerini kurarak, bireylerin pozitif güçlerine odaklanan psikolojik sermaye kavramını ortaya koymuşlardır (Erkmen & Esen, 2013).

Psikolojik sermaye bireylerin şimdiki zamanda sahip olduğu ve gelecek zamanda gelişim sağlayacağı özellikler bütünü olarak temel bir sermayeyi ifade etmekte ve dört alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar; bireyin işine yönelik gerekli çabayı göster-

Geliş Tarihi/Received: 22.02.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 08.03.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Burak KARABABA
E-posta: burak.karababa@erzurum.edu.tr

Cite this article: Karababa, B., Kurudirek, M. A., & Kurudirek, M. İ. (2022). Investigation of the relationship between psychological capitals and work stress of academic staff working in faculty of sports sciences. *Research in Sport Education and Sciences*, 24(1), 29-36.

Copyright@Author(s) - Available online at: sports-sciences-ataunipress.org

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

receğine ilişkin kendine güvenmesi “öz yeterlilik”, şimdi ve gelecekte başarılı olmaya ilişkin olumlu yaklaşımı “iyimserlik”, amaçların başarılmasına yönelik beklentisi “umut” ve zorluklar karşısında sağlam duruşunu gösteren “dayanıklılık” olarak tanımlanmaktadır (Erkuş & Fındıklı, 2013).

- **Öz Yeterlilik:** Bireyin verilen görevi veya bir işi yapabileceğine dair inancı olarak tanımlanmaktadır. Kişinin öz yeterliliğinin yüksek olması iş yapabileceğine dair inancının da yüksek olmasını sağlamaktadır. Öz yeterlilik seviyesi yüksek olan çalışanların görevlerini başarıyla gerçekleştirmek için daha fazla çaba harcadıkları ve çalıştıkları gözlemlenmiştir. Öz yeterlilik, örgütün belirlemiş olduğu hedefleri gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyulan hareket biçimi, motivasyon ve bilişsel kaynağı belirlemede bireyin yeteneklerine olan inanç ve güveni olarak ifade edilmektedir (Karatepe ve ark., 2019).
- **İyimserlik:** İyimserlik kavramı, bireylerin gelecekle ilgili beklentileriyle ilgilidir. Genel bir ifadeyle iyimserliği gelecekte iyi şeyler olacağı beklentisi olarak tanımlanabilir. Seligman, Parks ve Steen, iyimserliğin öğrenilebilecek bir süreç olduğunu savunur ve düşük düzeyde iyimser olan bireylerin kendilerini eğiterek gelecekte pozitif sonuçlar elde edebileceklerine kendilerini inandırabileceklerini ifade eder. Pozitif psikolojinin esas aldığı “gerçekçi” diye tanımladığı iyimserlik; çok dinamik, değişebilir, geliştirilebilir ve durumsal bağlamda ele alınması gereken öğrenilebilir bir süreçtir (Keser & Kocabaş, 2014).
- **Dayanıklılık:** Önemli bir değişiklik, risk veya olumsuzluk durumuyla karşılaşıldığında bu durumlara uyum sağlama ve bunlarla başa çıkma yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Kavram iş hayatı açısından ele alındığında, “zorluklar, çatışmalar ve hatta ilerleme ve artan sorumluluklar gibi olumlu olaylar karşısında bireyin kendini toplayabilmesini sağlayan geliştirilebilir bir kapasite” olarak tanımlanabilir (Biçkes ve ark., 2014).
- **Umut:** Bireyin hedeflere ulaşma yolunda gösterdiği çaba ve kararlılık, bu hedeflere ulaşırken kullanabilecekleri alternatif yolları belirlemesidir (Kaya ve ark., 2014). Umut, amaca yönelik enerji ve birbirinin yerine geçebilecek türde yolların karşılıklı etkileşiminden ortaya çıkan pozitif motivasyonel bir durumdur (Çalışkan & Pekkan, 2017).

İnsan kaynaklarının anlaşılması ve yönetilmesi konusunda, psikolojik sermaye yeni bir bakış açısı ve yaklaşım getirmektedir. Bu bakış açısını diğer yaklaşımlardan ayırt edebilmek için psikolojik sermayenin sahip olduğu bazı özellikler vardır. Bu özellikler (Polatci, 2014):

- Psikolojik sermaye pozitiftir.
- Psikolojik sermaye eşsizdir.
- Psikolojik sermaye ölçülebilirdir.
- Psikolojik sermaye durum temellidir, bu nedenle geliştirilebilirdir.
- Psikolojik sermaye iş performansı üzerinde etkilidir.

Stres, Latince kaynaklı olup Latince “estrictia” olarak ifade edilmektedir. Her dönemde insanların karşı karşıya olduğu stres, 17. yüzyılda felaket, bela, musibet, dert, keder, elem gibi anlamlarda kullanılırken 18 ve 19. yüzyıllarda güç, baskı, zor gibi anlamlarda objelere, kişiye, organlara ve ruhsal yapıya uygulanan güç, baskı ve zorlama anlamında kullanılmıştır. Günümüzde yöneticiler tarafından yüksek performans beklentileri ve çalışanların iş ve iş dışı birçok problemle uğraşma zorunlulukları nedeniyle işgörenlerin yaşadıkları stres sık sık gündeme gelmektedir (Turunç ve Çelik,

2010). Stres kavramını ilk kez Selye tarafından kullanılmış ve “Vücudun herhangi bir dış talebe verdiği özel olmayan tepkidir.” biçiminde tanımlanmıştır (Aydın, 2004).

İş stresi, çalışan ve çevresi arasındaki etkileşim sonucu oluşan gerilim ve olumsuz psikolojik durum olarak tanımlanmaktadır. Amerika Ulusal İş Güvenliği ve Sağlığı Kurumu iş stresini, “işten kaynaklı taleplerin çalışanın yeteneği, kaynakları veya ihtiyaçları ile uyumsuzdurumunda ortaya çıkan zararlı fiziksel ve duygusal tepkiler” olarak tanımlamaktadır (Yenihan ve ark., 2014). Kısacası iş stresi iş çevresinden kaynaklanan gergin durumlara kişinin verdiği cevaptır. Birçok iş çevresi faktörü iş stresiyle yakından ilgilidir. İş tehlike derecesi, görev çatışmaları, görev belirsizlikleri ve ağır iş yükü stresin artmasında etkilidir. İş çevresinde stresi artırıcı bazı faktörler işten kaynaklanan kötü iş koşulları, aşırı iş yükü veya iş azlığı, fiziksel tehlike, zaman baskısı ve vardiyalı çalışmadır. Diğer stres kaynakları yönetici ile olan ilişkiler, iş yerindeki güvenlik eksiklikleri ve ilerleme olanaklarındaki kısıtlamalardır. Çalışma yaşamında ortaya çıkan stres, iş görenin normal işlevlerini yerine getirmesinde bir engel olarak ortaya çıkmakta ve bireyin fiziksel ve duygusal olarak tepkilerini göstermesine sebep olmaktadır (Kaya ve ark., 2011).

Literatür incelendiğinde; psikolojik sermaye ve iş stresi üzerine çok sayıda çalışma yapıldığı, ancak psikolojik sermayenin iş stresi ile ilişkisi üzerine çalışmaların oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu çalışma, psikolojik sermayenin iş stresi arasındaki ilişkiyi incelemek üzere kurgulanmıştır. Bu çalışma spor bilimleri alanında lisans düzeyinde eğitim veren kurumlardaki akademik personelin psikolojik sermaye ile iş stresi ilişkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, katılımcıların iş stresi ve psikolojik sermaye düzeylerinin belirlenmesi bakımından tanımlayıcı, katılımcıların iş stresi ve psikolojik sermaye düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi bakımından ilişkisel bir yapıdadır.

Çalışma Evreni ve Örneklem

Çalışma evrenini spor bilimleri fakültelerinde akademik personel olarak görev yapan kişiler oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise evren içerisinden rastgele seçilen ve araştırmaya katılmayı kabul eden 84 akademisyenden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada katılımcılardan veri toplama amacı ile üç bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. İlk bölüm araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan kişisel bilgi formudur. Bu bölümde katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, unvan ve çalışma yaşı gibi sosyo-demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır. Anket formunun ikinci bölümünde katılımcıların iş yaşantısında yaşamakta oldukları stresin düzeyini belirlemek amacıyla House ve Rizzo (1972) tarafından geliştirilmiş olan iş stresi ölçeğinden yararlanılmıştır. İş stresi ölçeği tek boyut ve 7 maddeden oluşmaktadır. Efeoğlu (2006) İş Stresi Ölçeği’ni Türkçe’ye uyarlayan kişidir. Ölçek, beşli likert tipte hazırlanmıştır ve ölçek içerisinde ters ifadeler yer almamaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesinde, elde edilen yüksek skorlar iş stresinin yüksek seviyede algılanmasına neden olmaktadır. Karababa, ölçek için yaptığı güvenilirlik analizinde Cronbach’s alpha değerini 0,89 olarak tespit etmiştir (Karababa, 2021). Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach’s Alpha değeri 0,79 olarak bulunmuştur. Anket formunun üçüncü bölümünde katılımcıların örgütsel psikolojik sermaye düzeylerinin

belirlenmesi amacı ile Luthans ve ark. (2007) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması ise Çetin ve Basım tarafından 2012 yılında yapılan Psikolojik Sermaye Ölçeği kullanılmıştır. 24 madde ve 4 alt boyuttan oluşan ölçek 6'lı likert tipte hazırlanmıştır. Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach's Alpha değeri 0,94 olarak bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Çalışmada katılımcılardan elde edilen veriler IBM SPSS 20.0 (IBM Statistical Package for the Social Sciences Corp., Armonk, NY, ABD) yazılımı ile dijital ortama aktarılmıştır. İlk etapta frekans analizinin ardından toplanan verinin normal dağılım gösterip göstermediğini ortaya koymak amacı ile skewness ve kurtosis değerlerine ve katılımcı sayısının 50'nin üzerinde olması nedeniyle kolmogorov-smirnov testine başvurulmuştur. Söz konusu testler sonucunda verinin normal dağılım göstermemesi nedeniyle parametrik olmayan istatistik analizleri ile çeşitli testler yapılmıştır. Cinsiyet, medeni durum ve idari görev durumu aktiviteleri gibi ikili değişken grubuna sahip demografik özelliklere göre İş Stresi ve Psikolojik Sermaye Ölçeklerinden elde edilen puanların karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, ikiden fazla değişken grubuna sahip demografik özelliklere göre İş Stresi ve Psikolojik Sermaye Ölçeklerinden elde edilen puanların karşılaştırılmasında ise Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. İş Stresi ve Psikolojik Sermaye Ölçekleri arasındaki ilişkinin tespiti için ise Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Çalışmada analizler %95 güven aralığında gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Tablo 1.
Katılımcıların Demografik Değişkenlerine Yönelik Bilgiler

Cinsiyet	Erkek	Kadın
N	68	16
%	81	19
Medeni Durum	Evli	Bekar
N	38	46
%	45,2	54,8
İdari Görev	Evet	Hayır
N	28	56
%	33,3	66,7

Bölüm	Antrenörlük Eğitimi	BES Öğretmenliği	Rekreasyon	Spor Yöneticiliği
N	18	34	8	24
%	21,4	40,5	9,5	28,6

Unvan	Arş. Gör.	Dr. Öğr. Üyesi	Doç. Dr.	Prof. Dr.	
N	30	18	30	6	
%	35,7	21,4	35,7	7,1	
Yaş	24-28	29-33	34-38	39-43	44+
N	18	16	26	12	12
%	21,4	19	31	14,3	14,3
Çalışma Yaşı	1-5	6-10	11-15	16-20	21+
N	40	22	8	6	8
%	47,6	26,2	9,5	7,1	9,5
Toplam	N		%		
	84		100		

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların çoğunun erkek ($n = 68$, %81) olduğu, katılımcıların medeni durumlarında çoğunun bekar ($n = 46$, %54,8) olduğu, çalışmaya katılan 84 katılımcıdan 28 kişinin idari görevinin olduğu, en fazla katılımcının BES öğretmenliği bölümünden ($n = 34$ %40,5) olduğu, katılımcıların çoğunun Araştırma Görevlisi ve Doçent Doktor (Arş. Gör. $n = 30$ %35,7, Doç. Dr. $n = 30$ %35,7) ol-

duğu görülmektedir. Öte yandan katılımcıların çoğunun 34-38 yaş aralığında olduğu ($n = 26$ %31) ve son olarak katılımcıların çoğunun 1-5 yıl çalışma yaşına sahip oldukları görülmektedir ($n = 40$ %47,6).

Tablo 2.
Katılımcıların İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalama Değerleri

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
PS İyimserlik		2,67	6	4,85	0,601
PS Psikolojik Dayanıklılık		1,83	6	5,04	0,695
PS Umut	84	1	6	5,05	0,773
PS Öz Yeterlilik		1	6	5,22	0,825
Psikolojik Sermaye Ölçeği		1,63	6	5,04	0,657
İş Stresi Ölçeği		1,14	4,43	2,41	0,728

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların İş Stresi ölçeği, Psikolojik Sermaye ölçeği ve alt boyut ortalamaları incelendiğinde, İş stresi ölçeğinin ortalama değerlerinin $2,41 \pm 0,728$, Psikolojik Sermaye ölçeğinin ortalama değerlerinin $5,04 \pm 0,657$, psikolojik sermaye iyimserlik alt boyutunun $4,85 \pm 0,601$, dayanıklılık alt boyutunun $5,04 \pm 0,695$, umut alt boyutunun $5,05 \pm 0,773$, öz yeterlilik alt boyutunun ise $5,22 \pm 0,825$ olduğu görülmektedir.

Tablo 3.
Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Mann-Whitney U Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	Z	p
PS İyimserlik	Erkek	68	40,38	2746			
	Kadın	16	51,5	824	400	-1,652	,098
PS Psikolojik Dayanıklılık	Erkek	68	42	2856			
	Kadın	16	44,63	714	510	-0,391	,696
PS Umut	Erkek	68	44,44	3022			
	Kadın	16	34,25	548	412	-1,519	,129
PS Öz Yeterlilik	Erkek	68	43	2924			
	Kadın	16	40,38	646	510	-0,390	,696
Psikolojik Sermaye Ölçeği	Erkek	68	42,15	2866			
	Kadın	16	44	704	520	-0,274	,784
İş Stresi Ölçeği	Erkek	68	44,88	3052			
	Kadın	16	32,38	518	382	-1,850	,064

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet değişkenine göre İş stresi ölçeği, psikolojik sermaye ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Bununla birlikte İş stresi ölçeğinde erkek katılımcıların, psikolojik sermaye ölçeğinde ise kadın katılımcıların daha yüksek sıra ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4.
Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Mann-Whitney U Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	Z	p
PS İyimserlik	Evli	38	42,34	1609	868	-0,054	,957
	Bekar	46	42,63	1961			
PS Psikolojik Dayanıklılık	Evli	38	43,13	1639	850	-0,218	,828
	Bekar	46	41,98	1931			
PS Umut	Evli	38	43,03	1635	854	-0,182	,856
	Bekar	46	42,07	1935			
PS Öz Yeterlilik	Evli	38	44,71	1699	790	-0,761	,447
	Bekar	46	40,67	1871			
Psikolojik Sermaye Ölçeği	Evli	38	43,55	1655	834	-0,360	,719
	Bekar	46	41,63	1915			
İş Stresi Ölçeği	Evli	38	39,71	1509	768	-0,955	,339
	Bekar	46	44,8	2061			

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların medeni durum değişkenine göre İş Stresi Ölçeği, psikolojik sermaye ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Bununla birlikte İş Stresi Ölçeğinde bekar katılımcıların, psikolojik sermaye ölçeğinde ise evli katılımcıların daha yüksek sıra ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 5.
Katılımcıların İdari Görev Değişkenine Göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Mann-Whitney U Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	Z	p
PS İyimserlik	Evet	28	43,71	1224	750	-0,325	,745
	Hayır	56	41,89	2346			
PS Psikolojik Dayanıklılık	Evet	28	45,57	1276	698	-0,824	,410
	Hayır	56	40,96	2294			
PS Umut	Evet	28	44,93	1258	7166	-0,652	,515
	Hayır	56	41,29	2312			
PS Öz Yeterlilik	Evet	28	48,07	1346	628	-1,492	,136
	Hayır	56	39,71	2224			
Psikolojik Sermaye Ölçeği	Evet	28	47,43	1328	646	-1,312	,189
	Hayır	56	40,04	2242			
	Evet	28	38,29	1072			
İş Stresi Ölçeği	Evet	28	38,29	1072	666	-1,123	,262
	Hayır	56	44,61	2498			

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların idari görev değişkenine göre İş Stresi Ölçeği, psikolojik sermaye ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Bununla birlikte İş Stresi Ölçeğinde idari görevi bulunmayan katılımcıların, psikolojik sermaye ölçeğinde ise idari görevi bulunan katılımcıların daha yüksek sıra ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 6.
Katılımcıların Görevli Oldukları Bölüm Değişkenine Göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Kruskal-Wallis H Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
PS İyimserlik	Antrenörlük Eğitimi	18	48,61	3	5,518	,138	-
	BES Öğretmenliği	34	40,85				
	Rekreasyon	8	55,75				
	Spor Yöneticiliği	24	35,83				
PS Psikolojik Dayanıklılık	Antrenörlük Eğitimi	18	56,5	3	13,298	,004*	1>4
	BES Öğretmenliği	34	36,79				
	Rekreasyon	8	57,5				
	Spor Yöneticiliği	24	35,08				
PS Umut	Antrenörlük Eğitimi	18	52,39	3	24,708	,000*	4<1,2,3
	BES Öğretmenliği	34	43,79				
	Rekreasyon	8	67,75				
	Spor Yöneticiliği	24	24,83				
PS Öz Yeterlilik	Antrenörlük Eğitimi	18	56,72	3	12,377	,006*	1>4
	BES Öğretmenliği	34	42,03				
	Rekreasyon	8	48				
	Spor Yöneticiliği	24	30,67				
Psikolojik Sermaye Ölçeği	Antrenörlük Eğitimi	18	58,72	3	19,681	,000*	4<1,3
	BES Öğretmenliği	34	39,5	2<1			
	Rekreasyon	8	59,25				
	Spor Yöneticiliği	24	29				
İş Stresi Ölçeği	Antrenörlük Eğitimi	18	55,61	3	8,810	,032*	1>4
	BES Öğretmenliği	34	42,85				
	Rekreasyon	8	30,5				
	Spor Yöneticiliği	24	36,17				

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların görevli oldukları birim değişkenine göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılıklara rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre İş Stresi Ölçeğinde Antrenörlük bölümünde görev yapan katılımcıların, Spor Yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Diğer yandan Psikolojik Sermaye Ölçeğinde Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon bölümünde görev yapan katılımcıların Spor Yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca Psikolojik Sermaye Ölçeği Dayanıklılık alt boyutunda Antrenörlük Eğitimi bölümünde görev yapan katılımcıların, Psikolojik Sermaye Ölçeği Umut alt boyutunda Antrenörlük Eğitimi, BES Öğretmenliği ve Rekreasyon bölümünde görev yapan katılımcıların Spor Yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Diğer yandan Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda Antrenörlük Eğitimi bölümünde görev yapan katılımcıların Spor yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 7.
Katılımcıların Unvan Değişkenine Göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Kruskal-Wallis H Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
PS İyimserlik	Arş. Gör.	30	47,57	3	5,948	,114	
	Dr. Öğr. Üyesi	18	33,94				
	Doç. Dr.	30	39,77				
	Prof. Dr.	6	56,5				
PS Psikolojik Dayanıklılık	Arş. Gör.	30	45,3	3	1,892	,595	
	Dr. Öğr. Üyesi	18	35,94				
	Doç. Dr.	30	44,03				
	Prof. Dr.	6	40,5				
PS Umut	Arş. Gör.	30	43,57	3	3,335	,343	
	Dr. Öğr. Üyesi	18	34,61				
	Doç. Dr.	30	43,97				
	Prof. Dr.	6	53,50				
PS Öz Yeterlilik	Arş. Gör.	30	36,97	3	18,278	,000*	3>1,2
	Dr. Öğr. Üyesi	18	27,06				
	Doç. Dr.	30	54,5				
	Prof. Dr.	6	56,5				
Psikolojik Sermaye Ölçeği	Arş. Gör.	30	42,5	3	6,681	,083	
	Dr. Öğr. Üyesi	18	30,72				
	Doç. Dr.	30	47,3				
	Prof. Dr.	6	53,83				
İş Stresi Ölçeği	Arş. Gör.	30	48,5	3	5,078	,166	
	Dr. Öğr. Üyesi	18	32,17				
	Doç. Dr.	30	42,57				
	Prof. Dr.	6	43,17				

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların unvan değişkenine göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda

Doç. Dr. unvanına sahip katılımcıların, Arş. Gör. ve Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 8.
Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Kruskal-Wallis H Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
PS İyimsizlik	24-28	18	45,72	4	3,483	,481	
	29-33	16	43,63				
	34-38	26	45,88				
	39-43	12	31,5				
	44+	12	39,83				
PS Psikolojik Dayanıklılık	24-28	18	33,5	4	10,216	,037*	2>1,3
	29-33	16	56,38				
	34-38	26	37,19				
	39-43	12	50				
	44+	12	41,5				
PS Umut	24-28	18	36,17	4	5,641	,228	
	29-33	16	44,75				
	34-38	26	38,12				
	39-43	12	54,83				
	44+	12	46,17				
PS Öz Yeterlilik	24-28	18	26,06	4	14,436	,006*	4>1
	29-33	16	46,38				
	34-38	26	41,65				
	39-43	12	58,17				
	44+	12	48,17				
Psikolojik Sermaye Ölçeği	24-28	18	33,39	4	4,227	,376	
	29-33	16	46,13				
	34-38	26	41,96				
	39-43	12	50,33				
	44+	12	44,67				
İş Stresi Ölçeği	24-28	18	44,28	4	9,634	,047*	4>3
	29-33	16	44,25				
	34-38	26	35,27				
	39-43	12	60				
	44+	12	35,67				

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların yaş değişkenine göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre iş stresi ölçeğinde 39-43 arası yaş aralığında bulunan katılımcıların, 34-38 arası yaş aralığında bulunan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca, psikolojik sermaye ölçeği psikolojik dayanıklılık alt boyutunda 29-33 arası yaş aralığında bulunan katılımcıların, 24-28 ve 34-38 arası yaş aralığında bulunan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 9.
Katılımcıların Çalışma Yaşı Değişkenine Göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması (Kruskal-Wallis H Testi)

Faktör	Değişken	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
PS İyimsizlik	1-5 yıl	40	45,85	4	2,957	,565	-
	6-10 yıl	22	41,32				
	11-15 yıl	8	42				
	16-20 yıl	6	41,83				
	21+ yıl	8	30				
PS Psikolojik Dayanıklılık	1-5 yıl	40	40,35	4	3,835	,429	-
	6-10 yıl	22	40,41				
	11-15 yıl	8	48,25				
	16-20 yıl	6	59,17				
	21+ yıl	8	40,75				
PS Umut	1-5 yıl	40	41,2	4	1,747	,782	-
	6-10 yıl	22	41,32				
	11-15 yıl	8	40,5				
	16-20 yıl	6	54,17				
	21+ yıl	8	45,5				
PS Öz Yeterlilik	1-5 yıl	40	33,45	4	15,393	,004*	1<4
	6-10 yıl	22	50,77				
	11-15 yıl	8	41				
	16-20 yıl	6	68,5				
	21+ yıl	8	47				
Psikolojik Sermaye Ölçeği	1-5 yıl	40	38,8	4	4,306	,366	
	6-10 yıl	22	44,86				
	11-15 yıl	8	42,25				
	16-20 yıl	6	60,17				
	21+ yıl	8	41,5				
İş Stresi Ölçeği	1-5 yıl	40	45,55	4	9,298	,054	
	6-10 yıl	22	43,14				
	11-15 yıl	8	31				
	16-20 yıl	6	67,5				
	21+ yıl	8	33,25				

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların çalışma yaşı değişkenine göre İş Stresi Ölçeği, Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda 16-20 yıl arası çalışma yaşına sahip katılımcıların, 1-5 yıl arası çalışma yaşına sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 10.
Katılımcıların İş Stresi ve Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Spearman Korelasyon Testi)

Parametreler	PS İyimsizlik	PS Psikolojik Dayanıklılık	PS Umut	PS Öz Yeterlilik	Psikolojik Sermaye Ölçeği
İş Stresi Ölçeği	p	-,072	,000	,309**	,161
	r	0,513	0,999	0,004	0,143

Tablo 10 incelendiğinde iş stresi ölçeği ile psikolojik sermaye umut alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü orta seviyeli korelasyon ilişkisi bulunmuştur.

Tartışma

Bu çalışma spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademik personellerin psikolojik sermayeleri ile iş stresi ilişkilerinin ince-

lenmesi amacıyla yapılmış olup ilgili literatür incelendiğinde bu tür bir çalışma veya çalışmalara rastlanmamıştır.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre psikolojik sermaye ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Kaya ve ark. (2014) tarafından ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin incelenmesi üzerine yapılan bir araştırmada da öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Cinsiyet faktörünün psikolojik sermaye faktörü üzerinde bir belirleyiciliği olmadığı düşünülmektedir.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre İş stresi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Yıldız (2013) tarafından *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin iş stresi, örgütsel bağlılık ve iş doyumuna yönelik algılarının incelenmesi üzerine yapılan bir araştırmada*; Araştırmaya katılan öğretmenlerin iş stresi düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma tespit edilmiştir. Bekar öğretmenlerin stres puan ortalaması evli öğretmenlerin stres puan ortalamasından daha yüksektir. Bu bizim çalışmamız ile ters düşmektedir. Literatür ile çalışmamız arasındaki bu farkın nedeni olarak çalışılan işin türü ve örgütteki stres faktörlerinde ki farklılıklar sıralanabilir.

Katılımcıların medeni durum değişkenine göre psikolojik sermaye ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Demir (2019) tarafından *öğretmenlerin iş yaşam kalitesi ile pozitif psikolojik sermaye düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* üzerine yapılan bir araştırma da katılımcıların medeni durum değişkenine göre psikolojik sermaye puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda bekar ve evli öğretmenlerin puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Medeni durum faktörünün psikolojik sermaye faktörü üzerinde bir belirleyiciliği olmadığı düşünülmektedir.

Katılımcıların medeni durum değişkenine göre iş stresi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Karakuş (2019) tarafından, çalışma hayatında iş tatmini ve iş stresi üzerine yapılan bir araştırmada; araştırmaya katılan katılımcıların iş stresi puan ortalamalarına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Evli bireylerin evlilik ile birlikte yeni sorumluluklar yüklenmeleri ayrıca iş ile alakalı görev ve sorumluluklarını yerine getirme stres faktörünü tetiklemektedir. Bekar bireylerin ise kariyer ile alakalı gelişim kaygıları ve iş alanında uzmanlaşma çabaları kaygı ve strese yol açabilmektedir. Bu yüzden her iki grup içinde belirli stres faktörlerinin rol oynaması anlamlı bir farklılık ortaya konulmasında engelleyici bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Katılımcıların idari görev değişkenine göre psikolojik sermaye ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Özcalık (2017) tarafından Pozitif ve negatif duygusallığın örgütsel sinizm üzerindeki etkisinde psikolojik sermayenin rolü üzerine yapılan bir araştırma da akademisyenlerin idari görev alıp almamalarına göre psikolojik sermayelerinin farklı olup olmadığı yönelik yapılan karşılaştırma da idari görev alan akademisyenler ile almayanların psikolojik sermayeleri, umutları ve iyimserlikleri an-

lamlı bir şekilde farklılaşma görülmektedir. Bu bizim çalışmamız ile ters düşmektedir. Bireyler yaşamlarında karşılaştıkları her durum ve koşuldan tecrübe ve gelişim sağlamaktadırlar. Bireylerin iş hayatında aldıkları bütün görev ve sorumluluklar bireyi gelecekte daha bilgili ve tecrübeli hale getireceğinden idari görev sorumluluğunun da bireylerde gelişim ve değişim oluşturacağı düşünülmektedir.

Katılımcıların idari görev değişkenine göre iş stresi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Biricik (2018) tarafından akademik personelin örgütsel stres kaynakları ve stresle başa çıkma düzeylerinin öğrenilmiş güçlülük yönünden değerlendirilmesi üzerine yapılan bir araştırma da katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. İdari görev faktörünün iş stresi faktörü üzerinde bir belirleyiciliği olmadığı düşünülmektedir.

Katılımcıların görevli oldukları birim değişkenine göre Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılıklara rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre Psikolojik Sermaye Ölçeğinde Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon bölümünde görev yapan katılımcıların Spor Yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca Psikolojik Sermaye Ölçeği Dayanıklılık alt boyutunda Antrenörlük Eğitimi bölümünde görev yapan katılımcıların Spor yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan, Psikolojik Sermaye Ölçeği Umut alt boyutunda Antrenörlük Eğitimi, BES Öğretmenliği ve Rekreasyon bölümünde görev yapan katılımcıların Spor Yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Diğer yandan Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda Antrenörlük Eğitimi bölümünde görev yapan katılımcıların Spor yöneticiliği bölümünde görev yapan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Literatürde yapılan incelemede katılımcıların spor bilimleri fakültelerinde bulunan birimlere göre psikolojik sermaye ortalamalarına ait herhangi bir çalışma bulunamamıştır. Bu çalışmamızın özgün değerini ortaya koymaktadır. Antrenörlük bölümünde görev yapan akademik personellerin hem teorik hem de uygulamalı derslere katılım oranları, spor yöneticiliği bölümünde görev yapan akademik personelden daha fazla olması gelişim ve tecrübe açısından daha fazla katkı sağlayacağından dolayı anlamlı farklılığın olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların idari görev değişkenine göre iş stresi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Literatürde yapılan incelemede katılımcıların spor bilimleri fakültelerinde bulunan birimlere göre iş stresi ortalamalarına ait herhangi bir çalışma bulunamamıştır. Bu çalışmamızın özgün değerini ortaya koymaktadır. Görevli olunan birim faktörünün iş stresi faktörü üzerinde bir belirleyiciliği olmadığı düşünülmektedir.

Katılımcıların unvan değişkenine göre Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda Doç. Dr. unvanına sahip katılımcıların, Arş.

Gör. ve Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Oruç (2015), tarafından pozitif psikolojik sermayenin politik davranışlara etkisi üzerine yapılan bir araştırma da katılımcıların unvan değişkenine göre psikolojik sermaye ve alt boyutları incelendiğinde, Psikolojik sermayenin öz yeterlilik alt boyutunda Prof. Dr. Unvanına sahip katılımcılar ile Öğr. Gör./Okutman ve Arş. Görevlisi unvanına sahip katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu, Doç. Dr. Unvanına sahip katılımcılar ile Yrd. Doç. Dr. ve Öğr. Gör./Okutman unvanına sahip katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Ayrıca Doç. Dr. Unvanına sahip katılımcılar ile Ar. Görevlisi unvanına sahip katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Psikolojik sermayenin iyimserlik alt boyutunda Prof. Dr. Unvanına sahip katılımcılar ile Öğr. Gör./Okutman ve Arş. Görevlisi unvanına sahip katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu, Yrd. Doç. Dr. Unvanına sahip katılımcılar ile Öğr. Gör./Okt. ve Ar. Görevlisi unvanına sahip katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu, ayrıca Doç. Dr. Unvanına sahip katılımcılar ile Ar.Gör. unvanına sahip katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Bu bizim çalışmamız ile benzerlik göstermektedir. Daha üst statüde bulunan unvanların istatistiksel ortalamalarının yüksek olmasının sebebi olarak yılların vermiş olduğu tecrübe ve bireysel olarak gelişim için zaman aralığının fazla olmasından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların görevli oldukları birim değişkenine göre iş stresi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır. Biricik (2018) tarafından akademik personelin örgütsel stres kaynakları ve stresle başa çıkma düzeylerinin öğrenilmiş güçlülük yönünden değerlendirilmesi üzerine yapılan bir araştırma da katılımcıların unvan durumu ile örgütsel stres kaynakları ölçeğinden almış oldukları puanların ortalamaları arasında anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılardan Doç. Dr. olan bireylerin puan ortalamalarının Arş. Gör. olan bireylerden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Buna göre örgütsel stres kaynaklarının Doç. Dr. olan akademisyenlerin, Arş. Gör. olan akademisyenlere oranla daha çok stres yarattığı görülmektedir. Bu bizim çalışmamız ile ters düşmektedir. Doç. Dr. unvanına sahip katılımcıların yüklenmiş olduğu görev ve sorumlulukların Arş. Gör. unvanına sahip katılımcılara göre daha fazla olmasından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş değişkenine göre Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre iş stresi ölçeğinde 39-43 arası yaş aralığında bulunan katılımcıların, 34-38 arası yaş aralığında bulunan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda 39-43 arası yaş aralığında bulunan katılımcıların, 24-28 arası yaş aralığında bulunan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca, psikolojik sermaye ölçeği psikolojik dayanıklılık alt boyutunda 29-33 arası yaş aralığında bulunan katılımcıların, 24-28 ve 34-38 arası yaş aralığında bulunan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Erkmen ve Esen (2012), tarafından bilişim sektöründe çalışanların psikolojik sermaye düzeylerinin belirlenmesine yöne-

lik yapılan bir çalışmada katılımcıların, yaşlarına göre psikolojik sermaye düzeyleri farklılık göstermektedir. Yaş dağılımlarına göre çalışanların ortalama değerlerine bakıldığı zaman, 38 ve üstü yaşında olan çalışanların, psikolojik sermaye düzeylerinin daha genç olanlara göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bizim çalışmamız ile benzerlik göstermektedir. Katılımcılar arasında yaş aralığı fazla olan bireylerde ki psikolojik sermaye oranlarının yüksek olması nedeni olarak, yıl olarak daha fazla olay ve durumla karşılaşma sayısının fazla olması ve bireysel olarak kendini daha fazla geliştirme zaman aralığının fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş değişkenine göre iş stresi ortalamaları incelendiğinde 39-43 arası yaş aralığında bulunan katılımcıların, 34-38 arası yaş aralığında bulunan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Yıldız (2013) tarafından *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin iş stresi, örgütsel bağlılık ve iş doyumuna yönelik algılarının incelenmesi üzerine yapılan bir çalışmada*; araştırmaya katılan öğretmenlerin iş stresi düzeylerinin 26-30 ile 41 ve üzeri olan öğretmenler arasından kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Bunun nedeni olarak daha yüksek yaş aralığında bulunan bireylerin stresli durumlarla baş edebilme ve yönetebilme durumlarının da yetersiz kalabilmeleri düşünülebilir.

Katılımcıların çalışma yaşı değişkenine göre Psikolojik Sermaye Ölçeği ve Alt Boyut Ortalamalarının Karşılaştırılması sonucunda Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucuna göre Psikolojik Sermaye Ölçeği Öz Yeterlilik alt boyutunda 16-20 yıl arası çalışma yaşına sahip katılımcıların, 1-5 yıl arası çalışma yaşına sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde daha yüksek sıra ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Kaya ve ark. (2014) tarafından öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin kıdemlerine göre bulguları verilmektedir. Tabloya göre, öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin kıdemlerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bulgulara göre kıdem yılı 20 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin psikolojik sermayeleri, kıdem yılı 0-5 yıl arasında olan öğretmenlerden anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur. Bu bizim çalışmamız ile paralellik göstermektedir. Bireylerin çalışma hayatında geçirdikleri sürenin fazla olması hem iş ile alakalı uzmanlaşmalarına hem de daha çok olay ve durum ile karşı karşıya kaldıklarında bu yönde kendilerini geliştirebilecek zaman ve fırsat imkanları olduğundan dolayı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların çalışma yaşı değişkenine göre İş Stresi Ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Korkmaz (2019) tarafından öğretim üyelerinin akademik unvanlarına yönelik algıları ile iş stresi arasındaki ilişkinin analizi üzerine yapılan bir çalışmada araştırmaya katılan katılımcılar arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte; 11-15 yıl kıdeme sahip öğretim üyelerinin diğerlerine göre az farkla daha yüksek, 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olanların ise daha düşük düzeyde iş stresine sahip oldukları görülmektedir. Bu bizim çalışmamız ile ters düşmektedir. Bireylerin çalışma hayatında geçirdikleri sürenin fazla olması daha çok kriz ve stres ile karşılaşmalarına yol açacağından, çalışma yaşı ilerledikçe bu kriz ve stresli durumları yönetebilecek bilgi ve tecrübe oranının fazla olduğundan dolayı yüksek çalışma yaşına sahip bireylerin daha düşük stres seviyelerine sahip olmalarının sebebi olarak düşünülmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – M.A.K.; Tasarım – M.A.K, M.İ.K.; Denetleme – M.A.K., M.İ.K.; Kaynaklar – B.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi –M.A.K., M.İ.K., B.K.; Analiz ve/veya Yorum – M.A.K.; Literatür Taraması – B.K.; Yazıyı Yazan –B.K.; Eleştirel İnceleme – M.İ.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – M.A.K.; Design – M.A.K., M.İ.K.; Supervision – M.A.K., M.İ.K.; Resources – B.K.; Data Collection and/or Processing – M.A.K., M.İ.K., B.K.; Analysis and/or Interpretation – M.A.K.; Literature Search – B.K.; Writing Manuscript – B.K.; Critical Review – M.İ.K.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Aydın, Ş. (2004). Örgütsel stres yönetimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 49-74.
- Biçkes, D. M., Yılmaz, C., Demirtaş, Ö., & Uğur, A. (2014). Duygusal emek ile iş tatmini arasındaki ilişkide psikolojik sermayenin aracılık rolü: Bir alan çalışması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(2), 97-121.
- Biricik, Y. S. (2018). *Akademik personelin örgütsel stres kaynakları ve stresle başa çıkma düzeylerinin öğrenilmiş güçlülük yönünden değerlendirilmesi*, (Doktora Tezi) (s. 94) Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çalışkan, A., & Pekkan, N. Ü. (2017). Psikolojik sermayenin işe yabancılaşmaya etkisinde örgütsel desteğin aracılık rolü. *İş ve İnsan Dergisi*, 4(1), 17-33.
- Demir, E. (2019). *Öğretmenlerin iş yaşam kalitesi ile pozitif psikolojik sermaye düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Efeoğlu, İ. E. (2006). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doymu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, SBE.
- Erkmen, T., & Emel, E. (2012). Bilişim Sektöründe Çalışanların Psikolojik Sermaye Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 55-72.
- Erkmen, T., & Emel, E. (2013). Psikolojik Sermaye Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Öneri Dergisi*, 10(39), 23-30.
- Erkuş, A., & Fındıklı, M. A. (2013). Psikolojik sermayenin iş tatmini, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *Istanbul University Journal of the School of Business Administration*, 42(2), 304-305.
- House, R. J. & Rizzo, J. R. (1972). Role conflict and ambiguity as critical variables in model of organizational behavior. *Organizational Behavior and Human Performance*, 7, 467-505.
- Karababa, B. (2021). *Adliye Çalışanlarında Fiziksel Aktivite ile İş Stresi İlişkinin İncelenmesi: Erzurum Adalet Sarayı Örneği* (Yüksek Lisans Tezi) (s. 19), Erzurum.
- Karakuş, Ç. (2019). Çalışma Hayatında İş Tatmini ve İş Stresi: Özel Bir Hastanede Çalışan Hemşireler Üzerine Bir Araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 92-104.
- Karatepe, H. K., Kuşçu, F. N., & Karaman, M. (2019). Psikolojik sermayenin bireysel performansa etkisi: Hemşireler üzerinde bir araştırma. *Ane-mon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 105-114.
- Kaya, A., Balay, R., & Demirci, Z. (2014). Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Düzeylerinin İncelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği). *Electronic Journal of Social Sciences*, 13(48), 47-68.
- Kaya, M. D., Güzel, D., & Çubukçu, B. (2011). İlica Şeker Fabrikası Çalışanlarının İş Memnuniyeti, Ergonomik Çalışma Koşulları ve İş Stresi Yönünden İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25(2), 51-60.
- Keser, S., & Kocabaş, İ. (2014). İlköğretim okulu yöneticilerinin otantik liderlik ve psikolojik sermaye özelliklerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 1-22.
- Korkmaz, C. (2019). *Öğretim üyelerinin akademik unvanlarına yönelik algıları ile iş stresi arasındaki ilişkinin analizi* (Doktora Tezi) (s. 178-179), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya. .
- Luthans, F. Y., Caroline, M., Avolio, B. J. (2007). *Psychological Capital: Developing the Human Competitive Edge*, Oxford, UK: Oxford University Press.
- Oruç, E. (2015). *Pozitif psikolojik sermayenin politik davranışlara etkisi: Akademisyenler üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi) (s. 112-113), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Özcalık, F. (2017). *Pozitif ve negatif duygusallığın örgütsel sinizm üzerindeki etkisinde psikolojik sermayenin rolü*. (Doktora Tezi) (s. 129). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Polatci, S. (2014). The Effects of Psychological Capital on Task and Contextual Performance: A Research on Police Organization. *Ege Akademik Bakis*, 14(1), 115.
- Turunç, Ö., & Çelik, M. (2010). Çalışanların algıladıkları örgütsel destek ve iş stresinin örgütsel özdeşleşme ve iş performansına etkisi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 183-206.
- Yenihan, B., Mert, Ö. N. E. R., & Çiftiyıldız, K. (2014). İş stresi ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişki: Otomotiv işletmesinde bir araştırma. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 5(1), 38-49.
- Yıldız, B. (2013). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin iş stresi, örgütsel bağlılık ve iş doyumuna yönelik algılarının incelenmesi* (Master's Thesis) (s. 52-54), Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).